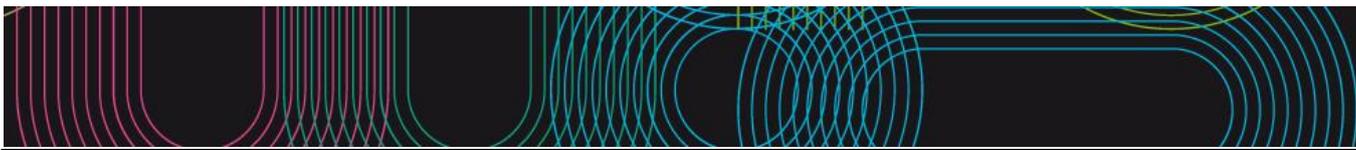

[TABLA DE ERROS](#)

Lugar do erro	Descrición
Materia O04G020V01301, apartado 'Bibliografía'	Erro de PHP [Warning, script: /var/www/seix/docnet_2.2b/lib/mpdf/mpdf.php, liña: 8511]: fopen(https://seix.uvigo.es/docnet_2.2/docencia/guia_docent/images/square.gif): failed to open stream: HTTP request failed! HTTP/1.1 404 Not Found
Materia O04G020V01301, apartado 'Bibliografía'	Erro de PHP [Warning, script: /var/www/seix/docnet_2.2b/lib/mpdf/mpdf.php, liña: 8517]: fopen(https://seix.uvigo.es/docnet_2.2/docencia/guia_docent/images/square.gif): failed to open stream: HTTP request failed! HTTP/1.1 404 Not Found

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2014-2015 no Centro é:

Títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + ENXEÑARÍA INFORMÁTICA**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DEREITO**
- **GRADO EN CONSULTORÍA E XESTIÓN DA INFORMACIÓN** (só se oferta cursos 3º e 4º)

No curso 2014-2015 a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo incluírá un novo programa (**ADE INTERNACIONAL**) con 68 créditos impartidos en inglés. Durante os últimos anos a Facultade de Empresariais e Turismo potenciou de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade. **ADE INTERNACIONAL** é un vehículo máis para que estudantes estranxeiros poidan estudar na nosa Facultade.

Ademais, se es Diplomado/a en Ciencias Empresariais podes obter o teu Grao en Administración e Dirección de Empresas (ADE) en un só curso académico. A través do **Curso Ponte para o Grao en ADE**.

En canto á oferta de POSGRAOS da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MASTER OFICIAL EN CREACIÓN, DIRECCIÓN E INNOVACIÓN NA EMPRESA**
- **MASTER OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO**
- **MASTER OFICIAL EN XESTIÓN EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Organigrama

EQUIPA DECANAL

Decana

Elena Rivo López

Teléfono: 988368800

e-mail: decano.eto@uvigo.es

Vicedecana de Ordenación Académica e Alumnado

Mercedes Mareque Álvarez-Santullano

Teléfono: 988368728

e-mail: chedesmareque@uvigo.es

Vicedecano de Estudos de Grao e Xestión Informática

Diego Rodríguez-Toubes

Teléfono: 988368747

e-mail:Â drtoubes@uvigo.es

Vicedecana de Calidade

María de la Cruz del Río Rama

Teléfono: 988368727

e-mail:Â delrio@uvigo.es

Vicedecana de Relacións Internacionais

Elena De Prada Creo

Teléfono: 988368726

e-mail:Â edeprada@uvigo.es

Secretaria

María Beatriz Â González Sánchez

Teléfono: 988368712

e-mail:Â bgonzale@uvigo.es

COLABORADORES

Comunicación Web e Redes Sociais

Fidel Picos Sánchez

Teléfono: 988368771

e-mail:Â fidel@uvigo.es

Localización

Edificio Xurídico-Empresarial
Campus Universitario As Lagoas
32004 Ourense

Conserxería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803;Â Â Â administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800;Â Â Â secretario.eto@uvigo.es

Relacións Internacionais:Â edeprada@uvigo.es

Información xeral: info.eto@uvigo.es

Fax:Â + 34 988 368 923

Páxina web:Â www.fcetou.uvigo.es

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01101	Economía: Microeconomía	1c	9
004G020V01102	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
004G020V01103	Historia: Historia económica	1c	6
004G020V01104	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
004G020V01201	Economía: Economía española e mundial	2c	6
004G020V01202	Empresa: Matemática das operacións financeiras	2c	6
004G020V01203	Empresa: Xestión de empresas	2c	6
004G020V01204	Estatística: Estatística	2c	6
004G020V01205	Dereito mercantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01301	Empresa: Contabilidade financeira I	1c	6
004G020V01302	Dirección de operacións	1c	9
004G020V01303	Dirección de recursos humanos	1c	9
004G020V01304	Econometría	1c	6
004G020V01401	Contabilidade financeira II	2c	6
004G020V01402	Decisións de investimento	2c	6
004G020V01403	Dirección comercial I	2c	6
004G020V01404	Macroeconomía	2c	6
004G020V01405	Políticas económicas	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
004G020V01502	Dirección comercial II	1c	6
004G020V01503	Dirección estratéxica	1c	6
004G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6
004G020V01505	Teoría da organización	1c	6
004G020V01601	Análise contable	2c	9
004G020V01602	Contabilidade de custos	2c	9
004G020V01603	Dirección estratéxica internacional	2c	6
004G020V01604	Valoración de activos	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01701	Investigación comercial	1c	6
004G020V01702	Planificación financeira	1c	6
004G020V01901	Auditoría	1c	6
004G020V01902	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social	1c	6
004G020V01903	Lingua estranxeira para a empresa	1c	6
004G020V01904	Réxime fiscal da empresa II	1c	6
004G020V01905	Socioloxía do traballo	1c	6
004G020V01906	Xestión da innovación	1c	6
004G020V01907	Creación e viabilidade de empresas	2c	6
004G020V01908	Deseño de sistemas de control orzamentario	2c	6
004G020V01909	Mercados financeiros	2c	6
004G020V01910	Mercadotecnia sectorial	2c	6
004G020V01911	Simulación e control interno de empresas	2c	6
004G020V01912	Técnicas operativas estatísticas	2c	6
004G020V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Microeconomía**

Materia	Economía: Microeconomía			
Código	004G020V01101			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Castelán Inglés			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Álvarez Díaz, Marcos			
Profesorado	Álvarez Díaz, Marcos Díaz Barreiros, Susana Pereira Lorenzo, Nemesio Vázquez Mazaira, Rubén			
Correo-e	marcos.alvarez@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/marcos.alvarez			
Descrición xeral	O obxectivo xeral da materia é o de obter unha visión global da economía en xeral e da microeconomía en particular. Para iso analízase o funcionamento dos mercados e o comportamento dos axentes económicos no que interveñen. En concreto, ofrecerase ao alumno unha perspectiva dos mercados e dos axentes dende o punto de vista de equilibrio parcial, tanto nun contexto de competencia perfecta como nun contexto de competencia imperfecta. Analizarase tamén o papel do estado na formulación da política económica.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Os diferentes modelos de análise, xestión e control das organizacións, necesarios para interpretar de maneira coherente o deseño dos sistemas de información coa organización funcional da empresa.	saber saber facer Saber estar / ser	A8
Comunicar dunha maneira clara, sistemática e concisa nun amplo rango de temáticas diferentes e ante distintas audiencias, empregando habilidades de comunicación tanto orais como escritas. (QAA)	saber facer	A15 B4
Capacidade para adaptarse a situacións novas e a novos coñecementos traballando autonomamente e con espírito de superación.	Saber estar / ser	A3 A9 A16 B1 B2

Coñecementos do seu contexto profesional e ético, dos requirimentos e mecanismos para continuar co desenvolvemento profesional e a aprendizaxe ao longo da vida. (QAA)	Saber estar / ser	B17 B18 B19
Motivación pola calidade e a mellora continua.	Saber estar / ser	B4

Contidos

Tema	
I.- INTRODUCCIÓN	<p>Tema 1. Pensar como un economista: conceptos básicos. Escaseza. Economía. Racionalidade. Eficiencia e equidade. Custo de oportunidade. Análise marxinal. Modelos económicos. Microeconomía e macroeconomía. O mercado. Adam Smith e a man invisible.</p> <p>Tema 2. Funcionamento dos mercados: elementos básicos de oferta e demanda. A curva de oferta, a curva de demanda e desprazamentos. Equilibrio e mecanismo do mercado. A elasticidade. Os mercados e a competencia.</p>
II.- A CONDUTA DOS CONSUMIDORES	<p>Tema 3. Os gustos, o orzamento e a elección do consumidor.</p> <p>As cestas. Os gustos, a curva de indiferenza e a relación marxinal de substitución. A restrición orzamentaria e variacións de prezos e renda. A elección. Da demanda individual á demanda de mercado</p>
III.- A CONDUTA DA EMPRESA	<p>Tema 4. A produción: tecnoloxía e rendementos de escala.</p> <p>A función de produción. Produto medio e marxinal. Lei de rendementos marxinais decrecentes. Descrición dos rendementos de escala.</p> <p>Tema 5. Os custos de produción</p> <p>Custo económico e custo contable. Custo de oportunidade. Custos irrecuperables. Custos fixos e variables. Da función de produción á curva de custo total. Custo fixo e variable. Custo medio e marxinal. O custo a longo prazo e a elección da combinación de factores que minimizan custos (recta isocusto, isocuanta e relación técnica de substitución, elección).</p> <p>Tema 6. Maximización de beneficios e a oferta competitiva</p> <p>Ingreso total e beneficio. Ingreso marxinal, custo marxinal e maximización de beneficios. Maximizan as empresas os beneficios? A curva de custo marxinal e a decisión de oferta da empresa competitiva. A decisión de pechar. A oferta individual e de mercado.</p>
IV. O FUNCIONAMENTO DOS MERCADOS COMPETITIVOS E O BENESTAR	<p>Tema 7. O mecanismo de mercado competitivo e a política económica.</p> <p>Oferta e demanda. Equilibrio. Eficiencia do equilibrio competitivo. Excedente do consumidor e do produtor. Intervención pública con controis de prezos (máximos e mínimos) e impostos. Efectos sobre o mecanismo de mercado e sobre o benestar.</p>
V. POR QUÉ NON FUNCIONAN OS MERCADOS	<p>Tema 8. O poder de mercado</p> <p>Monopolio natural e barreiras á entrada. Decisións de produción e prezos. O ingreso e a maximización dos beneficios. El custo do monopolio en termos de benestar. Oligopolio e competencia monopolística. Efectos sobre o benestar social. A actitude dos poderes públicos ante o exercicio de poder de mercado.</p> <p>Tema 9. Externalidades, Bens Públicos e Información Asimétrica.</p> <p>Externalidades e a ineficiencia do mercado. Solucións privadas e políticas públicas. Bens públicos fronte a outros bens. O problema do parasito. A traxedia dos bens comunais. Os dereitos de propiedade. A información asimétrica: selección adversa e risco moral.</p>

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	18	40.5
Titoría en grupo	7.5	19.5	27
Sesión maxistral	44	75	119
Probas de tipo test	0	33	33
Probas de resposta curta	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas en clase. Tamén se realizará o seguimento da aprendizaxe dos estudantes mediante pequenas probas e exercicios que haberán de entregar.
Titoría en grupo	Nos seminarios en grupos reducidos realizaranse diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polos alumnos nas clases teóricas e prácticas.
Sesión maxistral	As clases teóricas impartiranse nas 15 semanas do cuadrimestre. Nas clases teóricas exponense de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un axeitado seguimento e comprensión das clases é necesario que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Os alumnos poderán empregar o horario de titorías, determinados polo profesor, para unha atención personalizada do alumno no despacho co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos poderán empregar o horario de titorías, determinados polo profesor, para unha atención personalizada do alumno no despacho co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Sesión maxistral	Os alumnos poderán empregar o horario de titorías, determinados polo profesor, para unha atención personalizada do alumno no despacho co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Entrega de follas de exercicios, realización de tests e a nota dos pequenos controis que periodicamente se poidan facer.	20
Probas de resposta curta	Exame escrito (ata 8 puntos): Realizarase un exame parcial co contido teórico e práctico dos primeiros temas da materia, e un exame final que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. O exame final constará de 2 partes (a primeira corresponderase cos temas 1 a 4 e a segunda cos temas restantes), cada unha das cales valorarase sobre 10. Para poder aprobar a materia será preciso obter como mínimo 3 dos 10 puntos en cada unha das partes. Nese caso, a nota do exame obterase como a media aritmética simple das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Os alumnos que superen o exame parcial (obtendo unha cualificación igual ou superior a un tercio da nota máxima do exame) só terán que examinarse no exame final da parte correspondente aos temas restantes. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final.	80

Outros comentarios e segunda convocatoria

NOTA IMPORTANTE: Como xa se mencionou, a nota final da materia resulta da suma da cualificación obtida na avaliación continua máis a obtida no exame. Con todo, a puntuación do exame só se terá en conta cando en cada unha das partes do mesmo o alumno obteña unha puntuación igual ou superior a un tercio da nota máxima do exame. En caso contrario, a cualificación final será igual á puntuación obtida por avaliación continua. A cualificación dos alumnos que non se presentan ao exame será a cualificación que obteñan por avaliación continua. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a 5 puntos. A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial poderá ter vixencia para as convocatorias para as que da dereito a matrícula de cada curso

académico.

Bibliografía. Fuentes de información

Blanco J.M. y Aznar, J., Introducción a la Economía, Mc Graw Hill, 4ª edición, 2004,

Pindyck, R. y Rubinfeld, D, Microeconomía, Prentice Hall, 8ª edición, 2013,

Mankiw, N.G, Principios de Economía, Thomson, 5ª edición, 2010,

Case, K., Fair R. C. y Oster S. M., Principios de Economía, Prentice Hall, 10ª edición, 2012,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Fundamentos de administración**

Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	O04G020V01102			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Viudez Lomba, Coloma			
Profesorado	Lampón Caride, Jesús Fernando Viudez Lomba, Coloma			
Correo-e	coloma@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia persegue introducir a disciplina que vertebra o grao, prestando atención ás diferentes funcións que a integran e facendo fincapé na súa aplicación ao ámbito empresarial.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección		
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais		
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Conseguir que os alumnos comprendan os principais conceptos económicos e vincúlos ao funcionamento das empresas a nivel interno e externo, de xeito que sexan quen de analizar todas as áreas das empresas e as relacións que se producen entre estas e fóra das mesmas, seguindo normas escritas e estruturadas e normas non escritas.	saber	A1
	saber facer	A2
		A5
		B1
		B2
		B5
		B13

Facilitar a aprendizaxe en competencias específicas da profesión, de xeito que poidan desenvolverse no futuro con coñecemento do posto de traballo, con seguridade, autonomía, orde, responsabilidade e ética, en definitiva, alto valor persoal e profesional.	saber saber facer	A1 A6 A12 B1 B2 B4 B5 B13
Promover a capacidade do alumno para aplicar coñecementos adquiridos na consulta de bibliografía e fontes de información diversa, para a reflexión e a defensa de argumentos, resolución de problemas e análises diversas sobre economía da empresa.	saber saber facer	A6 A12 A15 B1 B2 B5 B13
Capacitar ao alumno para comunicar as súas ideas de forma obxectiva, sintética e comprensible para outros, con claridade, evitando as barreiras da comunicación e potenciando o traballo en equipo.	saber facer	A15 B1 B2 B5 B8 B13 B14

Contidos

Tema
CAPÍTULO 1: PENSAMIENTO ADMINISTRATIVO: ESCUELAS Y ENFOQUES RELEVANTES .
CAPÍTULO 2: ESTRUCTURA Y DINÁMICA DEL ENTORNO .
CAPÍTULO 4: TOMA DE DECISIONES Y PLANIFICACIÓN .
CAPÍTULO 5: ORGANIZACIÓN .
CAPÍTULO 6: LIDERAZGO, CULTURA E INFLUENCIA EN EL CONTEXTO GLOBAL .
CAPÍTULO 7: CONTROL Y SEGUIMIENTO .

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	45	75
Estudo de casos/análises de situacións	20	55	75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballo por parte do alumno tanto de xeito individual como en grupo baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.

Atención personalizada

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de forma individual ou en grupo, de cuestións expostas, guiadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	100

Outros comentarios e segunda convocatoria

La descripción de esta guía esta pensada para la modalidad presencial. La nota obtenida por el alumno en la parte presencial tendrá vigencia para las convocatorias a las que da derecho la matrícula de cada curso académico.

*La concreción de las actividades dependerá en gran medida del número de alumnos, medios para trabajar en grupo, etc.

Bibliografía. Fontes de información

Amaru, Antonio César, Fundamentos de administración, Pearson Educación México, 2009,
Bateman, T. y Snell, S., Administración: Una ventaja competitiva, McGraw-Hill, 2001,
Díez de Castro, José, Administración de empresas. Dirigir en la sociedad del conocimiento, Pirámide, 2002,
Díez de Castro, Emilio Pablo y otros, Administración y dirección, McGraw-Hill, 2001,
Hellriegel, D., Jack, Administración. Un enfoque basado en competencias, 10ª ed. Thomson, 2005,
Koontz, Harold y Weihrich, Heinz, Administración. Una perspectiva global, 12ª ed. McGraw-Hill, 2003,
García del Junco, Julio, Casanueva Rocha, Cristóbal, Prácticas de la gestión empresarial, McGraw-Hill, 2000,
Hernández Ortiz, Mª Jesús, Casos prácticos de administración y organización de empresas, Pirámide, 2000,
Castillo Clavero, Ana Mª, La dirección en la práctica. Casos de gestión de empresas, Pirámide 2000,
Robbins/DeCenzo, Fundamentos de administración. Conceptos esenciales y aplicaciones, Pearson-Prentice Hall, 2009,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203
Dirección de recursos humanos/O04G020V01303
Dirección estratéxica/O04G020V01503
Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Historia económica**

Materia	Historia: Historia económica			
Código	O04G020V01103			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Fernández Vázquez, María Teresa			
Profesorado	Fernández Vázquez, María Teresa			
Correo-e	mteresa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Mostrar a os alumnos os cambios económicos, industriais e organizativos a longo da historia, usando ferramentas teóricas e empíricas de outras ramas da economía e das ciencias sociais cercanas.</p> <p>Analizar o desenvolvemento da economía internacional e as grandes fases do crecemento económico moderno.</p> <p>Observar e analizar os efectos dos acontecementos cruciais.</p> <p>Investigar as implicacións dos cambios nas institucións económicas de carácter global —por exemplo, o patrón ouro, os bloques comerciais ou o FMI— e os efectos do cambio tecnolóxico no curto, medio e longo prazo.</p>			

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprensión básica do proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas ao longo do tempo. Distinguir os condicionantes e forzas que impulsaron ou frearon o desenvolvemento económico a longo prazo. Posuír coñecemento básico do proceso de crecemento e desenvolvemento económico a longo prazo. Identificar as fases do crecemento económico moderno.	saber	A3 A4
Coñecer as diferentes formas de organización empresarial ao longo do tempo.	saber	A5 A6
Manexar, identificar e analizar con criterio fontes documentais, bibliográficas ou estatísticas para desentrañar as grandes tendencias dos procesos históricos.	saber saber facer	A16

Desenvolver a capacidade de análise de feitos e/ou problemas económicos no seu contexto histórico. Desenvolver a capacidade de síntese e de crítica. Adquirir o hábito de discutir en grupos feitos económicos ou problemas históricos relevantes. Análise crítica das políticas económicas máis relevantes aplicadas.	saber saber facer	B1 B2 B13 B19
Desenvolver a capacidade de exposición oral e escrita sobre feitos económicos e/ou problemas históricos relevantes.	saber facer	B5
Adquirir o hábito de presentar en tempo e forma as tarefas asignadas.	saber facer	B15
Desenvolver a habilidade do traballo en grupo mediante a asignación colectiva de funcións dentro do equipo. Comprender que o traballo en equipo supón unha responsabilidade directa na dinámica do grupo e nos seus resultados. Desenvolver e adquirir o hábito de mostrar e explicitar as fontes de información utilizadas nos traballos, exposicións e/ou discusións. Afacerse a criticar, sancionar e rexeitar o uso de traballos fraudulentos.	saber facer Saber estar / ser	B17 B18 B19

Contidos

Tema	
Tema 1. Introducción á Historia Económica Mundial.	Historia Económica e crecemento económico. Periodización e conceptos económicos básicos para a análise histórica. Visión panorámica da historia económica de occidente.
Tema 2. As economías europeas preindustriais.	As flutuacións seculares. Poboación, produción e distribución do produto agrario. O crecemento do comercio e de manufactura.
Tema 3. A Revolución Industrial (1750-1870).	Crecemento económico e marco institucional. O proceso de Industrialización: factores de produción e innovacións. A difusión da industrialización.
Tema 4. As relacións económicas internacionais no século XIX (1870-1913).	O sistema monetario internacional: O patrón ouro. A segunda revolución tecnolóxica. O comercio internacional.
Tema 5. A economía internacional no século XX.	Os problemas económicos do período de entreguerras. (1919-1939) A economía internacional na época dourada do capitalismo: (1945-1973) A crise e modificacións da economía mundial (1973-2000).

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	15	15	30
Traballos de aula	5	35	40
Sesión maxistral	30	0	30
Probas de tipo test	1	20	21
Probas de resposta curta	1	20	21
Traballos e proxectos	0	4	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Nos seminarios traballaranse temas monográficos e requirirán algún traballo previo de preparación por parte dos estudantes. O seminario é unha instancia para socializar, decantar e sintetizar os coñecementos adquirirvos na preparación do mesmo.
Traballos de aula	Engloban actividades heteroxéneas, deseñadas de acordo a obxectivos e contidos diversos. Comprenden entre outras: análise e/ou comentarios de series estatísticas, gráficos ou textos, resolución de exercicios e cuestións, discusión de documentos históricos, etc. Todas estas tarefas realizaranse por equipos de traballo integrados por estudantes. Cada equipo de traballo deberá presentar e defender oralmente os resultados do seu traballo, ademais de entregar o informe escrito do mesmo.
Sesión maxistral	Mediante esta metodoloxía, co apoio audiovisual, presentarase de xeito sintético, secuencial e motivador os aspectos clave dos contidos fundamentais da materia. As primeiras estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica da materia e conceptos básicos de economía; as restantes estarán destinadas a traballar temas monográficos. A pesar de que o método destas sesións é fundamentalmente expositivo, promoverase a participación activa dos estudantes.

Atención personalizada

Descrición

Traballos de aula El estudante desenvolverá esta actividade (comentarios de texto y/o análise de gráficos y series estadísticas, resolución de cuestións y/o problemas) baixo las directrices y supervisión directa del profesor/a.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40
Probas de resposta curta	Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia en respostas de desenvolvemento breve.	40
Traballos e proxectos	Presentación oral, por un membro do grupo seleccionado aleatoriamente polo profesor, dos traballos realizados polo equipo. A avaliación realizarase por equipos, non individualmente.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno debe realizar unha serie de exercicios (problemas, comentario e análise de gráficos, series estadísticas, e/ou texto, resolver cuestións sobre os textos) nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a. Deste xeito, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial e non presencial.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Haberá dúas opcións de avaliación: Avaliación continua ou o exame final.

A.- AVALIACIÓN CONTINUA.

Dentro da avaliación continua haberá dúas etapas de avaliación:

A1) Primeira etapa: Seminarios

Participación nos seminarios. Tanto a preparación dos seminarios (tarefas de preparación) como a asistencia (grupos mediano e pequeno), e a superación das actividades expostas nos mesmos é fundamental para alcanzar as aprendizaxes esperadas e, consecuentemente, é condición necesaria, aínda que non suficiente, cumprimentar todos os pasos anteriores para seguir o sistema de avaliación continua.

Se non se cumpre cos requisitos anteriores, o estudante só terá dereito ao exame final de toda a materia (opción *B)

A2) Segunda etapa: Exames sobre os contidos de cada seminario e a parte do temario desenvolvida nos grupos grandes.

Para ter dereito a presentarse a estas probas é imprescindible superar as esixencias establecidas para cada seminario.

É obrigatorio obter un resultado superior a un 4 en cada etapa, para poder optar á proba seguinte.

A participación nos seminarios corresponde a un 20% da avaliación total da materia e os exames o 80%.

Ao longo do curso poderanse establecer novos procedementos para decidir a continuación no sistema de avaliación continua.

B.- EXAME FINAL

Exame final de toda a materia que representará o 100% da nota. Esta proba obxectiva consta de varias partes, compostas por preguntas test e por preguntas de desenvolvemento breve. Para aprobar a materia é imprescindible aprobar cada unha dos seus partes.

Cualificación numérica de 0 a 10 segundo a lexislación vixente.

Bibliografía. Fontes de información

FELIU, G.; SUDRIÀ, C.(2007), Introducción a la historia económica mundial, , Valencia, Universidad de Valencia.

COMÍN, F.; HERNANDEZ, M.; LLOPIS, E. (eds.) (2005), Historia económica mundial: siglos X-XX, , Barcelona, Crítica.

MADDISON, A. (2002), La Economía mundial: una perspectiva milenaria, , Madrid: Mundi-Prensa

CAMERON, R.; NEAL, L. (2005), Historia económica mundial: desde el Paleolítico hasta el presente, , Madrid: Alianza.

TELLO, E. y GORDILLO, X. (coords.) (1994), Guía práctica de historia económica mundial, , Barcelona, Universitat de Barcelona.

ZAMAGNI, V. (2001), Historia económica de la Europa Contemporánea, , Barcelona, Crítica.

CAMPS CURA, E. (2013), Historia económica mundial "La formación de la Economía internacional (siglos XVI-XX), , Madrid,Mcgraw-Hill

COMÍN, F. (2012), Historia económica mundial: de los orígenes a la actualidad, , Madrid, Alianza

PALAFIX, J. (2014), Los tiempos cambian. Historia de la economía, , Valencia, Tirant humanidades

Recomendacións

Outros comentarios

Aínda que non hai ningún requisito formal para o seguimento da materia é conveniente que o alumno teña:

1. Coñecementos básicos de xeografía e historia contemporánea de Occidente (grandes procesos e feitos mais relevantes).
2. Manexo básico de *planillas de cálculo (ex. *Excel) e procesadores de texto (ex. *Word).
3. Certa experiencia na procura de información e bases de datos en Internet.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno/a en a materia e concíbese de forma flexible, en consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas: Matemáticas				
Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	O04G020V01104			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Díaz Leyes, José Luís Tugores Martorell, Francisco			
Profesorado	Díaz Leyes, José Luís Macía Fernández, Benjamín Tugores Martorell, Francisco			
Correo-e	jldiaz@uvigo.es ftugores@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es/			
Descrición xeral	O obxectivo de esta asignatura e proporcionar o estudante o linguaxe e as principais técnicas matemáticas necesarias para poder plantexar e analizar de forma rigurosa problemas económicos, en xeral, y aqueles propios do ámbito empresarial, en particular.			

Competencias de titulación	
Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.	saber saber facer	A7 A12 B13
Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas baseado no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	saber facer	A7 A12
Avaliar utilizando técnicas matemáticas as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	saber facer	A8 A12 B13
Habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita.	Saber estar / ser	B4 B5

Contidos	
Tema	
1. Funcións dunha variable real	Introdución. Gráficas. Continuidade. Teorema de Bolzano.
2. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real.	O concepto de derivada. Interpretación económica. Crecemento. Cálculo de derivadas. Derivación de funcións compostas. Máximos e mínimos.
3. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.

4. Cálculo matricial.	Vectores. Matrices. Sistemas de ecuacións. Autovalores. Formas cuadráticas.
5. Derivadas Parciais.	Derivadas de funcións de varias variables. Derivadas parciais. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana. Funcións homoxéneas.
6. Convexidade.	Conxuntos convexos. Funcións cóncavas e convexas. Propiedades.
7. Optimización sen restricións.	Condicións necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos. Condicións suficientes.
8. Optimización con restricións de igualdade.	Introdución. Condición necesaria para a existencia de óptimos: Teorema dos multiplicadores de Lagrange. Condicións suficientes.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	50	70
Titoría en grupo	8	8	16
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	20	28
Sesión maxistral	37	37	74
Probas de resposta curta	3	12	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación. 0

Probas de resposta longa, Exame final de desenvolvemento 60

Probas de resposta curta Exames con preguntas breves sobre a materia. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación. 40

Outros comentarios e segunda convocatoria

A nota final do curso será a suma da nota obtida polo traballo e probas realizadas durante o curso (avaliación continua) cunha ponderación mínima do 40% sobre o total, e da nota obtida no exame final, cunha ponderación máxima do 60% do total. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtida polo traballo ao longo do curso manterase para a segunda convocatoria. Os puntos da avaliación continua obteranse por: asistencia ás clases e participación nas mesmas; probas curtas realizadas nas clases prácticas ao longo do curso; exercicios; e/ou traballos propostos previamente e realizados fóra das horas de clase.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2013-14.

Bibliografía. Fontes de información

Balbás, A. e outros., Análisis matemático para la economía I y II, Madrid: A.C., 1987

Besada, M. e outros, Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos, Madrid: Pearson Educación, 2001

Sydsaeter, K. e Hammond, P.J., Matemáticas para el análisis económico, Madrid: Prentice-Hall, 1996

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Economía española e mundial**

Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	O04G020V01201			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Rodríguez Méndez, Miguel Enrique			
Profesorado	Molina Abrales, Antonio Rodríguez Méndez, Miguel Enrique Vázquez Rodríguez, María Xosé			
Correo-e	miguel.r@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Economía Mundial e Española é unha materia básica que se imparte no segundo semestre do primeiro curso do Grao de Administración e Dirección de Empresas. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 50 son actividades presencias, mentres que o resto serán actividades non presenciais.			
	Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comenzando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España. Organízase en Actividades Básicas (AB) e Actividades Complementarias (AC), de carácter Teórico (T) e Práctico (P), que levan asociadas tanto traballo presencial como persoal.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e saber española.		A3
Acceder ás fontes estatísticas da Economía Mundial e de España.	saber facer	A16 B3
Sintetizar a información estatística en Indicadores Económicos relevantes.	saber facer	A15 B1
Consultar directamente as referencias bibliográficas.	saber facer	A16 B13
Elaboración e exposición dos resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos de cálculo, realización de gráficos e presentacións.	saber facer	A7 B1 B3 B5 B6 B9
Redacción e síntese dos resultados anteriores.	saber facer	B1 B4 B5 B14
Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistrais.	saber facer	B4 B5 B8
Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.	saber facer	B2 B13
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa para o traballo.	Saber estar / ser	B15
Motivación pola calidade e mellora continua.	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción	Obxectivos do curso e cuestións relevantes. Organización e método de traballo. Sistema de avaliación da materia. Ferramentas de traballo e da Plataforma Tema.
Tema 1: Obxectivos e Metodoloxía da materia.	
Tema 2: Conceptos básicos e fontes estatísticas e bibliográficas.	Obxectivos do Tema. A actividade económica e o crecemento económico. Crecemento e Desenvolvemento. Indicadores económicos. Principais fontes estatísticas e bibliográficas.
Parte II: Economía Mundial	Obxectivos do Tema. Cara unha nova orde económica na economía mundial? A evidencia empírica do crecemento. Os cambios nas forzas produtivas. Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos.
Tema 3: Caracterización dos Países Desenvolvidos. Factores de crecemento.	
Tema 4: Os Países en Vías de Desenvolvemento. O subdesenvolvemento económico.	Obxectivos do Tema. Características estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. O papel do comercio internacional e as estratexias de crecemento económico.
Tema 5: O Desenvolvemento Económico Español.	Obxectivos do Tema. Crecemento económico e evolución da Economía Española: Etapas, factores de crecemento e cambio estrutural. Os resultados da evolución económica española: características actuais.
Parte III: Economía Pública	Evolución no papel do Estado nas economías. As funcións do Estado. Trazos básicos do sector público en España.
Tema 6: O Sector Público.	
Tema 7: Temas de debate e actualidade	Temas de actualidade da Economía Mundial. Temas de actualidade da Economía española.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	19	19
Debates	5	5	10
Sesión maxistral	26	0	26
Probas de tipo test	0	15	15
Probas de resposta curta	4	41	45
Observación sistemática	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	<p>As prácticas de laboratorio terán lugar nas aulas de informática.</p> <p>O obxectivo principal é que cada alumno realice exercicios prácticos que lle permitan aprender a manexar información estatística para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudantado aprenderá a organizar a información e a sintetizar os datos en indicadores relevantes (PIB, poboación, PIB per cápita, coeficiente de apertura, taxa de actividade, taxa de desemprego, gasto público, produtividade etc.). Iso esixirá a realización de cálculos (taxas de variación, números índice, actualización de variables monetarias, taxas de participación) e a súa representación gráfica.</p> <p>Tamén é posible a realización de outras actividades prácticas.</p>
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	<p>Durante o curso, proporase aos alumnos un conxunto diverso de Exercicios Complementarios, que incluírán a realización de Cuestionarios, Lecturas e Redaccións. Trátase sempre de actividades non presenciais de carácter voluntario que posibiliten o seguimento do alumno e o seu proceso de aprendizaxe mediante as ferramentas da Plataforma Tema.</p> <p>Este tipo de exercicio require que o estudante teña acceso a Internet, pois será necesario acceder á Plataforma Tema para descargar a información, así como acceder ás Bases de Datos Oficiais. En todo caso, os alumnos sempre disporán de internet nas Aulas de Libre Acceso da Facultade.</p> <p>Cada actividade proposta ao estudante poderá ir acompañada dun Cuestionario, que permitirá guiar o alumno e reflexionar sobre os aspectos máis relevantes da materia. Tamén permitirá que o alumno verifique persoalmente as súas respostas sen necesidade da titorización persoal.</p> <p>Con cada exercicio complementario, o estudante deberá presentar as conclusións e ideas principais.</p>
Debates	<p>A través da Plataforma Tema proporáselle ao alumno un conxunto de lecturas. Normalmente, escolleranse lecturas que sexa factibles poñelas a disposición en formato electrónico a través da Plataforma Tema. Cada lectura está relacionada con cada un dos temas do Programa. De cara a verificar a comprensión das ideas máis relevantes, cada lectura irá acompañada dun cuestionario accesible a través da plataforma Tema.</p> <p>Posteriormente, haberá unha sesión presencial para o Debate aberto na aula ó redor dos contidos das lecturas propostas.</p>
Sesión maxistral	<p>As sesións maxistrais forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa. Tomárase como punto de partida as preguntas destacadas en cada un dos temas, así como os resultados e conclusións que se vaian acadando simultaneamente nas outras actividades docentes relacionadas co tema.</p> <p>Para cada tema desenvolto nas sesións maxistrais, o estudante terá á súa disposición un cuestionario de autoavaliación que lle permita valorar o seu grao de aprendizaxe</p>

Atención personalizada	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	<p>As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais (a traveso da Plataforma Tema). Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática.</p> <p>Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.</p>
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	<p>As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais (a traveso da Plataforma Tema). Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática.</p> <p>Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.</p>

Probas de tipo test	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais (a traveso da Plataforma Tema). Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.
Probas de resposta curta	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais (a traveso da Plataforma Tema). Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Incluirán a realización de cuestionarios vinculados ás sesións Maxistras, Prácticas de Laboratorio, Lecturas, Debates e máis Exercicios Complementarios propostos. O seu propósito é servir como sistema de autoavaliación do alumno, polo que non van formar parte do sistema de avaliación da materia. O alumno debe ter en conta que estas probas poden avaliar contidos distintos dos considerados nas probas de resposta curta.	0
Probas de resposta curta	Incluirá a realización de probas de resposta curta escrita e orais, onde se avaliará o grao 90 de aprendizaxe dos contidos de cada unha das actividades propostas ó longo do curso. Algunha proba poderá ter carácter eliminatorio do sistema de avaliación continua.	
Observación sistemática	Actitude persoal e disposición ó traballo que permitan valorar o nivel de seguimento do conxunto de actividades da materia (presenciais e non presenciais).	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

A avaliación da materia será continua.

Aqueles alumnos que non acaden un rendemento satisfactorio mínimo poderan ser suspendidos do sistema de avaliación continuo antes de rematar o curso. A primeira avaliación de rendemento farase no primeiro mes do curso. Estas probas de carácter excluínste da avaliación continua poderán ser de diverso tipo (probas orais, tipo test, resposta curta). Nesta primeira proba de nivel, un dous será a cualificación mínima para continuar no sistema de avaliación continua.

O exame final correspondente á segunda convocatoria poderá incluír preguntas de tipo test, de resposta curta ou de desenvolvemento, semellantes ós empregados no sistema de avaliación continua.

Os estudantes que non participen na avaliación continua nin no examen final, figurarán nas actas como non presentados.

Os alumnos que copien ou fagan "plaxio" de autores, de outros alumnos ou de sí mesmos, serán suspendidos na primeira avaliación de xuño.

Bibliografía. Fontes de información

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), Lecciones de Economía Española, Ed. Thomson-Civitas, 2005,
 Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, Estructura económica mundial, Síntesis, 2001,
 Cuenca García, Eduardo, Organización económica internacional, Madrid : Pearson-Prentice Hall, 2004,
 Jiménez, Juan Carlos; Carlos M. Fernández-Otheo, Antoni Garrido (editores) , Ejercicios y prácticas de economía española, Madrid : Civitas, 2001,
 Miguel González Moreno (director) ; Francisco Martínez Sierra... [et al.], Temas de economía española , Valencia : Tirant lo Blanch, 1999,
 Martín, Carmela, España en la nueva Europa, Madrid : Alianza : Fundación de las Cajas de Ahorros Confederadas, D.L. 1997,
 Martín Mayoral, Fernando (coord.) , Manual de Economía Española, Teoría y Estructura , Madrid, Pearson, 2009,
 Martínez Chacón (director) ; José María García Alonso (coord.) , Economía española, Barcelona : Ariel, 2002,
 Paz Báñez, M.A. , Economía mundial. Tránsito hacia el nuevo milenio, Ed. Pirámide; 2000,
 Todaro, Michael P.; Stephen C. Smith: Harlow, Economic development , Pearson-Addison Wesley, 2006,
 Vidal Villa, Jose María; Javier Martínez Peinado, Economía mundial Madrid , McGraw-Hill, D.L. 2000.
 Eurostat:<http://www.europa.eu>,

Â **DIRECCIONS DA INTERNET SOBRE ECONOMÍA MUNDIAL E ESPAÑOLA:**

- Estatísticas do Banco Mundial
- Estatísticas do Programa de Nacións Unidas para o Desenvolvemento Humano
- Estatísticas da Unión Europea
- Instituto Nacional de Estadística
- Consejo Económico y Social:
- Banco de España:Â
- OCDE

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Políticas económicas/O04G020V01405

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia, polo que se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Matemática das operacións financeiras**

Materia	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	O04G020V01202			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Sampedro Portas, María Teresa del Socorro			
Profesorado	Sampedro Portas, María Teresa del Socorro			
Correo-e	tetesam@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia MATEMÁTICA DAS OPERACIÓNS FINANCEIRAS introduce ao alumno na lóxica da valoración financeira, indispensable para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das Finanzas e a Contabilidade. Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o alumno coñece, comprende e aplica a metodoloxía matemática-financeira á análise e avaliación das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas nos mercados, prestando especial atención ao cálculo de custos e de rendementos reais.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer o valor do diñeiro no tempo e a lóxica da valoración financeira.	saber	A7
Coñecer os conceptos básicos, formulación e ferramentas específicas para a valoración de operacións financeiras.	saber saber facer	A7 A9 A12
Coñecer as rendas financeiras como instrumento para a valoración financeira.	saber saber facer	A7 A9 A12
Coñecer a dinámica amortizativa de préstamos.	saber saber facer	A7 A9 A12
Coñecer a dinámica constitutiva de capitais.	saber saber facer	A7 A9 A12

Aplicar o coñecemento adquirido na avaliación dunha ampla variedade de produtos financeiros (préstamos, desconto de efectos, plans de aforro, contas correntes, Débeda Pública, obrigas de pagamento de empresa, etc).	saber facer Saber estar / ser	A12 A13 A16 B1 B2
Calcular rendementos e custos reais das operacións financeiras.	saber facer	A12 A13 A16 B1 B2
Empregar ferramentas informáticas na resolución de exercicios.	saber facer	B3
Comprender criterios de valoración contables.	saber facer	A12
Aplicar a lóxica da valoración financeira a novas situacións.	saber facer Saber estar / ser	A12 A13 A16 B1 B2

Contidos

Tema		
1. Conceptos básicos	1.1. O valor do diñeiro no tempo 1.2. Capital financeiro 1.3. Comparación e elección de capitais financeiros 1.4. Lei financeira 1.4.1. Lei financeira de capitalización 1.4.2. Lei financeira de desconto 1.5. Suma financeira de capitais financeiros 1.6. Operación financeira 1.6.1. Concepto 1.6.2. Elementos 1.6.3. Clasificación 1.7. Reserva matemática nunha operación financeira 1.7.1. Concepto 1.7.2. Métodos de cálculo	
2. Operacións financeiras de capitalización	2.1. Leis financeiras de capitalización 2.2. Capitalización simple 2.2.1. Concepto 2.2.2. Formulación matemática 2.2.3. Interese simple 2.2.4. Tipos de interese 2.2.4.1. Tipo de interese efectivo anual 2.2.4.2. Tipos de interese equivalentes 2.2.5. Liquidación de intereses nunha conta corrente 2.3. Capitalización composta 2.3.1. Concepto 2.3.2. Formulación matemática 2.3.3. Interese composto 2.3.4. Tipos de interese 2.3.4.1. Tipo de interese efectivo anual 2.3.4.2. Tipos de interese equivalentes 2.3.4.3. Tipo de interese nominal anual (TIN) 2.3.4.4. Taxa anual equivalente (TAE) 2.4. Comparación de montantes en capitalización simple e composta	
3. Operacións financeiras de desconto	3.1. Leis financeiras de desconto 3.2. Desconto simple comercial 3.2.1. Concepto 3.2.2. Formulación matemática 3.2.3. Desconto simple 3.2.4. Tipos de desconto 3.2.4.1. Tipo de desconto anual 3.2.4.2. Tipos de desconto equivalentes 3.2.5. Desconto bancario 3.2.5.1. Concepto 3.2.5.2. Modalidades 3.2.5.3. Desconto dun efecto 3.2.5.4. Desconto dunha remesa de efectos 3.2.5.5. Custo do desconto 3.2.5.5.1. Elementos de custo 3.2.5.5.2. Custo real 3.2.5.5.3. Custo TAE 3.2.5.6. Falta de pagamento de efectos comerciais	
4. Rendas financeiras	4.1. Concepto 4.2. Elementos 4.3. Tipos de rendas 4.4. Valoración financeira dunha renda 4.4.1. Valoración de rendas constantes 4.4.1.1. Temporais 4.4.1.2. Perpetuas 4.4.2. Valoración de rendas variables 4.4.2.1. Temporais 4.4.2.2. Perpetuas 4.5. Rendas financeiras equivalentes	
5. Operacións financeiras de préstamo	5.1. Concepto 5.2. Tipos de préstamos 5.3. Formas de amortizar un capital 5.3.1. Amortización a prazo fixo 5.3.2. Amortización normal ou americana 5.3.3. Amortización sucesiva 5.4. Métodos de amortización sucesiva máis usuais 5.4.1. Método de amortización francés 5.4.2. Método de amortización italiano 5.4.3. Método de termos amortizativos crecentes en progresión xeométrica 5.5. Préstamos con carencia 5.6. Amortización anticipada de préstamos 5.7. Préstamos indizados 5.8. Custo e rendemento dunha operación de préstamo 5.8.1. Elementos de custo 5.8.2. Custo real para o prestameiro 5.8.3. Custo TAE para o prestameiro 5.8.4. Rendemento real para o prestamista	
6. Operacións financeiras de constitución	6.1. Concepto 6.2. Tipos de operacións de constitución 6.3. Imposicións prepagables 6.4. Imposicións pospagables 6.5. Custo e rendemento dunha operación de constitución 6.5.1. Elementos de custo 6.5.2. Rendemento real para o acreedor 6.5.3. Custo real para o debedor	
7. Operacións financeiras de Débeda Pública e outros activos financeiros de renda fixa	7.1. Débeda Pública 7.1.1. Letras do Tesouro 7.1.2. Bonos e obrigacións do Estado 7.1.3. Repos 7.1.4. Valores segregados 7.2. Outros activos financeiros de renda fixa	

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	21.5	21.5	43
Resolución de problemas e/ou exercicios	16.5	16.5	33
Prácticas de laboratorio	4.5	0	4.5
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de resposta curta	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	32	33.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente, tras un previo debate de formulacións.
Prácticas de laboratorio	Proposta de exercicios na aula de informática. O alumno desenvolve individualmente, mediante o emprego de follas de cálculo, a resolución ao problema baixo a supervisión do docente.
Titoría en grupo	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno, o que levará, por unha banda, á exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos e, por outra banda, titorizarase a realización de xeito autónomo de exercicios mediante a aplicación da metodoloxía "puzzle". Retroalimentación.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou ben en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou ben en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno a través da entrega de tarefa/s cuxa exposición e resolución das súas dúbidas será avaliada neste horario.	10%
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superala.	49
Probas de resposta curta	Preguntas sobre a parte teórica da materia. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superalas.	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe a través de tarefas de aprendizaxe e de cuestionarios/problemas propostos ao alumno, seguindo o seu itinerario de aprendizaxe. Resolución de forma autónoma. Retroalimentación. Poderase exisir un nivel mínimo para superalas.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Evaluación continua:

1.- Pruebas descritasÂ objeto de calificación que configurarán el 30% de la nota. Para poder ser evaluadas será necesario que el alumnoÂ asista a clase de una maneraÂ participativa y activa (mínimoÂ 80% de las clases presenciales). Para la **segunda convocatoria**, de presentarse, se mantendrá la calificación de estas pruebas.

2.- Examen escrito, que configura el 70% restante de la nota. Este se celebrará al final del curso, convocatoria de mayo/julio. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superarlo.Â La calificación del alumno que no supere los mínimos contemplados en la prueba será de suspenso.

Los alumnos que no superen el paso 1 de la misma,Â serán evaluados con un examen de carácter global sobre losÂ conocimientosÂ de todos los contenidos de la materia, destrezas en la prácticaÂ y adaptación a nuevas situaciones.Se exigeÂ un nivel mínimo obligatorio para superarlo.Â La calificación del alumno que no supere los mínimos contemplados en la prueba será de suspenso.

Bibliografía. Fontes de información

Pablo López, A. de. , Matemática de las operaciones financieras I y II., UNED, Madrid, 2000

Rodríguez Sánchez, J. A. y Rodríguez Parada, S. M. , Cuadernos de Matemática de las operaciones financieras. , Torculo, Santiago de Compostela, 2006.

González Catalá, V. T., Enfoque práctico de las operaciones de la Matemática financiera, Ciencias Sociales, D.L., Madrid, 1997

, BÁSICA, ,

, COMPLEMENTARIA, ,

González Catalá, V. T. , Análisis de las operaciones financieras, bancarias y bursátiles., Ed. AC, Madrid, 1995

Avilés García, F., Las operaciones financieras en los exámenes. , CEF, Madrid, 2006

Pablo López, A. de. , Manual práctico de Matemática comercial y financiera. Tomos I y II. , Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid, 2001

Guthrie, G. L y Lemon, L. D., Mathematics of Interest Rates and Finance, Prentice Hall, 2004

, ENLACES DE INTERÉS, ,

, www.bde.es, ,

, www.aebanca.es, ,

, www.ceca.es, ,

, www.tesoro.es, ,

, www.ahe.es, ,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Valoración de activos/O04G020V01604

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Xestión de empresas**

Materia	Empresa: Xestión de empresas			
Código	004G020V01203			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Reyes Santias, Francisco			
Profesorado	Nogueira Álvarez, María Consuelo Reyes Santias, Francisco Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	franciscoreyessantias@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	Se trata de presentar la empresa como agente económico fundamental, explicando los aspectos básicos de su gestión y los problemas asociados a su gobierno. Se identifican y definen las grandes áreas funcionales, profundizando en los aspectos específicos de su gestión y las problemáticas económicas que se exponen.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

Ter capacidade para buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defender ou criticar distintas posturas, ou medidas de actuación alternativas, tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	saber facer	A1 A2 A6 A7 A8 A9 B1 B2 B5 B7 B14 B18
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, no ámbito das distintas áreas funcionais da empresa.	saber facer	A6 A7 A8 A9 A12 B1 B2 B7 B14 B18
Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade de expresarse correctamente para transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación, ou opinión, sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.	Saber estar / ser	A8 B1 B2 B5 B7 B8 B18

Contidos

Tema

TEMA 1: INICIATIVA EMPRESARIAL NA ECONOMÍA DE MERCADO.

TEMA 2: DIRECCIÓN FINANCEIRA .

TEMA 3: DIRECCIÓN DE OPERACIÓNS .

TEMA 4: DIRECCIÓN COMERCIAL .

TEMA 5: DIRECCIÓN DE RECURSOS HUMANOS .

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	44	66
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	16	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballo por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Organización da clase en pequenos grupos, onde os alumnos traballan xuntos e de forma coordinada para resolver tarefas académicas e desenvolver a súa propia aprendizaxe. Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de exercicios/cuestións por parte do alumno de forma individual	100

Outros comentarios e segunda convocatoria

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

Para superar a materia en cada parte avaliada o alumno deberá alcanzar un mínimo considerado suficiente polo profesor.

Bibliografía. Fontes de información

Bueno Campos, E., Curso básico de economía de la empresa, 2002, Pirámide

Bueno Campos, E. y otros, Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales, 2000, Pirámide

Díez de Castro, E.P. y otros, Introducción a la economía de la empresa I y II, 2002, Pirámide

García del Junco, J., Fundamentos de gestión empresarial, 2008, Pirámide

García del Junco, J. y otros, Casos prácticos de economía de la empresa, 1998, Pirámide

García del Junco, J. y otros, Prácticas de la gestión empresarial, 2001, McGraw-Hill

Luque de la Torre, M^a. A. y otros, Curso práctico de economía de la empresa. Un enfoque de organización, 2001, Pirámide

Piñeiro García, P. y otros, Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica, 2010, Publicaciones Delta

Suárez Suárez, A., Curso de economía de la empresa, 2002, Pirámide

Trátase de bibliografía básica sobre teoría e casos da materia.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección de operacións/O04G020V01302

Dirección de recursos humanos/O04G020V01303

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estatística: Estatística**

Materia	Estatística: Estatística			
Código	O04G020V01204			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Profesorado	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo Pérez González, Ana			
Correo-e	mamrguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia "Estadística" e unHa materia de formación básica onde se estudiarán os conceptos estadísticos básicos, recorrendo os temas de estadística descriptiva, cálculo de probabilidades, variables aleatorias, inferencia estadística e números índice.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1.7 Adquisición de coñecemento acerca das principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial.	saber	A7
2.1 Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se expoñen nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución.	saber	A9
2.2 Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa.	saber saber facer	A10
2.4 Solucionar de xeito efectivo problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais.	saber saber facer	A12
3.1 Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante.	saber saber facer	A16
3.2 Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B1
3.3 Pensamento crítico e autocrítico.	saber Saber estar / ser	B2
3.4 Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial.	saber saber facer	B3

5.1 Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo.	Saber estar / ser	B13
5.2 Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado.	saber saber facer	B14
6.3 Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos.	Saber estar / ser	B17
6.4 Compromiso ético no traballo.	Saber estar / ser	B18
6.5 Motivación pola calidade e a mellora continua.	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
(*)Tema 1: Números Índice	(*)1.1 Números índices simples y sus propiedades. 1.2 Números índices complejos. El IPC.
Tema 2. Estadística Descriptiva	2.1 Distribución de frecuencias. 2.2 Medidas de posición, dispersión e forma. 2.3 Representacións gráficas.
Tema 3. Introducción ao cálculo de probabilidades	3.1 Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 3.2 Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 4. Variables aleatorias	4.1 Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 4.2 Características dunha variable aleatoria. 4.3 Principais distribucións de probabilidade. 4.4 Aplicacións do Teorema Central do Límite.
Tema 5. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	5.1 Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 5.2 Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 5.3 Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 5.4 Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 6. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente	6.1 Introducción ao uso do paquete estadístico. 6.2 Números índice. 6.3 Análise descriptiva e cálculo de probabilidades. 6.4 Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 6.5 Inferencia estatística.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	20	40	60
Sesión maxistral	20	40	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	6	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Titoría en grupo
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma
Sesión maxistral

Atención personalizada

Descrición
Titoría en grupo

Avaliación

Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	(*)Realización de pruebas tipo test de cada tema. 10
Titoría en grupo	(*)Realización de pruebas y/o exposición de exercicios en clase y entrega de exercicios de los boletines 15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	(*)Examen final teórico/práctico de la materia. 60
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Realización de pruebas sobre las prácticas 15

Outros comentarios e segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Econometría/O04G020V01304

Técnicas operativas estadísticas/O04G020V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito mercantil**

Materia	Dereito mercantil			
Código	004G020V01205			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Idioma				
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de los Ríos Sánchez, Juan Manuel			
Profesorado	de los Ríos Sánchez, Juan Manuel Paula Pombar, Mercedes de			
Correo-e	jmrios@uvigo.es			
Web				
Descrición	Estudio do Dereito do mercado e os seus protagonistas: empresa, empresario, consumidores e usuarios. xeral			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
A2. Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	saber	A2 A4
A4. Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa		
A8. Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber facer	A8 A16
A16. Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1. Capacidade de análise e síntese	saber facer	B1
B2. Pensamento crítico e autocrítico	Saber estar / ser	B2
B5. Habilidades de comunicación oral e escrita		B5
B10. Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		B10 B13
B13. Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B17. Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	Saber estar / ser	B17
B18. Compromiso ético no traballo		B18
B19. Motivación pola calidade e mellora continua		B19

Contidos	
Tema	
(*)Tema 1. EL DERECHO DE LA ACTIVIDAD ECONÓMICA	1.1. El Derecho Mercantil como Derecho de la actividad económica 1.2. Fuentes del D. Mercantil
(*)Tema 2. SUJETOS DE LA ACTIVIDAD ECONÓMICA	2.1. Empresa y empresario 2.2. El empresario individual 2.3. Representación mercantil y contabilidad del empresario 2.4. Los consumidores y usuarios
(*)Tema 3. PUBLICIDAD Y PROTECCIÓN DE LA ACTIVIDAD EMPRESARIAL	3.1. Publicidad legal: el Registro Mercantil 3.2. Publicidad comercial 3.3. Propiedad Industrial e Intelectual 3.4. La Competencia mercantil
(*)Tema 4. LAS SOCIEDADES MERCANTILES	4.1. Introducción y teoría general 4.2. Sociedades personalistas
(*)Tema 5. SOCIEDADES CAPITALISTAS	5.1. La Sociedad Anónima 5.2. La Sociedad de Responsabilidad Limitada
(*)Tema 6. OTROS TIPOS SOCIALES	6.1. Sociedades especiales y de base mutualista 6.2. Agrupaciones de empresas
(*)Tema 7. LOS CONTRATOS EMPRESARIALES	7.1. La contratación mercantil. Los contratos con los consumidores y usuarios 7.2. Los contratos de transmisión de bienes 7.3. Los contratos de colaboración y de distribución
(*)Tema 8. CONTRATOS FINANCIEROS Y DE ASEGURAMIENTO	8.1. Contratos bancarios y bursátiles 8.1. El contrato de seguro
(*)Tema 9. INSTRUMENTOS DE PAGO Y DE CRÉDITO	9.1. Instrumentos de pago electrónico 9.2. Títulos valor
(*)Tema 10. CRISIS ECONÓMICA DEL EMPRESARIO	10.1. La insolvencia empresarial 10.2. El concurso de acreedores

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	48	61	109
Titoría en grupo	5	0	5
Probas de tipo test	4	32	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.
Titoría en grupo	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento/desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaje

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJOS TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.
Titoría en grupo	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJOS TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.
Probas de tipo test	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJOS TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación

Outros comentarios e segunda convocatoria

EVALUACIÓN CONTINUA

La planificación y metodología expuestas en esta guía docente suponen la aplicación de un sistema de evaluación continua, por lo que se requiere la actividad presencial del alumno, y la calificación final se obtendrá de la evaluación global de todas las actividades, pruebas y valores porcentuales descritos anteriormente.

No habrá examen final propiamente dicho en la evaluación continua. Se realizarán tres pruebas durante el curso y una última en la fecha aprobada por la Junta de Facultad como primera de las oficiales de exámenes para el curso. Cada una de ellas contará un veinticinco por ciento de la nota final.

Â

SEGUNDA CONVOCATORIA

Para los alumnos que no sigan el sistema de evaluación continua se hará un solo examen final comprensivo de toda la asignatura en las dos fechas establecidas por la Junta de Facultad como oficiales de exámenes. Los alumnos que no superen la asignatura por el sistema de evaluación continua podrán presentarse a este examen final en la segunda de dichas fechas.

Las fechas y horarios de las pruebas de evaluación de las diferentes convocatorias son las que se especifican en el calendario de pruebas de evaluación aprobadas por la Junta de Centro para el curso 2013-2014

Bibliografía. Fontes de información

De la Cuesta Rute, J.M. (dir.), Derecho Mercantil para grados no jurídicos, Última, Huygens editorial
, Código de Comercio y leyes complementarias, Última,
, Código civil, Última,
, ARANZADI. Westlaw, ,
, tirant on line, ,

Recomendaciones

Outros comentarios

La FICHA DE ALUMNO ha de presentarse, como fecha límite, dentro de las dos primeras semanas de clase, y debe incorporar una fotografía que permita la fácil identificación del alumno.

Es necesario el manejo de los textos legales, tanto en el aula como, sobre todo, para la preparación de la materia, por lo que se recomienda acudir a clase con los materiales oportunos.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Contabilidade financeira I**

Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	O04G020V01301			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rivero Fernández, M ^a Dolores			
Profesorado	Gallego Rodríguez, María Elena Rivero Fernández, M ^a Dolores			
Correo-e	mrivero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introducir o alumno no coñecemento xeneral da contabilidade, para que comprenda e aprenda os conceptos básicos da contabilidade.			

Competencias de titulación

Código			
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa		
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo		
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa		
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes		
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética		
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	saber	A2
Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial .	saber	A2 A4
Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa .		A6 B1
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		B2

Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante Capacidade de análise e síntese	saber	A16 B1
Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	saber saber facer	A10 A13
Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes		A16
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante Pensamento crítico e autocrítico		B2 B10
Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	saber	A2 A5
Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		A10 A13 A15
Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa		A16 B1
Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes		B2
Capacidade de análise e síntese Pensamento crítico e autocrítico		B12 B14
Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	saber saber facer	A4 A5
Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		A8 A10 A13
Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo		A16 B2 B4
Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo		B5 B10 B14
Habilidades de comunicación oral e escrita Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado		

Contidos

Tema	
(*1. La información económica y la toma de decisiones	(*1.1. La información económico-empresarial 1.2. La utilidad de la información económica. 1.3. Los usuarios de la información económica. 1.4. La información contable: características y requisitos
(*2. Concepto y División de la Contabilidad	(*2.1. Introducción al concepto de contabilidad 2.2. División de la contabilidad.
(*3. El Patrimonio de la Empresa: elementos y relaciones	(*3.1. El patrimonio de la empresa y sus componentes. 3.2. Analisis del Activo. 3.3. Analisis del Pasivo. 3.4. El fondo de maniobra. 3.5. El periodo medio de maduración de la empresa.
(*4. Método contable y su instrumentalización	(*4.1. El método contable y sus objetivos. 4.2. Los hechos contables: Su clasificación y formulación. 4.3. Los hechos contables y el concepto de resultado. 4.4. La cuenta como instrumento contable. 4.5. Tipos de cuenta y su funcionamiento. 4.6. El método de partida doble. 4.7. El registro de las operaciones contables. 4.8. Cuentas administrativas y cuentas especulativas.
(*5. El ciclo contable	(*5.1. El ciclo contable: concepto y fases. 5.2. La fase inicial: inventario y apertura. 5.3. El desarrollo del ejercicio: fase de gestión. 5.4. Las operaciones de conclusión del ejercicio: la fase de cierre. 5.5. La elaboración de las cuentas anuales.
(*6. La normalización contable: la regulación legal de la contabilidad en España	(*6.1. La normalización contable: concepto, utilidad y tipos. 6.2. La regulación legal der la contabilidad en España: el Plan General de Contabilidad. 6.3. La estructura del Plan General de Contabilidad. 6.4. Los principios contables y las cuentas anuales.
(*7. El proceso de valoración contable	(*7.1. La valoración contable: concepto. 7.2. Valoración analítica y valoración sintética. 7.3. Los criterios de valoración en el Plan General de Contabilidad español.
(*8. Análisis y contabilización de las existencias	(*8.1. Concepto y clases de existencias. 8.2. La valoración de las existencias. 8.3. La contabilización de las existencias. 8.4. Depreciación de las existencias. 8.5. La problemática contable de envases y embalajes. 8.6. La problemática contable del IVA.

(*)9. Disponibilidades líquidas y derechos de cobro	(*)9.1. El efectivo y otros activos líquidos equivalentes. 9.2. Los derechos corrientes de cobro. 9.3. La depreciación de los derechos corrientes de cobro.
(*)10. El pasivo corriente	(*)10.1. El pasivo: concepto y clases. 10.2. Los pasivos por operaciones de tráfico. 10.3 Las deudas con entidades de crédito y otros pasivos de naturaleza financiera. 10.4. Otras cuentas pasivas.
(*)11. Los inmovilizados material e intangible	(*)11.1. Concepto y clases. 11.2. El inmovilizado material. 11.3. Los inmovilizados materiales en curso. 11.4. Las inversiones inmobiliarias. 11.5. El inmovilizado intangible. 11.6. Las correcciones valorativas.
(*)12. Las inversiones financieras	(*)12.1. Concepto y clases. 12.2. La valoración de las inversiones financieras. 12.3 Los derechos preferentes de suscripción y su problemática contable. 12.4. La problemática contable de las acciones y participaciones de capital. 12.5. La problemática contable de los valores de renta fija y créditos asimilados.
(*)13. El cálculo del resultado	(*)13.1. El concepto de resultado. 13.2. Los gastos. 13.3. Los ingresos. 13.4. Las operaciones de fin de ejercicio.
(*)14. Las cuentas anuales	(*)14.1. El papel de las cuentas anuales en el sistema contable. 14.2. Las cuentas anuales en el Plan General de Contabilidad español. 14.3. La elaboración de las cuentas anuales.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	40	70
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Traballos de aula	5	5	10
Probas de resposta curta	3	22	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxeto de estudo, bases teóricas e/o directrices de un traballo, exercicio ou proxecto a desenrollar por o estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/o exercicios relacionados co a asignatura. Deben desenrollarse as solucións adecuadas e correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas o algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Acostumase utilizar como complemento da lección maxistral. Dependendo do tipo de problema e/o exercicio proposto, podera ser solucionado por o profesor ou por o alumno, para o cal podra desenrollarse o análisis e resolución do mesmo de forma autónoma ou en grupo, según o caso.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da asignatura para asesoramento/desenrolo de actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba escrita individual consistente na resolución dun exercicio	30
Traballos de aula	Realización de traballos en grupo na aula que recollerá a contabilidade dunha empresa simulada e o proceso de aprendizaxe do alumno	10
Probas de resposta curta	Prueba consistente en una serie de cuestiones teórico/prácticas concretas que cubren la totalidad del campo de conocimientos recogidos en la materia.	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

A avaliación continua consta de dúas probas escritas que se farán o a longo do cuatrimestre. Para superar estas probas e necesario alcanzar en cada una de ellas una puntuación de 5 sobre 10. Estas probas supoñen o 90% da nota. O 10% restante corresponde a traballos realizados na aula

Considerase que un alumno está en evaluación continua si se presenta a algunha das probas parciais, e asiste a 4 de 5 grupos pequenos.

Se un estudante suspende algunha das dúas probas parciais planteadas, poderase presentar a convocatoria oficial de xaneiro ca proba suspensa, e se se presenta a de xulio se lle examinará da totalidade da materia.

Aqueles estudantes que optaran por a evaluación continua, en xaneiro serán avaliados por as notas obtidas nos exames realizados . Se non seguiu a avaliación continua será calificado ca nota que sacara no examen.

Bibliografía. Fontes de información

Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES, 2009, Pirámide

Antonio Sociás Salvá y otros, Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007, 2008, Pirámide

Enriqueta Gallego y Mateo Vara, Manual Práctico de Contabilidad Financiera, 2008, Pirámide

Plan General de Contabilidad, R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07), ,

Vicente Montesinos Julve, Fundamentos de Contabilidad Financiera, 2010, Pirámide

Antonio Sociás Salvá, Contabilidad Financiera. Supuestos, 2011, Pirámide

José Domínguez Casado y otros, Introducción a la Contabilidad Financiera I, 2011, Pirámide

Esther Albelda Pérez, Introducción a la Contabilidad Financiera, 2014, Pirámide

(*)

*Jose Luís *Wanden-*Berghe *Lozano (*coord.). , *Contabilidad Financeira. O Novo Plan Xeral de *Contabilidad e de *PYMES., *Ed. *Pirámide.

*Antonio *Sociás *Salvá e outros, *Contabilidad Financeira. O Plan Xeral de *Contabilidad 2007, *Ed. *Pirámide.

*Enriqueta Galego e *Mateo Vara, Manual Práctico de *Contabilidad Financeira., *Ed. *Pirámide,

-Â Plan Xeral de *Contabilidad. *R.*D. 1514/2007, de 16 de novembro (*B.Ou.E. 20/11/07).

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe flexible, en consecuencia, puede requerir ajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Así mismo, se aporta al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección de operacións**

Materia	Dirección de operacións			
Código	004G020V01302			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez López, Nuria			
Profesorado	González Cortes, Rafael Rodríguez López, Nuria			
Correo-e	nrl@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia desenvolve os contidos, métodos y ferramentas asociados á estratexia de operacións. Nela afondase en aspectos relacionados coa selección e deseño do produto, modo y lugar de elaboración, recursos necesitados e a súa organización, e calquera outro aspecto necesario para que a empresa poida realizar o proceso produtivo para o que foi creada.			

Competencias de titulación

Código			
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B19	Motivación pola calidade e mellora continua		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial.	saber	A6
Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais.	saber saber facer	A12
Capacidade de análise e síntese.	saber saber facer	B1
Pensamento crítico e autocrítico.	saber saber facer Saber estar / ser	B2
Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados.	saber saber facer Saber estar / ser	B10
Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa.	saber saber facer	B11
Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo.	saber facer Saber estar / ser	B13

Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado.	saber saber facer Saber estar / ser	B14
Motivación pola calidade e mellora continua.	saber saber facer Saber estar / ser	B19

Contidos	
Tema	
MÓDULO 1: LA EMPRESA Y EL SISTEMA DE OPERACIONES.	TEMA 1. El Sistema de Operaciones y la Estrategia de Operaciones.
MÓDULO 2: DISEÑO DEL SISTEMA DE OPERACIONES.	TEMA 2. Selección y Diseño del Producto y del Proceso Productivo TEMA 3. Decisiones Estratégicas de Capacidad TEMA 4. Decisiones de Localización TEMA 5. Distribución en Planta.
MÓDULO 3: GESTIÓN DE LA CADENA DE SUMINISTROS.	TEMA 6. Cadena de Suministros TEMA 7. Gestión de Compras TEMA 8. Gestión de los Stocks.
MÓDULO 4: GESTIÓN DE LAS ACTIVIDADES DE PRODUCCIÓN.	TEMA 9. Planificación y Control de Proyectos TEMA 10. Planificación, Programación y Control de la Producción TEMA 11. Lean Manufacturing.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	37.5	40	77.5
Traballos tutelados	37.5	75	112.5
Outras	3	32	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Ten un gran contido de traballo autónomo do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos tutelados	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Probas nas que o alumno debe solucionar unha serie de casos, problemas e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A demostración das competencias adquiridas en cada actividade levarase a cabo presencialmente durante o período lectivo.	50
Outras	Probas nas que se demostre a adquisición de competencias da materia.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

O conxunto de probas especificado arriba constitúe o sistema de avaliación continua. Para superar a avaliación continua será obrigatorio a realización dos traballos tutelados e de todas as probas citadas anteriormente. Para que as probas de avaliación, sexan tidas en conta na nota final da materia, o alumno debe obter en cada proba ou conxunto de probas como mínimo o 50% do valor asignado a ditas probas.

A nota dos traballos tutelados manterase nas convocatorias ordinaria e extraordinaria.

Para aqueles alumnos que non sigan a avaliación continua o sistema de avaliación será unha proba global de toda a materia que valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2013-2014

Conduas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia eá súa corrección, poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable

Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso en todas as convocatorias do curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

- ADAM, E.E. y EBERT, R.J., Administración de la Producción y las Operaciones, 1991, 4ª ed, Prentice Hall, México.
- ADENSO DÍAZ, B. , Producción: Gestión y Control, 1993, Ariel, Barcelona.
- CHASE, R.B.; AQUILANO, N.J. y JACOBS, F.R., Administración de producción y operaciones. Manufactura y servicios. , 2000, McGraw-Hill. Madrid.
- CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P. , Producción. Planificación, Programación e Control , 2009, 3ª ed, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo, Uni
- CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., Producción. Planificación, Programación e Control. Exercicios Resoltos., 2005, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo
- CUATRECASAS, L. , TPM. Total Productive Maintenance. Hacia la competitividad a través de la eficiencia de los equipos de producción., 2000, Gestión 2000. Barcelona.
- DAVIS, M.M., AQUILANO, N.J. y CHASE, R.B. , Fundamentos de dirección de operaciones., 2001, McGraw-Hill. Madrid.
- DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.) , Dirección de Operaciones. Aspectos Estratégicos en la Producción y los Servicios., 1995, McGraw Hill, Madrid.
- DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. y otros, Dirección de operaciones. Aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios., 1995, McGraw-Hill. Madrid.
- DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. y otros , Dirección de operaciones. Aspectos estratégicos en la producción y los servicios., 1995, McGraw-Hill. Madrid.
- FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E., Dirección de la Producción. Fundamentos Estratégicos., 1995, Civitas, Madrid.
- FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E. y otros , Estrategia de Producción. , 2006, McGraw-Hill. Madrid.
- FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E. y VÁZQUEZ ORDÁS, C., Dirección de la Producción. Métodos Operativos., 1994, Civitas, Madrid.
- GONZÁLEZ RIESCO, M., Gestión de la Producción., 2006, Ideas Propias.
- HEIZER, J. y RENDER, B., Principios de Administración de Operaciones., 2009, Prentice Hall. Madrid.
- HEIZER, J. y RENDER, B., Dirección de la Producción. Decisiones Tácticas., 1997, 4ª ed., Prentice Hall, Madrid.
- HEIZER, J. y RENDER, B. , Dirección de la Producción. Decisiones Estratégicas., 2001, Prentice Hall. Madrid.
- KRAJEWSKI, L.J. y RITZMAN, L.P. , Administración de Operaciones. Estrategia y análisis., 2000, Addison Wesley. Madrid.
- MARTIN PEÑA, M.L. y otros , Dirección de la Producción., 2003, Prentice Hall. Madrid.
- MIRANDA, F.J. y otros, Manual de Dirección de Operaciones., 2005, Thomson. Madrid.
- O'GRADY, P.J., Just-in-time. Una estrategia fundamental para los jefes de producción., 1992, McGraw-Hill. Madrid.
- RODRIGO ILLERA, C., Dirección de la Producción. Estrategias., 2006, Editorial Ramón Areces.
- RODRIGO ILLERA, C.; GANCEDO PRIETO, A. , Aspectos Estratégicos de la Dirección de la Producción. Teoría y Curso Práctico., 2002, Editorial Ramón Areces.
- RODRIGO ILLERA, C. , Dirección de la Producción., 2006, Editorial Ramón Areces.
- SCHROEDER, R.G., Administración de Operaciones. Toma de Decisiones en la Función de Operaciones., 1992, 3ª ed., McGraw Hill, México.
- VELASCO SÁNCHEZ, J. , Organización de la Producción., 2007, Pirámide.
- PIÑEIRO GARCÍA, T.; ARÉVALO TOMÉ, R.; CABALLERO FERNÁNDEZ, G. e GARCÍA-PINTOS ESCUDER, A., Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica, 2010, Delta Publicaciones
- MARÍA CARMEN CARNERO MOYA, Problemas resueltos de administración de la producción y operaciones, 2013, Paraninfo

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as líneas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma

flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Tamén aportarásese ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección de recursos humanos**

Materia	Dirección de recursos humanos			
Código	004G020V01303			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Profesorado	Diéguez Castrillón, María Isabel Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Correo-e	idieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

Lograr o manexo por parte do alumnado dos coñecementos, procesos e técnicas propias da dirección e xestión de RRHH; así como das principais prácticas e ferramentas que axudan a optimizar a contribución do capital humano nas organizacións, asumindo unha responsabilidade social e ética e mostrando compromiso, cos efectos da súa práctica e as consecuencias da súa acción en calquera contexto de intervención, reflexionando sobre os seus propios posicionamentos.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A5 A6 A7 B1 B2 B6 B18
Fomentar no alumnado as habilidades de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de recursos humanos e o seu emprego no desenvolvemento dun pensamento crítico e creativo que lle permita ó estudante fixar obxectivos, elaborar estratexias e planos de acción de recursos humanos coherentes co entorno ou tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación socio-laboral da empresa, así como a emisión dos informes correspondentes	saber saber facer	A10 A11 A12 A14 A16 B1 B2 B3 B10 B13
Facilitar ao alumnado o desenvolvemento tanto da autoxestión como das habilidades interpersoais, e da comunicación oral e escrita, potenciando o traballo en equipo	saber facer Saber estar / ser	B5 B8 B9 B13 B18

Contidos

Tema	
BLOQUE I: FUNDAMENTOS DE RRHH	Tema 1: A función de recursos humanos na empresa Tema 2: Dirección de recursos humanos na empresa
BLOQUE II: ACTIVIDADES BÁSICAS NA DIRECCIÓN E XESTIÓN DE RRHH	Tema 3: Fontes básicas de información na toma de decisións de recursos humanos Tema 4: Estratexias, procesos e técnicas de compensación e retribución Tema 5: Planificación de recursos humanos na empresa Tema 6: Estratexias, procesos e técnicas de recrutamento, selección e socialización Tema 7: Estratexias, procesos e técnicas de desenvolvemento dos recursos humanos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	0	35
Outros	31	82	113
Titoría en grupo	7	0	7
Outras	2	68	70

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación por parte do profesorado dos contidos básicos da materia. Explicación de directrices de traballo, fontes de información e pautas para desenvolver o traballo da materia
Outros	Titoría individualizada, apoio na realización de prácticas
Titoría en grupo	Orientación, supervisión e atención ao estudante, no proceso de adquisición das competencias da materia

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudante

Avaliación

Descrición	Cualificación
------------	---------------

Outros Inclúe resolución de problemas e exercicios, presentacións, exposicións, traballos e proxectos	50
Actividade A: Casos prácticos GM 25%	
Actividade B: Nóminas e retribucións 25%	
Outras Probas nas que se demostre a adquisición de competencias da materia	50
Actividade C: Proba temas 1-3 12,5%	
Actividade D: Proba temas 4-7 17,5%	
Actividade E: Proba final 20%	

Outros comentarios e segunda convocatoria

Primeira convocatoria (xaneiro)

Alternativa a) Avaliación continua segundo os criterios de avaliación arriba expostos. Para superar a avaliación continua é obrigatorio obter como mínimo un 5 sobre 10 nas actividades avaliativas B, C, D, E.

Para os estudantes que sigan a avaliación continua e non teñan superado as actividades C ou D poderán recuperar as actividades suspendidas na data oficial de xaneiro establecida para o exame global de avaliación da materia.

Enténdese que os estudantes que teñen algunha cualificación nalgunha das actividades obxecto de avaliación seguen a avaliación continua.

Alternativa b) So para os estudantes que non teñan seguido a avaliación continua. Exame global dos contidos da materia. A cualificación do exame será o 100% da nota final.

Segunda convocatoria (xullo):

Alternativa a) Exame global dos contidos da materia no mes de xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Alternativa b) Só para estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado UNHA das actividades avaliativas B, C, D, E, poderá recuperar a actividade suspendida na data oficial de xullo establecida para a proba de avaliación da materia.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2014-2015

Bibliografía. Fontes de información

DESSLER, G., Administración de Recursos Humanos, Prentice Hall, 2009

DELGADO Mª I.; GÓMEZ L., VÁZQUEZ E, Gestión de los recursos humanos, del análisis teórico a la solución práctica, Prentice Hall, 2006

DOLAN, S.; VALLE, R.; JACKSON, S e SCHULER, R.S, La Gestión de los Recursos Humanos, MCGRAW HILL, 2007

ROBLEDO CAMACHO, M, Un enfoque integral de la dirección de empresas, Diaz de Santos, 2004

LEAL, A.; ALFARO DE PRADO, A.; RODRÍGUEZ, L. e ROMÁN, M. , El Factor Humano en las Relaciones Laborales, Pirámide, 1999

SASTRE CASTILLO, M.A. e AGUILAR PASTOR E. M, Dirección de Recursos Humanos. Un Enfoque Estratégico, MCGRAW-HILL, 2003

, <http://www.expansionyempleo.com/recursos-humanos/> <http://www.losrecursoshumanos.com/> <http://www.rrhhdigital.es/> <http://www.rrhhmagazine.com/> [http://www.equipostrytalento.com,](http://www.equipostrytalento.com/) ,

CHIAVENATO, IDALBERTO, Administración de recursos humanos : el capital humano de las organizaciones, MCGRAW-HILL, 2011

PEREDA MARIN, SANTIAGO, Dirección y gestión de recursos humanos por competencias, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2011

MONDY R., Administración de recursos humanos, Prentice Hall, 2010

BYARS L., RUE L., Gestión de los recursos humanos, Irwin, 1997

RUBIO DE MEDINA, M.D., Retribuciones Laborales, Bosch, 2005

GÓMEZ MEJIA, L., BALKIN, D., CARDY, R. , Gestión de RRHH, Prentice Hall, 2008

CALLE DURÁN M^a DEL CARMEN, ORTIZ DE URBINA, MARTA, Fundamentos de Recursos Humanos, Pearson Educacion, 2013

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS**Econometría**

Materia	Econometría			
Código	O04G020V01304			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Pintos Clapés, Juan			
Profesorado	Pena Boquete, Yolanda Pintos Clapés, Juan			
Correo-e	jpc@uvigo.es			
Web	http://faiic.uvigo.es/			
Descrición xeral	<p>La asignatura se encuadra en el primer cuatrimestre del segundo curso del grado. Se trata de la una materia para alumnos que ya han completado el primer curso, y que por tanto poseen formación en las disciplinas de matemáticas y estadística, un conocimiento básico de las cuales es muy importante para el estudio de la econometría.</p> <p>De este modo, el alumno se halla preparado para abordar una asignatura de análisis como es la econometría, en la que empleará sus conocimientos estadísticos para construir modelos econométricos generales, que son aplicables en principio al estudio y resolución de problemas de una amplia variedad de materias relacionadas con la titulación.</p>			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprensión das técnicas econométricas básicas dende un punto de vista teórico e aplicado.	saber	A7 B13
Manexo das técnicas e ferramentas básicas para a cuantificación das relacións entre variables relevantes no mundo económico e empresarial.	saber saber facer	A7 A12 A16 B14
Habilidades para a resolución de problemas de xeito eficaz, así como para a argumentación rigurosa e intelixible.	saber facer Saber estar / ser	A12 B1 B2 B5 B9 B17 B19

Contidos	
Tema	
1. Modelización econométrica.	Definición y objetivos del modelo econométrico. Diseño y construcción del modelo econométrico.
3. Incumplimiento de las hipótesis clásicas.	Análisis, consecuencias, diagnosis y posibles soluciones si hay incumplimientos de las hipótesis clásicas.
2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación del modelo. Hipótesis básicas del modelo. Estimación e interpretación de los coeficientes estimados. Propiedades de los estimadores. Bondad de ajuste. Contrastes de hipótesis. Predicción. Otras cuestiones relacionadas con el Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	16	23
Prácticas de laboratorio	15	20	35
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de tipo test	3	24	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, complementada co uso de medios audiovisuais, así como a introducción dalgunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Permite ó alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia no manexo dos contidos aprendidos así como ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Prácticas de laboratorio	Nestas sesións de laboratorio informático se aplicarán os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para a realización de supostos prácticos coa axuda do programa GRET. Os alumnos traballarán individualmente ou en grupo baixo a supervisión do profesor.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	Orientar al alumno en su proceso de adquisición de las competencias de la materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	A avaliación neste contexto pode consistir na entrega de exercicios resoltos, exposición de exercicios na pizarra, traballos, etc.	10
Prácticas de laboratorio	A avaliación neste contexto pode consistir na entrega de supostos resoltos, exposición de supostos no laboratorio, traballos, etc.	30
Probas de tipo test	Exame escrito: haberá un exame parcial, no medio do curso, e un exame final que se realizará en xaneiro, na data oficial establecida no calendario de exames. Os alumnos que superen o exame parcial só terán que examinarse no exame final da parte do programa non cuberta polo exame parcial. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final.	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

Na 1ª convocatoria, a nota final da materia constará de dous partes. Por unha banda, un exame escrito que valerá ata un

60% da nota (6 puntos); e doutra banda, a avaliación continua que pesará ata un 40% na nota final (4 puntos).

Exame escrito (Ata 6 puntos): haberá un exame parcial de aproximadamente a primeira metade da materia, e un exame final que se realizará na data oficial establecida no calendario de exames. Os alumnos que superen o exame parcial só terán que examinarse no exame final da parte do programa non cuberta polo exame parcial. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final. A nota obterase como a media das dúas partes da materia ou, en caso de suspender o exame parcial, como a nota do exame final.

Avaliación continua (ata 4 puntos): o 40% restante da nota obterase mediante a avaliación continua do alumno, o que pode incluír a exposición de exercicios na pizarra, a entrega de exercicios ou supostos resoltos, a exposición de supostos no laboratorio, traballos, etc. Se considerará que o estudante se somete á avaliación continua se participa nalguna das actividades evaluables que a compoñen.

Os alumnos que obteñan unha puntuación inferior a 5 puntos na nota global da 1ª convocatoria deberán presentarse na 2ª convocatoria para superar a materia. Neste caso, na 2ª convocatoria o alumno deberá realizar un exame final cando suceda algunha das dúas circunstancias ou ambas:

a) Cando no exame escrito realizado na 1ª convocatoria a puntuación sexa inferior a 3 puntos dos 6 máximos posibles. Neste caso o estudante deberá realizar un exame escrito que ponderará un 60% da nota total.

b) Cando na parte da avaliación continua da 1ª convocatoria a puntuación sexa inferior a 2 puntos dos 4 máximos posibles, ou no caso de que o alumno non se sometera a esta avaliación. Neste caso, o estudante deberá realizar un exame cunha ponderación do 40% na nota total.

Na 2ª convocatoria se conservará a nota da parte da materia (exame escrito ou avaliación continua) que o alumno tivera superada na 1ª convocatoria.

NOTA IMPORTANTE: Tanto en 1ª como 2ª convocatoria, para superar a materia o estudante deberá obter polo menos un tercio da puntuación máxima no exame escrito (2 puntos sobre un máximo de 6 puntos).

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2014-15.

Bibliografía. Fontes de información

Dougherty, C., Introduction to Econometrics, Oxford University Press (Fourth Edition), 2011

Wooldridge, J.M., Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno, Editorial Thomson-Paraninfo (2ª Edición), 2006

Goldberger, A.S., Econometría Básica, Editorial Ariel, 2001

Stock, J.H. y Watson, M.M., Introducción a la Econometría, Addison Wesley (3ª Edición), 2012

Gujarati, Econometría, McGraw-Hill (5ª Edición), 2010

Esteban, M.V. y otros, Econometría básica aplicada con Gretl, Sarriko-On, Universidad del País Vasco, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Outros comentarios

-É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que o alumno non realice o exame en cuestión.

- Por razóns pedagóxicas é altamente recomendable a asistencia regular ás clases. Sen dúbida, a asistencia fará que a dificultade de superar a materia sexa notablemente máis baixa. Así, o alumno poderá aproveitarse dun ritmo de traballo continuo e da exposición de contidos teóricos e prácticos feitos na aula polos seus compañeiros e o profesor.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Contabilidade financeira II**

Materia	Contabilidade financeira II			
Código	004G020V01401			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Gallego Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Gallego Rodríguez, María Elena			
Correo-e	egallego@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Contabilidade Financeira II completa os coñecementos adquiridos polo alumno na materia Contabilidade Financeira I do primeiro cuadrimestre do 2º curso de ADE, centrándose en *ell estudo da *contabilización das operacións vinculadas ao ciclo de capital, introducindo ao *alumno no estudo da *contabilidade por razón do suxeito, a través da problemática contable específica das sociedades, e o estudo dos activos correntes. Con todo isto o alumno terá un coñecemento completo do modelo contable español			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa.	saber facer	A2 B1
Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e a súa contorna avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e a súa contorna avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	saber	A5 B2
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	saber facer	A4
Capacidade de análise e síntese	saber	A6 B1
Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber facer	A15
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	saber facer	A16

Contidos

Tema	
I. FINANCIACIÓN BÁSICA: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.1) CAPITAL SOCIAL	I.1.Las fuentes de financiación en la empresa: Concepto y clasificación. I.2.El Capital Social: Problemática contable derivada de la fundación de la sociedad. I.3.Contabilización de los incrementos de capital: Causas y tipos. I.4.Contabilización de las reducciones de capital: Causas y tipos. I.5. Del negocio sobre las propias acciones.
II. FINANCIACIÓN BÁSICA: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.2) RESERVAS	II.1.La autofinanciación: Concepto y clases. II.2. El resultado del ejercicio y base de reparto. II.3. Orden de prelación en la distribución de las ganancias. II.4. Remuneración de las acciones. II.5. Las dotaciones a reservas. Problemática contable de las Reservas: Concepto, clases y funcionamiento II.6. Otros participes. II.7. El resultado negativo: La absorción de pérdidas II.8.Los resultados pendientes de aplicación
III. FINANCIACIÓN BÁSICA: (I) PATRIMONIO NETO. (II) AJUSTES POR CAMBIO DE VALOR. SUBVENCIONES, DONACIONES Y LEGADOS RECIBIDOS	III.1. Problemática de los activos financieros disponibles para la venta. III.2. Operaciones de cobertura III.3. Subvenciones, donaciones y legados recibidos.
IV. FINANCIACION BÁSICA: (II) PASIVO NO CORRIENTE: (1) PRESTAMOS Y EMPRESTITOS	IV.1. Financiación ajena a largo plazo: Concepto y clases. IV.2. Tipos de préstamos y empréstitos. IV.3. La imputación anual de los gastos financieros plurianuales de los préstamos y empréstitos. IV.4. Problemática contable de los préstamos y empréstitos ordinarios. IV.5. Problemática contable de los empréstitos convertibles y con warrant. IV.6. Problemática contable de otros tipos de empréstitos especiales. IV.7.Problemática contable del leasing o arrendamiento financiero. IV.8. Problemática contable de otras fuentes de financiación ajena permanente
V. FINANCIACION BÁSICA: (II) PASIVO NO CORRIENTE: (2) PROVISIONES	V.1.Provisiones: Concepto. V.2. Provisión por retribuciones a L/P al personal. V.3. Provisión para impuestos. V.4. Provisión para otras responsabilidades. V.5.Provisión por desmantelamiento, retiro o rehabilitación del inmovilizado. V.6. Provisión para actuaciones medioambientales V.7. Provisión para reestructuraciones V.8. Provisión por transacciones con pagos basados en instrumentos de patrimonio
VI. ACTIVO NO CORRIENTE: (I) EL INMOVILIZADO TÉCNICO Y LAS INVERSIONES INMOBILIARIAS	1. Las inversiones fijas: Concepto, clases y función en la empresa. VI.2. Problemas valorativos. VI.3.Problemática contable del inmovilizado material. VI.4. Problemática contable del inmovilizado intangible. VI.5. Inversiones inmobiliarias VI. Activos no corrientes mantenidos para la venta
VII. ACTIVO NO CORRIENTE: (II) LA AMORTIZACIÓN DEL INMOVILIZADO TÉCNICO DEPRECIABLE	VII.1. La depreciación del inmovilizado como componente del resultado de la unidad económica. VII.2. La amortización como expresión contable de la depreciación. VII.3. Significado técnico, económico y financiero de las amortizaciones. VII.4. Métodos de amortización: Prácticos y teóricos. VII.5. Equilibrio entre amortizaciones técnicas y financieras. VII.6.Deterioro de valor de activos no corrientes.
VIII. CUENTAS ANUALES: (I) EL BALANCE	VIII.1. El balance y la comunicación de la información financiera. VIII.2. Concepto y representatividad del Balance. VIII.3. Reglas fundamentales aplicables al Balance de Situación. VIII.4. Contenido y estructura del Balance. VIII.5. Tendencias actuales en torno al Balance.
IX.CUENTAS ANUALES: (II) LA CUENTA DE PÉRDIDAS Y GANANCIAS	IX.1. La Cuenta de Pérdidas y Ganancias y la comunicación de la información financiera. IX.2. Las distintas categorías de los resultados empresariales. IX.3. El cálculo del resultado y su periodificación. IX.4. Las diversas formas de presentación de la cuenta de resultados. IX.5.Resultado y Valor Añadido.

X. CUENTAS ANUALES: (III) EL ESTADO DE CAMBIOS EN EL PATRIMONIO NETO

X.1. El estado de cambios en el patrimonio neto y la comunicación de la información financiera. X.2. Concepto y representatividad del estado de cambios en el patrimonio neto. X.3. Reglas fundamentales aplicables al estado de cambios en el patrimonio neto. X.4. Contenido y estructura del estado de cambios en el patrimonio neto. X.5. Tendencias actuales en torno al estado de cambios en el patrimonio neto.

XI. CUENTAS ANUALES: (IV)

El estado de flujos de efectivo y la comunicación de la información

XII. CUENTAS ANUALES: (V) LA MEMORIA

XII.1. La Memoria y la comunicación de la información financiera. XII.2. Estructura y contenido de la memoria. XII.3. Propuesta de distribución de beneficios. XII.4. Cuadro de situación fiscal.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	15	15	30
Prácticas en aulas de informática	5	15	20
Sesión maxistral	28	42	70
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	27	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Realización de casos prácticos polo alumno
Prácticas en aulas de informática	Aprendizaxe dun programa de computador. Control do proceso de aprendizaxe por parte do alumno. Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e *procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo, desenvolvidas en aulas de informática.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos básicos da materia

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Os estudantes que así o requiran poderán expor de forma personalizada as dúbidas que teñan sobre a materia obxecto de estudo e serán atendidas polo profesor.
Prácticas en aulas de informática	Os estudantes que así o requiran poderán expor de forma personalizada as dúbidas que teñan sobre a materia obxecto de estudo e serán atendidas polo profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Seminarios	Resolución dunha proba escrita presencial, a metade do cuadrimestre sobre a adquisición de competencias de coñecemento e destreza na práctica	45
Prácticas en aulas de informática	Valoración do coñecemento dun programa informático de contabilidade, mediante a realización dun traballo.	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	resolución dunha proba escrita presencial, o final do cuadrimestre sobre a adquisición de competencias de coñecemento e destreza na práctica	45

Outros comentarios e segunda convocatoria

A avaliación continua consta de dúas probas escritas que se farán ao longo do cuadrimestre e da valoración das prácticas na aula de informática. Para superar estas probas é necesario alcanzar en cada unha delas unha puntuación de 5 sobre 10. Estas probas supoñen o 90% da nota. Ademais valorarase cun 10% sobre a nota final o coñecemento adquirido sobre o programa de computador (actitude en clase e traballo).

Considérase que un alumno está en avaliación continua se se presenta a algunha das probas parciais ou agarraches a 4 das 5 sesións de aula informática e presenta o traballo requirido na data sinalada.

Se un estudante suspende algunha das dúas probas parciais expostas, poderase presentar á convocatoria oficial de maio coa/s parte/s non superada/s ou de xuño onde se lle examinará da totalidade da materia.

Aqueles estudantes que optasen pola avaliación continua, en maio serán avaliados polas notas obtidas nos exames realizados (90%) e a valoración do coñecementos adquiridos sobre o programa informático (10%). Se non seguiu a avaliación continua será cualificado coa nota que sacase no exame.

En xuño o estudante será avaliado unicamente coa nota que obteña no exame

Bibliografía. Fontes de información

Besteiro Varela, M.A, Contabilidad financiera superior, , Pirámide

Herrador Alcaide, Teresa, Contabilidad Financiera Superior, , Ediciones Académicas

Montesinos Julve, V., Fundamentos de Contabilidad Financiera, , Pirámide

, Plan General de Contabilidad, Real Decreto 1514/2007, ,

, Ley de Sociedades de Capital. Real Decreto 1/2010, ,

Torvisco Manchón B., Fundamentos de contabilidad de sociedades, , Pirámide

Mareque López Santullano y López Corrales, Cálculo financiero aplicado a la Contabilidad Pública y Privada, , Ibergarceta Publicaciones, S.L

Wanden-Berghe, J.L., Contabilidad Financiera II, 2012, Pirámide

Acedo Muñoz, E y otros, Contabilidad General, , Anaya

Campo Moreno, Paloma del, Prácticas de contabilidad financiera, , Ediasa

Campo Moreno, Paloma del, Contabilidad Financiera , , Ediasa

Fernández Cuesta, C., Introducción a la Contabilidad Financiera. Adaptado a la pequeña y mediana empresa, 2014, Pirámide

Quesada Sánchez, F.J, Soluciones a la problemática contable de las empresas, 2012, Garceta

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Decisiones de investimento**

Materia	Decisiones de investimento			
Código	004G020V01402			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Docampo Parente, Jerónimo			
Profesorado	Docampo Parente, Jerónimo Puime Guillén, Félix			
Correo-e	jdocampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aportar os coñecementos necesarios para facilitar la valoración e selección de proxectos de inversión para tomar as decisions de inversión mis axeitadas para o futuro da empresa. Faciliatar aquelas ferramentas que permitan avaliar inversiones e tomar decisions mais favorables			

Competencias de titulación

Código				
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección			
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial			
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial			
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial			
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial			
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución			
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa			
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais			
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais			
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes			
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B2	Pensamento crítico e autocrítico			
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial			
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita			
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia			
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación			
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo			
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados			
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa			
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo			
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado			
B19	Motivación pola calidade e mellora continua			

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

(*)Conocer los principios básicos de la gestión financiera de empresas	saber	A1 A2 A5 A6
(*)Conocer el concepto de inversión y sus implicaciones en el sistema empresarial	saber	A1 A2 A5 A6 B1
(*)Conocer la interrelación entre las inversiones y la estructura financiera	saber	A1 A2 A6 A10 A16 B1
(*)Conocer el objetivo financiero	saber	A5 A7 A9
(*)Conoce la situación de una empresa a partir de sus estados financieros	saber saber hacer	A2 A7 A9 A10 A11 A12 A16 B2 B5 B9 B10 B11
(*)Conocer aquellas características definitorias que van a influir en la rentabilidad de las inversiones	saber saber hacer	A9 A10 A16 B1 B5 B13 B14
(*)Conocer y aplicar las principales técnicas analíticas para determinar la rentabilidad de las inversiones	saber hacer	A7 A11 A12 A13 B1 B2 B3 B9 B13 B14
(*)Interpretar y dar a conocer los diferentes resultados obtenidos en la evaluación y rentabilidad de inversiones	saber hacer Saber estar / ser	A11 A12 A13 B2 B3 B5 B6 B8 B10 B11 B19

(*)Conocer cuáles son aquellos factores que pueden introducir sesgos en los resultados de rentabilidad, así como su resolución e interpretación	saber hacer Saber estar / ser	A7 A12 A13 B1 B2 B3 B10 B13 B14 B19
(*)Aplicar herramientas informáticas en la resolución de supuestos prácticos de evaluación de la rentabilidad de inversiones	saber hacer Saber estar / ser	A7 A11 A12 A13 B1 B3 B6 B8 B9 B10 B13 B14 B19
(*)Conocer y valorar la incidencia de la fiscalidad en la rentabilidad de las inversiones	saber hacer	A5 A9 A16 B6
(*)Conocer y valorar la incidencia del riesgo en la rentabilidad de las inversiones	saber hacer	A5 A7 A11 A12 A13 B10 B14

Contidos

Tema	
(*)Tema 1.-Conceptos básicos: La función financiera de la empresa	(*)
(*)Tema 2.- La estructura económico financiera de la empresa	(*)Los flujos financieros en la empresa. El equilibrio entre las masas patrimoniales: el concepto de Fondo de Rotación. Los ciclos de actividad de la empresa y el Período medio de Maduración. Principales ratios para el análisis económico-financiero.
(*)Tema 3.- Metodología de cálculo financiero aplicable en las decisiones de inversión	(*)(*)Efectos del tiempo sobre el valor del dinero: la inflación y el tipo de interés. Valor futuro del dinero: operaciones de capitalización. Valor actual del dinero: operaciones de actualización. Cálculo de rentas.
(*)Tema 4.- Métodos para evaluar la rentabilidad de inversiones	(*)(*)Concepto de inversión. Principales magnitudes a considerar en las inversiones. Métodos estáticos de selección de inversiones. La tasa de actualización o coste de capital de la empresa. El criterio del valor capital. El criterio del TIR. Jerarquización de proyectos en base al valor capital y TIR: Condiciones para la no concordancia entre ambos y punto de Fisher. Comparación de la rentabilidad de varias inversiones: la homogeneización. La inconsistencia del TIR.
(*)Tema 5.- La consideración del riesgo en las decisiones de inversión	(*)(*)El riesgo en la toma de decisiones de inversión. El valor capital esperado y la tasa de rendimiento interno esperada en situación de riesgo. El riesgo en la selección de inversiones a través de métodos de ajuste no probabilístico.
(*)Tema 6.- Metodologías complementarias a la toma de decisiones de inversión	(*)(*)Utilización de árboles de decisión. Análisis de sensibilidad de las magnitudes de la inversión. Programación lineal aplicable a las inversiones. Generación de escenarios y aplicación práctica en hoja de cálculo.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	58	88

Resolución de problemas e/ou ejercicios	15	30	45
Tutoría en grupo	5	10	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición en el aula por parte del profesor de los contenidos más relevantes, a partir de la base de material docente puesto a disposición de los alumnos en plataforma y bibliografía indicada.
Resolución de problemas e/ou ejercicios	Propuesta de ejercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento de la explicación teórica de los contenidos de la materia. Resolución conjunta con los alumnos y atención personalizada del docente. Resolución de dudas a los alumnos y consideración, cuando proceda, de herramientas informáticas.
Tutoría en grupo	Control del proceso de aprendizaje de los alumnos y evaluación del conocimiento en grupos reducidos a partir de actividades propuestas por el profesor y su resolución e interacción con los alumnos. Posibilidad de evaluación de conocimientos y habilidades.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou ejercicios	Aprendizaje a partir del material y tareas propuestos a los alumnos, supervisando su aprendizaje autónomo en grupos de laboratorio y tutorías personalizadas. Retroalimentación con el docente.
Tutoría en grupo	Aprendizaje a partir del material y tareas propuestos a los alumnos, supervisando su aprendizaje autónomo en grupos de laboratorio y tutorías personalizadas. Retroalimentación con el docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Tutoría en grupo	Evidencias de aprendizaje a través de un conjunto de actividades propuestas al alumno para consolidar su proceso de aprendizaje durante el curso académico y evaluadas en grupo reducido con carácter voluntario. Evaluación de habilidades de trabajo en grupo y adaptación a entornos de trabajo con especial énfasis en el comportamiento social.	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución de una prueba escrita presencial, al final del cuatrimestre, sobre la adquisición de competencias de la materia. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superar la convocatoria	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para la segunda convocatoria se realizará una prueba escrita presencial que valorará las competencias del alumno sobre la materia. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superar la convocatoria.

Las fechas y horarios de evaluación de las diferentes convocatorias son las que se especifican en el calendario de pruebas aprobado por la Junta de Centro para el curso 2013-2014

Bibliografía. Fontes de información

PISÓN FERNÁNDEZ, I., DIRECCIÓN Y GESTIÓN FINANCIERA DE LA EMPRESA, Madrid, 2001, PIRAMIDE

Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M., DIRECCIÓN FINANCIERA I. SELECCIÓN DE INVERSIONES. , Madrid, 2006, Pirámide

Cibrán Ferraz, P. y Villanueva Villar, M., GESTIÓN FINANCIERA: TEORÍA Y CASOS PRÁCTICOS, Santiago, 2005, Tórculo

Fernández Álavez, A.I., INTRODUCCIÓN A LAS FINANZAS, Madrid, 1994, Cívitas

hayat, S. y San Millán, A., FINANZAS EN EXCEL, Madrid, 2006, McGraw Hill

Suarez Suarez, DECISIONES OPTIMAS DE INVERSION Y FINANCIACIÓN, Madrid, 2005, Pirámide

López López, V.; Illanes Sánchez, J.C., CASOS DE ECONOMÍA DE LA EMPRESA: modelos y soluciones con excel, 2002, Netbiblo

Mascareñas Pérez Iñigo, J., FINANZAS PARA DIRECTIVOS, Madrid, 2010, Pearson

Valladolid González, E.; Azofra Palenzuela, V., PRÁCTICAS DE DIRECCIÓN FINANCIERA , Madrid, 2002, Pirámide

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Valoración de activos/O04G020V01604

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Asimismo, se aportará a los alumnos la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección comercial I**

Materia	Dirección comercial I			
Código	004G020V01403			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Alén González, María Elisa Domínguez Vila, Trinidad Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	La materia conecta al alumno con aspectos del marketing básicos para conocer y entender el mercado y los consumidores de la empresa. En concreto, la asignatura Dirección Comercial I pretende ahondar en el estudio del marketing estratégico y de las herramientas de análisis y planificación del mercado de cada a desarrollar estrategias exitosas para las empresas en el mercado.			

Competencias de titulación

Código			
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial		
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución		
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa		
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes		
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións		
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos		
B18	Compromiso ético no traballo		
B19	Motivación pola calidade e mellora continua		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)	saber	A5
(*)	saber	A6
(*)	saber	A7

(*)	saber hacer	A9
(*)	saber hacer	A10
(*)	saber hacer Saber estar / ser	A13
(*)	saber hacer	A14
(*)	saber hacer	A16
(*)	saber hacer	B1
(*)	saber hacer Saber estar / ser	B2
(*)	saber hacer Saber estar / ser	B5
(*)	saber hacer Saber estar / ser	B8
(*)	saber hacer Saber estar / ser	B9
(*)	saber hacer	B10
(*)	saber hacer	B11
(*)	saber hacer Saber estar / ser	B13
(*)	saber hacer	B14
(*)	saber hacer Saber estar / ser	B15
(*)	Saber estar / ser	B17
(*)	Saber estar / ser	B18
(*)	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
(*)Tema 1. Introducción y contenido del marketing	(*)1.1. Definición y concepto de marketing 1.2. El enfoque del cliente y la gestión de su lealtad
(*)Tema 2. Mercado potencial, demanda de mercado y cuota de mercado	(*)2.1. Definición del concepto de mercado 2.2. Mercado potencial 2.3. Cuota de mercado potencial y cuota de participación
(*)Tema 3. El sistema de información de marketing	(*)3.1. Evaluación de las necesidades de información en marketing 3.2. La investigación comercial
(*)Tema 4. El comportamiento del consumidor	(*)4.1. Factores que inciden en el comportamiento de compra del consumidor 4.2. Modelos de comportamiento del consumidor 4.3. Diferencias entre el comportamiento del consumidor individual y el organizacional
(*)Tema 5. La segmentación de mercados	(*)5.1. La segmentación 5.2. Proceso y estrategias de segmentación
(*)Tema 6. La planificación de marketing (introducción)	(*)6.1. El plan estratégico de marketing 6.2. Las estrategias de marketing

La evaluación de la asignatura podrá hacerse de dos maneras, tanto en la convocatoria ordinaria como en la extraordinaria. Las fechas del examen final son las establecidas en el centro.

Evaluación ordinaria

- Se entregarán 4 prácticas a través de la plataforma FAITIC. En los GM se trabajará de forma que se facilite su elaboración. En el examen final se preguntarán cuestiones que refrenden la autoría y conocimiento de esta parte. (40% de calificación final)

- Trabajos y habilidades desarrolladas en los GP (10% nota final)

- Examen final de preguntas a desarrollar (50% nota final)

Se requiere aprobar cada parte para poder compensar las notas

Evaluación alternativa

- Examen escrito que contiene una parte teórica y una parte práctica (caso práctico) en la convocatoria correspondiente. Se requiere aprobar cada parte para poder compensar las notas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Presentacións/exposicións	1	1	2
Traballos tutelados	2	0	2
Probas de tipo test	1.5	40	41.5
Probas de resposta curta	0.5	14	14.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	.
Estudo de casos/análises de situacións	.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...
Traballos tutelados	.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	(*)se entregarán casos y ejercicios que habrá que resolver	30
Traballos tutelados	(*)Trabajo a realizar de forma autónoma por el estudiante	10
Presentacións/exposicións	(*)Presentación de trabajos y ejercicios	10
Probas de tipo test	(*)Examen tipo test de entre 50 y 100 preguntas válidas	40
Probas de resposta curta	(*)Preguntas cortas acerca del temario	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

La evaluación de la asignatura podrá hacerse de dos maneras, tanto en la convocatoria ordinaria como en la extraordinaria. Las fechas del examen final son las establecidas en el centro.

Evaluación ordinaria

- Se entregarán 4 prácticas a través de la plataforma FAITIC. En los GM se trabajará de forma que se facilite su elaboración. En el examen final se preguntarán cuestiones que refrenden la autoría y conocimiento de esta parte. (40% de calificación final)

- Trabajos y habilidades desarrolladas en los GP (10% nota final)

- Examen final de preguntas a desarrollar (50% nota final)

Se requiere aprobar cada parte para poder compensar las notas

Evaluación alternativa

- Examen escrito que contiene una parte teórica y una parte práctica (caso práctico) en la convocatoria correspondiente. Se requiere aprobar cada parte para poder compensar las notas

Bibliografía. Fuentes de información

Best, Roger, Marketing estratégico, 2007, Prentice Hall

• Philip Kotler y Gary Armstrong, Principios de Marketing, 2008, Prentice Hall

• Philip Kotler y Gary Armstrong, Dirección de marketing, 2008, Prentice Hall

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dirección comercial II/O04G020V01502

Investigación comercial/O04G020V01701

Materias que se recomienda tener cursado previamente

Empresa: Gestión de empresas/O04G020V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS**Macroeconomía**

Materia	Macroeconomía			
Código	O04G020V01404			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Vázquez Mazaira, Rubén			
Profesorado	Díaz Barreiros, Susana Pereira Lorenzo, Nemesio Vázquez Mazaira, Rubén			
Correo-e	rmazaira@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código			
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía		
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa		
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética		
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender las bases de funcionamiento de la economía tanto en los ámbitos más amplios como en los más próximos	saber saber hacer	A3 B1 B2 B6 B13 B15
Lograr el manejo por parte de los estudiantes del análisis económico a través de susherramientas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sean capaces de construir modelos económicos simples, que mediante una representación simplificada de la realidad permitan tratar adecuadamente el problema.	saber saber hacer	A3 A4 B1 B2 B13
Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante y de su contenido	saber saber hacer	A16 B1

Despertar el interés de los estudiantes respecto al análisis de los efectos de las políticas macroeconómicas, de modo que ante la aplicación de un nuevo instrumento de política económica sean capaces de formarse una opinión fundamentada sobre su eficacia en la consecución de los objetivos para los cuales se haya planteado	saber hacer	A4 A15 B1 B2 B6 B8 B10 B13 B14
---	-------------	--

Contidos

Tema
1. Introducción a la Macroeconomía .
2. El mercado de bienes .
3. Los mercados financieros .
4. Análisis conjunto de los mercados de bienes y financieros: el modelo IS-LM .
5. El mercado de trabajo .
6. Análisis conjunto de todos los mercados: el modelo OA-DA .
7. La curva de Phillips .
8. La inflación, la actividad y el crecimiento de la cantidad de dinero .
9. Macroeconomía en una economía abierta .

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	42	70
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	18	32
Actividades introdutorias	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	16	22
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición de los contenidos de la asignatura
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análisis, resolución y debate de un problema o ejercicio, relacionado con la temática de la asignatura
Actividades introdutorias	Actividades dirigidas a tomar contacto y recoger información de los alumnos y presentación de la asignatura

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tutorización individual ó alumno

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Examen final que tendrá lugar en la fecha oficial establecida en el calendario de exámenes. El examen evaluará toda la materia expuesta a lo largo del curso.	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para llevar a cabo la evaluación continua se realizarán a lo largo del curso varias pruebas sobre los diferentes temas que incluye la asignatura.	40

Outros comentarios e segunda convocatoria

Tanto en la 1ª como en la 2ª convocatoria, la nota final de la asignatura resultará de la suma de la nota obtenida en la evaluación continua, que supondrá un 40% de la nota final (hasta 4 puntos) y la nota obtenida en un examen escrito, que

valdrá el 60% restante de la nota final (hasta 6 puntos). Para aprobar la asignatura será preciso obtener una nota final igual o superior a 5 puntos sobre 10. El 40% de la nota se obtendrá mediante la evaluación continua del alumno, lo que incluye la asistencia tanto a las clases teóricas como a las clases prácticas, la entrega de hojas de ejercicios y la nota de las pruebas que se realizan a lo largo del curso. Concretamente, la puntuación será la siguiente: Hasta 4 puntos por las notas de las pruebas realizadas. La asistencia a las clases teóricas y clases prácticas es obligatoria para poder realizar una evaluación continua, por lo que la ausencia injustificada será penalizada según los siguientes criterios: 0-3 faltas sin justificar: No se restan puntos. 4-7 faltas sin justificar: 1 punto menos. 8-9 faltas sin justificar: 2 puntos menos. A partir de 10 faltas sin justificar: La puntuación de la evaluación continua será de 0 puntos. Examen escrito hasta 6 puntos. Se realizará un examen final que tendrá lugar en la fecha oficial establecida en el calendario de exámenes. Será necesario, para poder superar la asignatura, alcanzar una nota de 5 puntos sobre 10 en el examen. Los alumnos que no realicen la evaluación continua ni el examen final tienen derecho a figurar en actas como ; No presentados. **NOTA IMPORTANTE SOBRE LA 2ª CONVOCATORIA:** La calificación que hayan obtenido los alumnos por la evaluación continua se mantendrá en la 2ª convocatoria.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2013-14

Bibliografía. Fontes de información

Blanchard, O., Macroeconomía, 4ª, Pearson Prentice-Hall, 2006

Belzunegui, B.; Cabrerizo J.; Padilla R. y Valero I., Macroeconomía: Problemas y ejercicios resueltos, 2ª, Pearson Prentice-Hall, 2007

Mankiw, N. G., Antoni Bosch, Macroeconomía, ,

Krugman, P.R. y Obstfeld, M., Addison Wesley, Economía Internacional: Teoría y Política, , 2006

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Políticas económicas**

Materia	Políticas económicas			
Código	004G020V01405			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Chamorro Rivas, José María			
Profesorado	Arias Moreira, José Carlos Chamorro Rivas, José María Molina Abraldes, Antonio			
Correo-e	chamorro@uvigo.es			
Web	http://faiic.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta asignatura proporciona a los alumnos una visión de las principales políticas económicas de corto plazo aplicadas en los últimos años. Para ello se estudian los principales objetivos de estabilización coyuntural, las características de las herramientas monetarias, fiscales, comerciales, cambiarias y las principales políticas sectoriales.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las instituciones económicas como resultado y aplicación de representaciones teóricas o formales acerca de cómo funciona la economía	saber saber hacer	A3
Solucionar de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, formulación y solución de los problemas empresariales	saber hacer	A12
Movilidad y adaptabilidad a entornos y situaciones diferentes	saber hacer	A13
Elaborar los planes y políticas en las diferentes áreas funcionales de las organizaciones	saber hacer	A14
Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante	saber hacer	A16
Capacidad de análisis y síntesis	saber hacer	B1
Pensamiento crítico y autocrítico	saber hacer	B2 B5

Habilidades de comunicación oral y escrita	saber hacer Saber estar / ser	B5
Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo	saber hacer	B9
Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	saber hacer	B13
Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado	saber saber hacer	B14
Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	saber hacer Saber estar / ser	B15
Motivación por la calidad y la mejora continua	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
Introducción	Introducción á política económica. Obxetivos da política económica.
Política monetaria	Institucións. Oferta e demanda de diñeiro. Instrumentos de política monetaria e mecanismos de transmisión. Experiencias de Política monetaria.
Política fiscal	Bases teóricas. Políticas de ingreso e gasto público.
Política económica exterior	O equilibrio externo. Instrumentos de política exterior. A política económica nunha economía aberta.
Políticas microeconómicas	Política de I+D+i. Política de competencia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	30	60	90
Probas prácticas, de ejecución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, etc).
Titoría en grupo	Entrevistas co alumno mantén co profesorado da asignatura para o desenvolvemento das actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o desenvolvemento das actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o desenvolvemento das actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exposición do temario por parte do profesor.	0
Prácticas de laboratorio	Desenvolvemento de temas mediante o uso de material bibliográfico e estatístico. Resolución de exercicios. Presentación de temas. Realización de exames parciais.	10
Titoría en grupo	Resolución de exercicios e cuestionarios.	10
Probas prácticas, de ejecución de tarefas reais e/ou simuladas.	Exame final de carácter oral e/ou escrito.	80

Outros comentarios e segunda convocatoria

A cualificación das prácticas de laboratorio mantense na segunda convocatoria. Nas probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas realizaranse dous exames parciais. O primeiro parcial puntúa un 30% e o segundo parcial puntúa 60%. Os exames parciais eliminan materia. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2013-2014.

Bibliografía. Fontes de información

Motta, M. , Competition Policy: Theory and Practice, Cambridge, 2004

Krugman, P. y Obstfeld, M., Economía internacional : teoría y política, Pearson Educación, 2006

Scheller, H., El BCE: historia, misión y funciones, BCE, 2006

Banco de España, <http://www.bde.es>, ,

Banco Central Europeo, <http://www.ecb.int>, ,

Mankiw, N. Gregory, Macroeconomía, Antoni Bosch, 2009

Fernández Díaz et al, Política Económica, McGraw Hill, 2006

Cuadrado Roura, J. R. (dir), Política económica. Elaboración, objetivos e instrumentos, McGraw Hill, 2010

Blanchard, O. et al., Rethinking Macroeconomic Policy, IMF Staff Position Note, 2011

Calvo, A. et al., Manual del sistema financiero español, Ariel, 2010

García Reche, Andrés (coord), Política Económica Sectorial y Estructural, Tirant lo Blanch, 2003

Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>, ,

Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es>, ,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Macroeconomía/O04G020V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/O04G020V01201

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS**Decisiones de financiamento**

Materia	Decisiones de financiamento			
Código	004G020V01501			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes Villanueva Villar, Mónica			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Interpretación e toma de decisións de financiamento en todas as posibles modalidades: *autofinanciación e financiamento externo.Análise do sistema financeiro.. Estimación do custo das diferentes alternativas			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)Posuír e comprender coñecementos achega de: Os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	saber	A2
	saber facer	A3
		A6
		A8
		A12
		B1
		B3

(*)Posuír e comprender coñecementos achega de: Interrelacións existentes entre os distintos *subsistemas que conforman o sistema empresarial	saber saber facer	A2 A3 A6 A8 A12 B1 B3
(*)Identificar a *generalidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	saber saber facer	A2 A3 A6 A8 A12 B1 B3
(*)Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica	saber saber facer	A2 A6 A8 A12 A16 B1 B3 B4 B8 B10
(*)Comunicarse con *fluidez na súa contorna incluíndo competencias *interpersonales de escoita activa, negociación, *persuasión e presentación	saber	A4 A9 A16 B1 B10 B13 B18

Contidos

Tema	
Tema 1. A *FINANCIACION INTERNA DA EMPRESA	1.1. A *autofinanciación. Concepto e tipos 1.2. A amortización dos elementos patrimoniais. 1.3. Os beneficios retidos. 1.4. Vantaxes e inconvenientes da *autofinanciación.
Tema 2. A *FINANCIACION EXTERNA: Renda variable	2.1. Financiamento externo da empresa: renda variable. 2.2. Ampliación de capital. 2.3. Tipos de emisións. 2.4. A riqueza do accionista.
Tema 3. A *FINANCIACION EXTERNA DA EMPRESA: Renda fixa	3.1. As obrigacións e bonos. 3.2. Riscos deste financiamento. 3.3. Clases de obrigacións. 3.4. Características das obrigacións. 3.5. Valoración dos activos de renda fixa. 3.6. A variabilidade da renda fixa das obrigacións e bonos. 3.7. Outros tipos de bonos. 3.8. Os *pagarés de empresa. 3.9. O financiamento externo pública.
Tema 4. FINANCIAMENTO EXTERNO: PRÉSTAMOS E CRÉDITOS	4.1. Préstamos. 4.2. Créditos. 4.3. Diferenzas principais entre préstamo e crédito. 4.4. Desconto de efectos comerciais. 4.5. *Factoring. 4.6. Diferenzas principais entre *factoring e desconto comercial. 4.7. *Leasing. 4.8. *Renting. 4.9. Diferenzas principais entre *leasing e *renting. 4.10. *Confirming.
Tema 5. SISTEMA FINANCEIRO ESPAÑOL: INSTITUCIÓN FINANCEIRAS	5.1. Concepto e características do Sistema Financeiro. 5.2. Activos financeiros. 5.3. Mediadores e intermediarios financeiros. 5.4. Mercados financeiros. 5.5. A Unión monetaria europea. O Banco Central Europeo e a política monetaria única. 5.6. O sistema financeiro español. 5.7. Entidades dentro do sistema financeiro español.
Tema 6. SISTEMA FINANCEIRO ESPAÑOL: MERCADOS FINANCEIROS	6.1. Introducción. 6.2. O mercado de Débeda Pública. 6.3. O Mercado de Renda Fixa. 6.4. As Bolsas de Valores. 6.5. O Mercado de Futuros e Opcións.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28.5	42.5	71
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	18	31
Titoría en grupo	5	25	30

Resolución de problemas e/ou exercicios	2	10	12
Probas de tipo test	1.5	4.5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente.
Titoría en grupo	*Tutorización e exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos nas sesións.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Titoría en grupo	Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Avaliación da exposición da realización de forma autónoma ou en grupos, de exercicios propostos nas sesións.	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. Poderase esixir un nivel mínimo obrigatorio para superala.	55
Probas de tipo test	Resolución de probas tipo test presenciais sobre coñecementos expostos na aula	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

Avaliación continua, composta polo conxunto das 2 probas seguintes:

1.- Probas descritas o obxecto de cualificación (tipo test + *tutoría de grupo) que configurarán o 45% da nota. Para a **segunda convocatoria**, de presentarse, manterase a cualificación destas probas.

2.- Exame escrito, que configura o 55% restante da nota. Este celebrarase ao final do cuadrimestre. Poderase esixir un nivel mínimo *obligatorio para superala. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados, no seu caso, na proba será de suspenso.

Segunda convocatoria: Os alumnos que non alcanzaron nas distintas probas de avaliación continua realizadas durante o cuadrimestre a nota desexada ou para aqueles que non seguiron a avaliación continua realizarase unha proba global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. A nota que será tida en conta para a nota final será a desta última proba. Poderase esixir un nivel mínimo obrigatorio para superala. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados na proba será de suspenso.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2014-15

Bibliografía. Fontes de información

Pisón Fernández, Irene, Dirección y gestión financiera de la empresa, Pirámide, 2001, Madrid

Suárez Suárez, Andrés-Santiago, Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa, Pirámide, 2005, Madrid

López Lubián, Francisco; García Estévez, Pablo, Finanzas en el mundo corporativo. Un enfoque práctico., Mc Graw Hill, 2005, Madrid

Mareque Alvarez-Santullano, Mercedes, Cálculo financiero y actuarial, Ibergarceta Publicaciones, 2012, Madrid

Jiménez Caballero, J.L. Pérez López, C. y De la Torre Gallegos, A, Dirección financiera de la empresa. Teoría y práctica, Pirámide, 2011, Madrid

(*)

*Páginas *webs recomendadas:

*www.*bolsamadrid.es

*www.*bolsasymercados.es

*www.*aebanca.es

*www.*ceca.es

*www.*unacc.es

*www.*tesoro.es

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración de activos/O04G020V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Decisións de investimento/O04G020V01402

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se *concíbe flexible, en consecuencia, pode *requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección comercial II**

Materia	Dirección comercial II			
Código	O04G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Pita Castelo, Jose			
Profesorado	Pita Castelo, Jose Rodríguez Campo, María Lorena			
Correo-e	jpita@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Dirección Comercial II ten coma finalidade continuar co desenrolo dos conceptos básicos de marketing vistos en Dirección Comercial I, neste caso, enfocándonos na parte máis operativa do marketing, e dicir, na toma de decisións.			

Competencias de titulación

Código	
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)(*)La5	saber	A5 A6 A7
(*)(*)	saber facer	A9 A10

Contidos

Tema	
Tema 1. Produto	1.1 Concepto 1.2 Clasificación 1.3 Decisións sobre produtos 1.4 Estratexias de marca 1.5 Servizos
Tema 2. Desenvolvemento de novos produtos e ciclo de vida	2.1 Desenvolvemento de novos produtos 2.2 Estratexias do ciclo de vida do produto
Tema 3. Prezo	3.1 Concepto 3.2 Fixación de prezos 3.3 Estratexias de prezos
Tema 4. Distribución	4.1 Concepto e importancia 4.2 Niveis da canle 4.3 Comportamento e organización da canle 4.4 Comerciantes polo miúdo e almacenistas

Tema 5. Comunicación	5.1. Concepto 5.2. Proceso de comunicación 5.3. Mix de comunicación de mercadotecnia
Tema 6. Ferramentas de comunicación	6.1. Publicidade 6.2. Relacións públicas 6.3. Promoción de venda 6.4. Venda persoal 6.5. Mercadotecnia directa

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Estudo de casos/análises de situacións	15	10	25
Presentacións/exposicións	1	1	2
Traballos tutelados	5	15	20
Probas de resposta curta	2	41	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesor, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo basees teóricas ou/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo, etc., e penetrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de estudantes, dun tema sobre os contidos da materia e/ou dos resultados dun traballo, un caso, un proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, resumos de lecturas, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma que inclúe a procura de información, lectura e manexo de bibliografía.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Darase atención personalizada para a realización dos traballos tutelados

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Realización de casos prácticos	20
Traballos tutelados	Traballos específicos sobre un tema concreto	10
Presentacións/exposicións	Presentacións por parte do alumno sobre un tema de traballo	10
Probas de resposta curta	Preguntas específicas sobre conceptos fundamentais da materia	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para aprobar a materia requírese superar, indistintamente, cada unha das dúas partes: teórica (a través do exame final), ou práctica (a través da avaliación continua mediante os casos prácticos ou a través do exame final). É dicir, esíxese un mínimo do 50% en cada unha das partes para poder facer media coa outra parte. A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios, supostos, exposicións, memorias, ...), mantense nas convocatorias de Xuño e Xullo pero NON se gardará para cursos sucesivos. Aqueles alumnos que non cumpran os requisitos esixidos de participación e/ou asistencia á materia así como de entregas de tarefas propostas e, por tanto, non superen a materia terán dereito a un exame, que non necesariamente coincidirá co exame do resto dos alumnos. Os alumnos que opten por seguir a avaliación NON continua serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos, que non necesariamente coincidirá co resto dos alumnos. Neste caso, os alumnos deben indicar expresamente o seu desexo de non seguir a avaliación continua a principio de curso (durante o mes de setembro).

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2013-14.

Conduas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e á súa corrección, poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable.

Bibliografía. Fontes de información

Philip Kotler y Gary Armstrong, Principios de Marketing, 2008, Prentice Hall

Kotler, et al., Dirección de Marketing, 2006, Prentice Hall

Kotler, P.; Armstrong, G., Fundamentos de Marketing, 2008, Prentice Hall

Kotler, et al., Principles of Marketing, 2013, Prentice Hall

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica**

Materia	Dirección estratéxica			
Código	004G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Profesorado	Molinos Casal, Juan José Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Correo-e	drtoubes@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A Dirección Estratéxica parte da necesidade de integración da empresa nunha contorna cada vez máis competitivo, aberto e cambiante no cal desenvolve a súa actividade. Tendo en conta as oportunidades e ameazas que expón o medio externo, así como as capacidades e debilidades coas que conta a propia empresa, a Dirección Estratéxica analiza, formula e implanta as estratexias máis adecuadas para responder os retos da contorna e cumprir con eficacia os obxectivos da empresa.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección		
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais		
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais		
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas		
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos		
B18	Compromiso ético no traballo		
B19	Motivación pola calidade e mellora continua		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

- Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.	saber	A1 A2
- Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		A5 A11
- Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		B7
- Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais		
- Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira		
- Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	saber saber facer	A12 B8 B14
- Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
- Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
- Capacidade de análise e síntese	saber facer	B1
- Pensamento crítico e autocrítico		B2
- Habilidades de comunicación oral e escrito		B5
- Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		B9
- Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		B10
- Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa		B11
- Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		B13
- Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		B15 B16
- Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas		
- Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	Saber estar / ser	A13
- Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos		B17
- Compromiso ético no traballo		B18
- Motivación pola calidade e mellora continua		B19

Contidos

Tema	
1. Fundamentos de dirección estratéxica e estratexia empresarial	1. Natureza da Dirección Estratéxica 2. Creación de valor 3. Os obxectivos e valores
2. A contorna xeral da empresa	1. Análise da contorna xeral 2. Técnicas de análises da contorna xeral
3. Contorna específica da empresa	1. A contorna competitiva 2. Modelo das 5 forzas 3. Grupos estratéxicos
4. A contorna interna da empresa	1. Técnicas para o diagnóstico 2. Análise de recursos e capacidades
5. Estratexias e vantaxes competitivas	1. Vantaxes competitivas xenéricas 2. Creación da vantaxe competitiva 3. Mantemento da vantaxe competitiva
6. Estratexias corporativas: Direccións e métodos de desenvolvemento	1. Estratexias de expansión 2. Estratexias de diversificación
7. A implementación da estratexia	1. Avaliación e cambio organizativo 2. Cultura organizativa 3. Planificación e control

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	30	45
Estudo de casos/análises de situacións	5	20	25
Presentacións/exposicións	3	6	9
Prácticas en aulas de informática	15	15	30
Titoría en grupo	2	3	5
Traballos e proxectos	2	9	11
Probas de resposta curta	2	12	14
Estudo de casos/análise de situacións	1	4	5
Observación sistemática	6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia, conceptos teóricos, casos de análises, etc. O feito de non asistir non contará negativamente na avaliación do alumno, pero a asistencia a clases se será tida en conta positivamente na súa avaliación.
Estudo de casos/análises de situacións	Presentación de casos reais para a súa análise e discusión en clase
Presentacións/exposicións	Presentacións públicas dos traballos realizados e casos analizados. O alumno será avaliado de competencias como a súa capacidade de análise e síntese, de comunicación oral ou de argumentación e xustificación das decisións tomadas.
Prácticas en aulas de informática	Realización individual de casos prácticos de empresas
Titoría en grupo	Titorías en grupos reducidos. Reunións que os profesores da materia manteñen cos alumnos para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias na materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos e proxectos	Realización en prazo de exercicios e actividades dos GM. Haberá que presentar como mínimo o 80% dos exercicios obrigatorios para liberar esta parte e non facela na proba final. Non se considerarán aqueles traballos que de modo patente obsérvese copia ou plaxio.	40
Probas de resposta curta	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia.	30
Estudo de casos/análise de situacións	Estudo, debate e participación na resolución de supostos reais ou ficticios de formulacións estratéxicas por parte de empresas.	10
Observación sistemática	Técnicas destinadas a compilar datos sobre a participación do alumno, baseados nunha listaxe de condutas ou criterios operativos que facilite a obtención de datos cuantificables	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia, en cada parte avaliada o alumno deberá alcanzar como mínimo un 5.

A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

Condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e á súa corrección, poderanse sancionar coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable.

Para optar á avaliación continua é necesaria a asistencia polo menos ao 80% das clases, tanto dos *GM como dos *GG.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2013-2014.Â

Bibliografía. Fontes de información

Garrido Buj, S., Dirección Estratégica, McGraw-Hill, 2006

Bueno Campos, E., Dirección estratégica: desarrollo de la estrategia y análisis de casos, Pirámide, 2006

Johnson, G. y Scholes, K., Dirección estratégica, Pearson, 2006

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A., La dirección estratégica en la empresa. Teoría y aplicaciones, Civitas, 2007

Ventura Victoria, J., Análisis estratégico de la empresa, Paraninfo, 2008

Navas & Guerras, Fundamentals of Strategic management, Civitas, 2013

Bibliografía complementaria

- David, F. R.; *Conceptos de administración estratéxica*, McGraw-Hill, 1997.

- Dess, GG. e Lumpkin, G.T.; *Dirección Estratégica*, McGraw-Hill, 2003.
- Harrison, J.S. e Jhon, C.H.,St.; *Fundamentos da dirección estratéxica*, Thomson, 2ª edición, 2002.
- Hill, C. e Jones, G.; *Administración estratéxica. Un enfoque integrado*, McGraw-Hill, 6ª edición, 2005, Madrid.
- Hitt, Ireland e Hoskinson; *Administración estratéxica. Competitividade e conceptosde globalización*, Thomson editores.
- Johnson, G.; Scholes, K. e Whittington, R.; *Dirección estratéxica*, 7ª edición, 2006, Pearson-Prentice Hall, Madrid.
- Porter, M.; *Estratexia Competitiva*, CECSA, México, 1982.
- Porter, M. ; *Competitive advantage : creating and sustaining superior performance*, The Free Press corp., 1998
- Ribeiro et ao.; *Casos de Dirección Estratéxica*. Pearson Educación, Madrid, 2012
- Thompson, E.E. e Strickland, A.J.; *Administración estratéxica. Conceptos e casos*, Irwin McGraw-Hill, 13ª edición, 2004.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección estratéxica internacional/O04G020V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir.

Asimismo, se aportará al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Réxime fiscal da empresa I**

Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	004G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Lago Peñas, Santiago Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Álvarez Villamarín, José Carlos Gago Rodríguez, Alberto González Martínez, José Manuel Lago Peñas, Santiago Picos Sánchez, Fidel Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es slagop@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	RFE é unha asignatura que ten como obxectivo introducir ós alumnos no campo da fiscalidade aplicada. En particular, desenvólvense dous dos impostos máis importantes: o IRPF e o Imposto de Sociedades.			

Competencias de titulación

Código			
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)(*)	saber	A4

Contidos

Tema		
Parte I: Introducción ó Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.	
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia		
Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.	
Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rentas suxeitas e exentas, período impositivo.	
Tema 3: Introducción ó IRPF		
Tema 4: Rentas das Persoas Físicas	Rendimentos do Traballo, Rendimentos do Capital, Gañancias e Perdas Patrimoniais	
Tema 5: Rentas de Empresarios e Profesionais individuais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.	
Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rentas. Mínimo Persoal e Familiar. Cuota Integra e Deducións.	
Parte III: O Imposto sobre Sociedades.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte, Resultado Contable e Base Imponible. Período impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.	
Tema 7: Introducción ó IS.		
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

Actividades introductorias	0.5	0	0.5
Sesión maxistral	22	22	44
Prácticas de laboratorio	22	22	44
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	25	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2.5	13	15.5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	16	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Sesión maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións mais relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Prácticas de laboratorio	As sesións prácticas terán lugar en seminarios e en aulas de informática. En cada sesión se proporán casos a estudar en grupos reducidos (de 3 alumnos no caso de seminarios e individualizados no caso das prácticas informáticas) que deberán comentar, resolver e defender. O alumno disporá previamente dos enunciados dos casos a través da Plataforma Tema e deberá elaborar unha primeira proposta de solución xustificada que deberá entregar previamente ó desenvolvemento da sesión presencial. En todos os casos, o alumno disporá posteriormente da solución comentada que lle servirá de material adicional de estudo.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e /ou de exercicios

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren cualquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren cualquera tipo de dúbida referente á materia.	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Rematada a docencia presencial, o alumno deberá realizar unha proba escrita que consistirá na resolución de casos prácticos de liquidación do IRPF e do Imposto de Sociedades. O alumno deberá resolver de xeito individualizado os casos propostos xustificando as decisións adoptadas. Esta proba escrita final avaliaráse cunha puntuación máxima de 5.	50

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.

Ó remate das partes II e III do programa da materia, en dúas das sesións prácticas presenciais, proporáse un boletín de casos que o alumno deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos ata ese momento. Cada unha destas dúas probas puntuarase cun máximo de 1 punto.

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia o alumno deberá acadar unha puntuación mínima de 5 puntos. Os alumnos que non superen o examen na convocatoria ordinaria, pero que teñan superadas as prácticas e traballos na avaliación continua, manterase este última nota na segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- Selección de lexislación relativa ó IRPF e ó Imposto de Sociedades.
- Esquemas básicos e supostos prácticos. Plataforma Tema.
- Manuel Practico Renta. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
- Manual Práctico Sociedades. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
- Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros: "Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas. Casos Prácticos" . Madrid: editorial CEF (edición actualizada).
- Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros: "Impuesto sobre Sociedades. Casos Prácticos" . Madrid: editorial CEF (edición actualizada).
- Moreno Moreno, Mª Carmen e Paredes Gómez, Raquel: " Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios resueltos" . Madrid: editorial Cívitas (edición actualizada).
- Albi Ibáñez, Emilio: "Sistema Fiscal Español. Volumen 1" . Barcelona: editorial Ariel (edición actualizada).

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

- Díaz Arias, José Manuel: "Ley comentada del Impuesto sobre Sociedades. Concordada, jurisprudencia, consultas tributarias y doctrina " . Barcelona: editorial Deusto (edición actualizada).
- Pla Vall, Ángeles e Salvador Cifre, Concha: "Impuesto sobre Sociedades. Régimen General y empresas de reducida dimensión" . Valencia: editorial Tirant lo Blanch (edición actualizada).
- "Memento Práctico Fiscal" . Madrid: ediciones Francis Lefebvre (edición actualizada).

ENLACES DE INTERNET DE INTERESE

- Agencia Tributaria: www.aeat.es
- Instituto de Estudios Fiscales: www.ief.es
- Instituto Nacional de Estadística: www.ine.es
- Estadísticas OCDE: www.oecd.org

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Teoría da organización**

Materia	Teoría da organización			
Código	004G020V01505			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rivo López, Elena			
Profesorado	Nogueira Álvarez, María Consuelo Rivo López, Elena Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	decano.eto@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	O alumno debe adquirir a través de esta materia coñecementos e competencias relativas a cómo funcionan as organizacións, cómo toman decisións, desenrollan estratexias, estruturase a sí mesmas para a consecución dos obxetivos, así como as relacións de poder que rodean e impregnan as organizacións e o modo en que as sociedades interactúan cas sus organizacións.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Tener conocimiento, y comprender los fundamentos de la teoría de la organización y la evolución del pensamiento con el ánimo de reflexionar sobre su futuro. Se trata de entender el contexto en el que se mueven las organizaciones y cómo éste las condiciona. Deberán asimilarse conceptos como el de arquitectura organizativa (al tratarse de uno de los elementos esenciales para abordar el diseño desde el pensamiento modernista hasta las redes), comportamiento organizativo(ya que las organizaciones están formadas por personas), desarrollo organizativo (ligado a la generación de alianzas)y aprendizaje organizativo (crucial para afrontar los nuevos tiempos).	saber	A1 A2 A3 A7
Aplicar los procedimientos de análisis y conocimientos adquiridos a la resolución de problemas/cuestiones concretas, tanto a nivel estratégico como operativo, en el ámbito la estructura organizativa de la empresa.	saber hacer	A9 A11 A12 A14
Tener capacidad para buscar, identificar, filtrar y analizar datos relevantes que pueden afectar a la estructura organizativa de la empresa para interpretar su importancia en términos de defender o criticar distintas posturas, o medidas de actuación alternativas, tras una correcta valoración de ventajas e inconvenientes.	saber hacer	A16 B1 B2
Demostrar una actitud proactiva y tener capacidad de expresarse correctamente para transmitir ideas y/o comunicar de forma educada, comprensible y razonada su interpretación, u opinión, sobre determinadas cuestiones relacionadas con distintos aspectos de la gestión en las organizaciones.	Saber estar / ser	B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B14 B15 B16 B17 B18

Contidos

Tema
CAPÍTULO I: FUNDAMENTOS DE TEORÍA DE LA ORGANIZACIÓN
(*)CAPÍTULO II: EL CONTEXTO DE LAS ORGANIZACIONES (*)
(*)CAPÍTULO III: ARQUITECTURA ORGANIZATIVA (*)
(*)CAPÍTULO IV: COMPORTAMIENTO ORGANIZACIONAL Y PROCESOS ORGANIZATIVOS (*)
(*)CAPÍTULO V: DEDARROLLO ORGANIZACIONAL (*)

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	28	56
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Presentacións/exposicións	2	4	6
Titoría en grupo	2.5	5	7.5
Probas de resposta curta	2	31	33
Traballos e proxectos	0.5	17	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Titoría en grupo	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Descrición

Titoría en grupo Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	20
Probas de resposta curta	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve.	50
Traballos e proxectos	Realización por parte do alumno dun traballo escrito sobre un tema concreto.	15

Outros comentarios e segunda convocatoria

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

*A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

Bibliografía. Fontes de información

Argyris, C., On organizational learnig, 1994, MA: Blackwell Publishers

Hodge, B.J., et al, Teoría de la organización, un enfoque estratégico, 1998, Prentice-Hall, Madrid

Cabanelas, J., Teoría de la organización y diseño, 2010, Pirámide, Madrid

Trátase de bibliografía básica sobre teoría e casos da materia.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Análise contable**

Materia	Análise contable			
Código	O04G020V01601			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	García Llorens, Luís Vicente			
Profesorado	García Llorens, Luís Vicente			
Correo-e	llorens@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

(*)	saber	A6 A7 A8 A10 A12 A13 A15 A16 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B13 B14 B19
-----	-------	--

(*)	saber	A6 A7 A8 A9 A10 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9
-----	-------	---

Contidos

Tema	
1. El Análisis Financiero	1. El Análisis Financiero Introducción La Información Económico-Financiera Fundamentos Objetivos
2. Los Estados Financieros	2. Los Estados Financieros Balance Resultados Estado de Cambios en el Patrimonio Estado de Flujos de Tesorería Memoria
3. Consolidación de Estados Financieros	3. Consolidación de Estados Financieros Introducción El Control Societario Los Procedimientos de Consolidación
4. La Opinión de Auditoría	4. La Opinión de Auditoría Introducción Las Normas de Auditoría El Informe de Auditoría
5. El Análisis Económico-Financiero	5. El Análisis Económico-Financiero Introducción Instrumentos y Técnicas del Análisis Detección de Prácticas de Distorsión de la Información Financiera Cálculo y Evaluación de la Rentabilidad Cálculo y Evaluación del Riesgo Predicción de la Insolvencia Empresarial y la Calificación de Títulos La Calificación de Títulos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	67.5	90
Titoría en grupo	7.5	22.5	30
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	3	3	6
Sesión maxistral	45	48	93
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	3	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	*Proposta de *exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento da explicación teórica dúas *contidos da materia. Resolución *conxunta *cos *alumnosy atención personalizada *do docente.Resolución de *dúbdidas *aos alumnos e consideración, *cando *cumpra, de ferramentas informáticas.
Titoría en grupo	(*)Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e *tutorías *personalizadas. *Comprobación de avances co docente.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Control do proceso de aprendizaxe de los alumnos e avaliación do coñecemento en grupos reducidos a partir de actividades propostas polo profesor e a súa resolución e interacción cos alumnos. Posibilidade de avaliación de coñecementos e habilidades
Sesión maxistral	Exposición no aula por parte do profesor del profesor dos contidos máis relevantes,a partir da base de material docente puesto a disposición dos alumnos en plataforma y bibliografía indicada.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e tutorías personalizadas. Comprobación de avances codocente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Evidencias de aprendizaxe a través dun conxunto de actividades propostas ao alumno para consolidar o seu proceso de aprendizaxe durante o curso académico e evaluadas en grupo reducido con carácter voluntario. Avaliación de habilidades de traballo en grupo e adaptación a contornas de traballo con especial énfasis no comportamento social	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuatrimestre, sobre a adquisición de competencias da materia. Esíxese un nivel mínimo obligatorio para superar a convocatoria	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

La nota obtenida en la parte presencial tendrá vigencia para las convocatorias a las que de la derecho a cada curso académico

las fechas y horarios de las pruebas de evaluación de las diferentes convocatorias son las especificadas en el calendario de pruebas de evaluación aprobado por la Junta de Centro para el curso 2013-2014

Bibliografía. Fuentes de información

Crespo Miguel Angel, Información Financiera y análisis de estados financieros, 2ª Edición, Torculo, 2008

Bergevin, P, Financial Statement Analysis, , Prentice Hall, 2001

Rees, B, Financial Analysis, , Prentice Hall, 1990

Resvine, Collins and Johnson, Financial Reporting and Analysis, 3ª Edición, Prentice Hall, 2005

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS**Contabilidade de custos**

Materia	Contabilidade de custos			
Código	004G020V01602			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Profesorado	García Llorens, Luís Vicente González Sánchez, María Beatriz López-Valeiras Sampedro, Ernesto Puime Guillén, Félix Sampedro Portas, María Teresa del Socorro			
Correo-e	elvaleiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura ten como obxecto básico o tratamento da información para a valoración das existencias, a planificación e o control da actividade das organizacións e a información contable para o proceso de toma de decisións. A materia está orientada basicamente sobre empresas industriais, no seu ámbito interno, co análise do proceso produtivo da empresa.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

Identificar as características dos ámbitos interno e externo da empresa, así como dos modelos contables relacionados cos mesmos.	saber	A1 A2 A6 A7
Recoñecer aos usuarios da información e as súas particulares necesidades informativas.	saber	A1 A2 A6 A7
Diferenciar os distintos factores de produción segundo a súa natureza, función,comportamento e posibilidades de atribución ao output final.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14
Analizar o modo de xestionar, medir e valorar o emprego dos recursos materiais e humanos da empresa.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A12 A14 B1 B10
Interpretar os custos indirectos de fabricación a través das seccións e unidades de obra.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14
Aplicar o concepto de imputación racional de custos.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14
Aplicar os diferentes procedementos para realizar os repartos primario e secundario de custos.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14
Organizar a información obtida previamente e formular propostas para o desenvolvemento dun modelo de imputación de custos aos produtos	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A12 A14 A16 B1 B2 B10 B11
Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A12 A14 A15 A16 B1 B2 B3 B10 B11 B13 B14

Aplicar técnicas presupuestarias para a planificación da actividade da empresa	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14 B1 B13 B14
Desenvolver modelos de custos estándares e determinar as desviacións, así como a sua explicación.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14 B1 B13 B14
Construír un sistema de información para a toma de decisións.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14 A15 A16 B1 B2 B3 B10 B11 B13 B14
Reproducir os modelos de custos en organizacións non industriais	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14 A15 A16 B1 B2 B3 B10 B11 B13 B14 B17 B18

Desenvolver un sistema de custos para unha contorna empresarial concreta	saber	A1
	saber facer	A2
	Saber estar / ser	A6
		A7
		A9
		A11
		A12
		A14
		A15
		A16
		B1
		B2
		B3
		B10
		B11
		B13
		B14
		B17
		B18

Contidos

Tema

1. Introducción ao custo. Conceptos básicos	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Introducción: Delimitación conceptual, Contabilidade financeira versus Contabilidade de custos e de xestión 1.2. Concepto de custo 1.3. Clasificación dos custos 1.4. Ciclo de análise do custo 1.5. Sistemas de enlace entre a contabilidade interna e externa 1.6. Elementos integrantes do custo 1.7. Estrutura de custos e ingresos
2. O comportamento dos custos	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Introducción 2.2. Custos fixos <ul style="list-style-type: none"> 2.2.1. Imputación racional 2.3. Custos semifijos e semivariáveis 2.4. Custos variables 2.5. Métodos de separación de custos fixos e variables
3. Os Custos de Materiais	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. Concepto e clasificación 3.2. O control dos materiais 3.3. Entradas e saídas de almacén. Valoración 3.4. Problemática contable e física do almacén 3.5. Outras técnicas de xestión de materiais
4. O custo de persoal	<ul style="list-style-type: none"> 4.1. Concepto e clasificación 4.2. Tratamento contable do custo de persoal <ul style="list-style-type: none"> 4.2.1. Delimitación dos compoñentes do custo de persoal 4.2.2. Rexistro de tempos 4.2.3. Valoración de salarios 4.2.4. Asignación dos custos de persoal aos produtos 4.3. Sistemas de remuneración por rendementos 4.4. A curva de aprendizaxe
5. Os custos indirectos de produción.	<ul style="list-style-type: none"> 5.1. Concepto e clasificación 5.2. Problemática da imputación de custos indirectos 5.3. Seccións 5.4. Métodos de subreparto entre seccións interrelacionadas 5.5. Exemplo de imputación por seccións
6. O custo de oportunidade dos recursos financeiros. Os custos do periodo	<ul style="list-style-type: none"> 6.1. Introducción 6.2. Fontes de financiamento propias <ul style="list-style-type: none"> 6.2.1. Capital 6.2.2. Autofinanciación 6.3. Fontes de financiamento alleas 6.4. Custo medio ponderado de capital 6.5. Aspectos contables do custo financeiro de oportunidade 6.6. Definición, clasificación e tratamento contable dos costes comerciais 6.7. Definición e tratamento contable dos custos de administración

7. O sistema de custos variables	7.1. Introducción 7.2. Modelo de custos e marxes 7.3. Vantaxes e inconvenientes 7.4. Custos variables vs Custos completos 7.5. Exemplo
8. A produción múltiple: Producción común e produción conxunta	8.1. Producción múltiple, común e conxunta 8.2. Métodos de separación de custos conxuntos baseados en custos reais 8.3. Métodos de separación de custos conxuntos baseados en costes alternativos 8.4. Asignación contable de custos conxuntos: subproductos e residuos 8.5. Asignación contable de custos conxuntos: desperdicios 8.6. Asignación contable de custos conxuntos: produtos imperfectos e defectuosos 8.7. Exemplo
9. Os custos por ordes de traballo ou pedido	9.1. Introducción 9.2. Definición e características 9.3. Afectación e imputación de custos ás ordes de fabricación 9.4. Axuste dos custos subaplicados ou sobreaplicados
10. Os custos por procesos	10.1. Conceptos básicos 10.2. Producción equivalente 10.3. Custos unitarios 10.4. Problemática das unidades perdidas 10.4.1. Formulación xeral 10.4.2. Recuperación de materiais e límite de tolerancia 10.5. Ficha de custos
11. Sistema de custos baseado nas actividades (ABC)	11.1. Introducción 11.2. As actividades 11.3. Clasificación das actividades 11.4. Indutores: de custos e actividades 11.5. Proceso de asignación de custos no ABC
12. A contabilidade de custos para a toma de decisións. O modelo Custo-Volume-Beneficio (C-V-B)	12.1. Hipóteses básicas na análise C-V-B 12.2. Formulación do modelo 12.3. A marxe de seguridade 12.4. Combinación de produtos 12.5. Análise de sensibilidade 12.6. Toma de decisións
13. Custos predeterminados (I). O orzamento	13.1. Introducción: A planificación e o orzamento 13.2. Clasificación dos orzamentos 13.3. O orzamento integral 13.3.1. Orzamento operativo 13.3.2. Orzamento de investimentos 13.3.3. Estados financeiros previsionais 13.4. Control presupuestario
14. Custos predeterminados (II). O coste estándar	14.1. Introducción: Control presupuestario 14.2. Custo estándar 14.3. Desviacións 14.3.1. Desviacións en MP 14.3.2. Desviacións en MOD 14.3.3. Desviacións en CIF 14.3.4. Desviacións en mestura
15. O custo en empresas non industriais	15.1. Organizacións de servizos, en xeral 15.2. Organizacións de servizos financeiros 15.3. Organizacións sanitarias 15.4. Organizacións non lucrativas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	37	60	97
Prácticas en aulas de informática	30	50	80
Titoría en grupo	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición no aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Control da aprendizaxe.
Prácticas en aulas de informática	Proposta de exercicios nos que o alumno desenvolve, individualmente e con folla de cálculo, a resolución dos casos suscitados. Supervisión e asistencia do docente.
Titoría en grupo	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno. Repaso teórico-práctico dos contidos impartidos. Exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicio teórico práctico a resolver polo alumno

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.
Prácticas en aulas de informática	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización de algunhas actividades na aula.	10
Titoría en grupo	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno que traballará en grupo	15
Prácticas en aulas de informática	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do semestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións. Se exige un nivel mínimo en teoría e práctica para superar a convocatoria. 	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias que dá dereito a matrícula de cada curso académico
A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación foron aprobadas por Xunta de Facultade e están dispoñibles na web da Facultade, en Docencia/Exames

Condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e á súa corrección, poderán carrexar sancións

Bibliografía. Fontes de información

DRURY, COLIN , Management and Cost Accounting, ,

RIPOLL, V. y otros , Casos prácticos resueltos de Contabilidad de Costes, ,

HORNGREN, CH.; FOSTER, G.; DATAR, S., Cost Accounting: a managerial emphasis, ,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica internacional**

Materia	Dirección estratéxica internacional			
Código	004G020V01603			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Lampón Caride, Jesús Fernando			
Profesorado	Alvarez Prego de Oliver, Javier Eloy Lampón Caride, Jesús Fernando			
Correo-e	jesus.lampon@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	O proceso acelerado de globalización do sistema económico mundial está a orixinar importantes consecuencias para a actividade das empresas, que ven obrigadas, cada vez máis, a actuar nos mercados internacionais. Por iso, é preciso estudar e coñecer os factores que conducen á globalización dos negocios e, sobre todo, as estratexias máis adecuadas para facer fronte a esta nova realidade. Entender e elixir a estratexia de entrada nos mercados exteriores, coñecer a localización das actividades da cadea de valor, comprender as estratexias de comercialización dos produtos ou servizos e analizar a xestión da distancia cultural entre países, son algúns dos obxectivos desta materia.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Ter coñecemento, e comprender, os fundamentos das áreas funcionais da empresa para dispoñer dunha visión da organización no contexto económico globalizado e do tipo de decisións específicas nos aspectos básicos na xestión da internacionalización.	saber	A1 A2 A5
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, no ámbito do comercio internacional.	saber facer	A11 A12 A13
Ter capacidade para buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defender ou criticar distintas posturas, ou medidas de actuación alternativas tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	saber facer Saber estar / ser	A13 B1 B2
Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade de expresarse correctamente para transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación, ou opinión, sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.	Saber estar / ser	B5 B8 B9 B10 B11 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19

Contidos

Tema	
Tema 1. Conceptos básicos do comercio internacional: razóns para a internacionalización	1.1. Introducción 1.2. Comercio e Sistema Internacional de Comercio 1.3. Teorías do Comercio Internacional 1.4. Causas da internacionalización da empresa
Tema 2. A estrutura da empresa ante o comercio exterior	2.1. Introducción 2.2. Estrutura organizativa e internacionalización
Tema 3. Competencia global: factores e estratexias	3.1. Introducción 3.2. Competencia global: factores de globalización 3.3. Alternativas estratéxicas para competir globalmente
Tema 4. Estratexias de entrada en mercados exteriores	4.1. Introducción 4.2. Selección do país de destino 4.3. Estratexias de entrada
Tema 5. A dirección das empresas multinacionais	5.1. Introducción 5.2. Concepto de empresa multinacional 5.3. A dirección da empresa multinacional

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	1	2
Sesión maxistral	21.5	32.25	53.75
Estudo de casos/análises de situacións	21	21	42
Traballos de aula	4	12.5	16.5
Presentacións/exposicións	1	10	11
Probos de tipo test	1	13.75	14.75
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	1.5	8.5	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto,...

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.
Probas de tipo test	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto,...	20
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	50
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

Primeira oportunidade: o conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua na primeira oportunidade. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada proba para poder compensala e superar a materia.

O alumno que non siga o procedemento de avaliación continua deberá realizar un exame final, con parte teórica e parte práctica, que suporá o 100% da nota. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia.

Segunda oportunidade: os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade, teñen dúas opcións:- Realizar un exame con parte teórica e parte práctica, que suporá o 100% da nota. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia.- Conservar a nota obtida nas Presentacións/exposicións (20%) e nas Probas de resposta longa, de desenvolvemento (30%), sempre que sexan superiores a 3.5 (sobre 10), e realizar unicamente a Proba de tipo test (50%). É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) nesta proba para poder compensala e superar a materia.

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2014-2015.

Bibliografía. Fontes de información

Guerras Martín, L.A. y Navas López, J.E., La dirección estratégica de la empresa: teoría y aplicaciones (4ª edición), Madrid: Thomson-Civitas, 2007

Guisado Tato, M., Internacionalización de la empresa: estrategias de entrada en los mercados extranjeros, Madrid: Pirámide, D.L, 2002

Hernández García, A., Internacionalización y competitividad en la economía española: factores relevantes para la empresa, Madrid: Pirámide, 2010

Hill, C.W.L., Negocios internacionales: competencia en el mercado global (8ª edición), México, D.F.: McGraw-Hill, 2011

Verbeke. A., International business strategy: rethinking the foundations of global corporate success, Cambridge [etc.]: Cambridge University Press, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Valoración de activos**

Materia	Valoración de activos			
Código	O04G020V01604			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Barajas Alonso, Ángel Antonio			
Profesorado	Barajas Alonso, Ángel Antonio Beltrán Varandela, José Luís Fernández Rodríguez, María Teresa Puime Guillén, Félix Salgado Barandela, Jesyca María			
Correo-e	abarajas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

B14	Capacidad de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Poseer y comprender conocimientos sobre valoración	saber saber facer	A1 A2 A5 A6 A7 B1 B2 B13
Aplicar los conocimientos a posibles situaciones profesionales en el ámbito de la valoración económica de activos.	saber saber facer	A8 A9 A10 A11 A15 A16 B1 B2 B3 B13 B14 B15
Reunir e interpretar datos relevantes para emitir juicios sobre la valoración de activos	saber saber facer	A9 A10 A11 A12 A15 A16 B2 B11 B12 B13 B15
Transmitir información y resultados de valoración de activos	saber saber facer Saber estar / ser	A5 A6 A7 A8 A10 A12 B3 B4 B5 B6 B7 B13

Contidos	
Tema	
1. Introducción a la valoración de activos financieros.	1. Introducción a la valoración de activos financieros.
2. Consideración del riesgo para la valoración.	2. Consideración del riesgo para la valoración.
3. Fundamentos de la Teoría de Carteras (CAPM).	3. Fundamentos de la Teoría de Carteras (CAPM).
4. Cálculo de los elementos de riesgo y el coste de la financiación.	4. Cálculo de los elementos de riesgo y el coste de la financiación.
5. Estimación de Flujos de Caja.	5. Estimación de Flujos de Caja.
6. Estimación de tasas de crecimiento.	6. Estimación de tasas de crecimiento.
7. Modelos de valoración de activos.	7. Modelos de valoración de activos.
8. Valoración de renta fija.	8. Valoración de renta fija.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.6	10	32.6
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	20	35
Metodoloxías integradas	5	20	25
Probas de resposta curta	1.4	9.5	10.9
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	6	20	26
Traballos e proxectos	0.5	20	20.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Metodoloxías integradas	Aprendizaxe colaborativa: Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe e da dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para acadar metas e incentivos de grupo.

Atención personalizada	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	
Metodoloxías integradas	
Traballos e proxectos	

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	valoración de la participación activa por medio de preguntas e intervenciones en las sesiones.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	se valorará la realización del trabajo.	5
Metodoloxías integradas	se valorará el conocimiento adquirido por todos los miembros del grupo.	10
Probas de resposta curta	se valorarán los conocimientos relacionados con la materia a partir de pruebas de respuesta breve.	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	se valorará la realización del trabajo, el planteamiento de la resolución y los resultados obtenidos.	40
Traballos e proxectos	se valorará la presentación, los contenidos y los resultados.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

Damodaran, A., Investment Valuation, Wiley & Sons, 1996, New York

Fernández, P, Guía rápida de valoración de empresas , Gestión 2000, 2005, Barcelona

Bodie, Z.; Merton, R., Finanzas, Pearson Educación, 200, Mexico

Ferrando, et al., Teoría de la financiación I : modelos CAPM, APT y aplicaciones , Pirámide, 2005, Madrid

Pisón Fernández, I., Dirección y Gestión Financiera de la Empresa, Piramide, 2001, Madrid

Recomendacións
Materias que continúan o temario
Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Estatística: Estatística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Decisións de investimento/O04G020V01402

Decisións de financiamento/O04G020V01501

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación comercial**

Materia	Investigación comercial			
Código	004G020V01701			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudio de la necesidad de la investigación comercial y proceso de realización a través de la descripción de las principales técnicas de conocimiento y análisis de los mercados; centrándonos fundamentalmente en aquellas situaciones reales que se pueden dar en el marco empresarial de nuestro entorno.			

Competencias de titulación

Código

A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1.5 Conocer la relación entre la empresa y su entorno estudiante evaluando su repercusión en la estrategia, comportamiento, gestión y sostenibilidad empresarial	saber saber hacer	A4 A10 B2
1.6 Conocer los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión empresarial	saber	A1 A2
1.7 Conocer las principales técnicas instrumentales aplicadas al ámbito empresarial.	saber	A1 A2
2.1 Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución	saber hacer	A3 A4 A5 A6 A7 B10
2.2 Valorar a partir de los registros relevantes de información la situación y previsible evolución de una empresa	saber saber hacer	A6 A8 A10 A11 B1 B2 B4
2.5 Movilidad y adaptabilidad a entornos y situaciones diferentes	saber hacer	A13 A14
2.6 Elaborar los planes y políticas en las diferentes áreas funcionales de las organizaciones	saber hacer	A13 A14
3.1 Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante	saber hacer	A15 A16 B1 B3
3.2 Capacidad de análisis y síntesis	saber hacer Saber estar / ser	B1
3.3 Pensamiento crítico y autocrítico	Saber estar / ser	B2
4.1 Habilidades de comunicación oral y escrita	Saber estar / ser	B5
4.4 Comunicarse con fluidez en su entorno incluyendo competencias interpersonales de escucha activa, negociación, persuasión y presentación	Saber estar / ser	B4 B5 B6 B8
4.5 Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo	Saber estar / ser	B9
4.6 Emitir informes de asesoramiento sobre situaciones concretas de empresas y mercados	saber hacer	B10
4.7 Redactar proyectos de gestión global o de áreas funcionales de la empresa	saber hacer	B11
5.1 Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	Saber estar / ser	B13
5.2 Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado	Saber estar / ser	B14
6.1 Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	Saber estar / ser	B15
6.3 Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos	Saber estar / ser	B17
6.4 Compromiso ético en el trabajo	Saber estar / ser	B18
6.5 Motivación por la calidad y la mejora continua	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema

1. Introcucción	1.1 Introducción a la Investigación comercial 1.2. Fases de la Investigación comercial
2. Preparación del diseño de la investigación	2.1 Redacción del plan de investigación: Datos primarios y secundarios; Observación, entrevistas en profundidad, reuniones de grupo, encuestas y tipos, experimentación Escalas, cuestionarios Muestreo
3. Recolección y captura de datos	3.1 Recolección de datos, codificación, análisis
4. Informe de los resultados y su presentación	4. Contenido del informe
5. Elementos adicionales	5.1 Ética; Investigación internacional

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	30	50
Estudo de casos/análises de situacións	10	15	25
Presentacións/exposicións	1.5	6	7.5
Titoría en grupo	3	10.5	13.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	2	4
Traballos e proxectos	10	40	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicar y desarrollar el contenido teórico y práctico relacionado con la asignatura.
Estudo de casos/análises de situacións	Realización de casos, ejercicios o similares, así como el manejo de programas informáticos.
Presentacións/exposicións	Realización de presentaciones y exposiciones derivadas de actividades o proyectos vinculados a la asignatura.
Titoría en grupo	Tutoría en grupo para guiar en la resolución de casos y ejercicios, así como para la elaboración y desarrollo de trabajos conjuntos.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tutorías individuais y de grupo, para explicar directrices de realización de trabajos individuais y de grupo; así como resolver dudas conceptuales o de ejercicios prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Se realizarán diversas presentaciones a lo largo del cuatrimestre en relación al trabajo que se desarrollará.	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Pruebas para la evaluación de las competencias adquiridas que incluyen preguntas abiertas sobre un tema. Los alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar y presentar los conocimientos que tienen sobre la materia.	40
Traballos e proxectos	Realización de una investigación de mercado sobre una temática concreta a realizar en grupo y otras posibles actividades. Dicho trabajo tendrá varias fechas de entrega al ir seccionado para su evaluación parcial.	45

Outros comentarios e segunda convocatoria

EVALUACIÓN CONTINUA

- Para optar a evaluación continua, se deberá presentar y defender el trabajo de investigación comercial.Â
- Tanto en la prueba de respuesta larga como en las diversas presentaciones y trabajos, se deberá obtener una calificación del 50% en cada una de ellas para hacer media.Â
- Las notas positivas obtenidas en la evaluación continua, se mantendrán para el resto de convocatorias de ese año académico.

NO EVALUACIÓN CONTINUA

Se realizara una prueba teórico-práctica en la fecha oficial señalada en el calendario escolar.

Bibliografía. Fontes de información

Dillon, W.R., Investigación de mercados en un entorno de marketing, 1997, McGraw Hill

Hair, J., Bush, R. & Ortinau, D., Investigación de mercados, 2010, McGraw Hill

Malhotra, Investigación de mercados, un enfoque aplicado, 2010, Prentice Hall

Santesmases, M., Diseño y análisis de encuestas en investigación social y de mercados, 2005, Pirámide

Se utilizará de manual y libro de referencia primaria:

- Malhotra, N. (2010). Investigación de mercados, un enfoque aplicado. 4ª Edición. Prentice Hall, México.

Recomendaciones

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas generales que se deben llevar a cabo con el alumnado en esta materia, principalmente los que opten por una evaluación continua, concibiéndose el proceso de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del año académico causados por la propia dinámica de la clase y el grupo de destinatarios real, o por la relevancia de las situaciones que puedan surgir. Así mismo, se le aportarán al alumnado la información y pautas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Planificación financeira**

Materia	Planificación financeira			
Código	004G020V01702			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Villanueva Villar, Mónica			
Profesorado	Villanueva Villar, Mónica			
Correo-e	monicavv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)Saber facer un *diagnóstico das necesidades financeiras dunha empresa	saber facer	A7 A8 B1 B2 B3 B4 B9 B10
(*)Elaborar a *planificación financeira a curto prazo dunha empresa	saber facer	A2 A8 A9 A12 A16 B3 B13

(*)Elaborar a *planificación financeira a longo prazo dunha empresa

saber facer

A2
A8
A9
A12
A16
B3
B13

Contidos

Tema	
Tema 1. Conceptos xerais de Planificación Financeira.	1.1. A Planificación na Empresa 1.2. Planificación Financeira 1.3. Elementos de interese na Planificación Financeira 1.4. Por onde empezar a Planificación Financeira 1.5. Análise das Necesidades Financeiras
Tema 2. Diagnóstico económico-financeiro.	2.1. O equilibrio financeiro. 2.2. Análise da rentabilidade 2.3. Ratios
Tema 3. Planificación Financeira a curto prazo	3.1. Introducción 3.2. Elaboración de Estados Previsionais 3.2.1. O Orzamento de Tesorería 3.2.2. O Balance Previsional 3.2.3. A Conta de Perdas e Gananzas Previsional
Tema 4. Planificación Financeira a longo prazo	4.1. Introducción 4.2. Elaboración de Estados Financeiros Previsionais a longo prazo 4.3. Refinanciación de Déficits na Planificación Financeira 4.4. O control

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	45	75
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	22.5	37.5
Titoría en grupo	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.5	25	27.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Titoría en grupo	Titorización e exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos nas sesións.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Titoría en grupo	Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Avaliación mediante exercicios prácticos sobre os contidos prácticos expostos nas sesións maxistras: 30%.	30
Titoría en grupo	Avaliación da exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos nas sesións	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Avaliación continua (composta por apartado 1 e 2 seguintes):

1.- Probas descritas no obxecto de cualificación que configurarán o 40% da nota.

2.- Exame escrito, que configura o 60% restante da nota. Este celebrárase ao final do cuadrimestre. Poderase esixir un nivel mínimo obrigatorio para superala. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados, no seu caso, na proba será un suspenso.

Condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable.

Segunda convocatoria: Os alumnos que non alcanzaron nas distintas probas de avaliación continua realizadas durante o cuadrimestre a nota desexada ou para aqueles que non seguiron a avaliación continua realizarase unha proba global sobre o coñecemento de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. A nota que será tida en conta para a nota final será a desta última proba. Poderase esixir un nivel mínimo obrigatorio para superala. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados na proba será de suspenso.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2014-15.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

Â

Â

*Cibrán, *P; Villanueva, *M (2005): *Xestión Financeira. Teoría e casos prácticos.*, ed. *Tórculo

*Cibrán, *P; Villanueva, *M; Fernández, *T (2008): *Planificación Financeira. Teoría e casos prácticos*, ed. *Tórculo.

Â

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Â

Cuervo García, *Alvaro (1994): *Análise e planificación financeira da empresa*, ed. *Civitas.

*Durbán, *S (2010): *Planificación financeira na práctica empresarial*, ed. Pirámide.

*Faus, *J; *Tapies, *J (1999): *Finanzas operativas*, Barcelona.

López Lubián, *F.*J; García Estévez (2005): *Finanzas no mundo corporativo. Un enfoque práctico*. Ed. *Mc *Graw-*Hill

*Massons, *J (1985): *Finanzas. Diagnóstico e planificación a curto prazo*, *Esade.

*Massons, *J (1997): *Finanzas prácticas*, Ed. Hispano-Europea.

Pérez Carballo (1993): *Principios de Xestión Financeira da empresa*, Alianza.

Rodríguez Sandiás, A (2009): *Planificación financeira aplicada*, *Tórculo *Edicións, Santiago de Compostela..

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Decisións de investimento/O04G020V01402

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Auditoría**

Materia	Auditoría			
Código	004G020V01901			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Fernández Rodríguez, María Teresa			
Profesorado	Fernández Rodríguez, María Teresa			
Correo-e	maytefernandez@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral Esta materia relacionase especialmente cos contidos incluídos na materia de Contabilidade financeira de segundo curso. La auditoría financiera es una de las especializaciones del profesional contable y los créditos de la materia deben proporcionar al alumno los conocimientos y habilidades básicos para un futuro desarrollo profesional en este ámbito concreto de la auditoría o, más genérico, del análisis contable. La materia se adecua al perfil profesional y académico de la titulación, ya que la auditoría es una especialización profesional que capacita para el desempeño de funciones propias de la gerencia y el asesoramiento empresarial. Los campos profesionales en los que se proyecta son, además de la auditoría de cuentas, el diseño y planificación de una contabilidad, la gestión contable, el asesoramiento contable, entre otros.

Competencias de titulación

Código

A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B1	Capacidade de análise e síntese
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Posuír e comprender coñecementos achega do marco económico que regula as prácticas contables de xestión empresarial en xeral e a auditoría de contas en particular. Habilidade de procura, identificación e interpretación de datos económicos nos documentos que ofrece a empresa.	saber	A4
Posuír e comprender coñecementos acerca dos distintos procesos, procedementos e prácticas da auditoría de contas na práctica empresarial.	saber saber facer	A6
Aplicar os coñecementos adquiridos para solucionar de maneira efectiva problemas propios de situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas específicos da materia.	saber facer	A8
Capacidade de análise e síntese á hora de elaborar informes de auditoría	saber facer	B1
Habilidades de comunicación a través de Internet e, manexo de ferramentas para a comunicación oral e escrita.	saber facer	B6
Motivación pola calidade e a mellora continua	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema

1. Fundamentos económicos, sociais, históricos e normativos

- 1.1. A información empresarial: as contas anuais.
- 1.2. O control sobre a información contable.
- 1.3. Definición e encuadramento da auditoría de contas.
- 1.4. O mercado da auditoría de contas.

2. Contexto normativo da auditoría de contas.	2.1. O contexto económico-social, institucional e legal. 2.2. As normas técnicas de carácter xeral. 2.3. As normas técnicas sobre execución. 2.4. As normas técnica sobre informes
3. Descrición do proceso dunha auditoría	3.1. Unha visión global do proceso. 3.2. Aceptación do encargo. 3.3. Planificación: identificación de riscos, determinación da importancia relativa e documentación do traballo de planificación. 3.4. Execución: obtención de evidencias. 3.5. Emisión do informe
4. Auditoría do ciclo de compras-pagos	4.1. Introducción. 4.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 4.3. Identificación de riscos específicos. 4.4. Obxectivos e procedementos
5. Auditoría do ciclo de vendas-pagos.	5.1. Introducción. 5.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 5.3. Identificación de riscos específicos. 5.4. Obxectivos e procedementos.
6. Auditoría do ciclo produción.	6.1. Introducción. 6.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 6.3. Identificación de riscos específicos. 6.4. Obxectivos e procedementos.
7. Auditoría da área de inmovilizado material e inmaterial.	7.1. Introducción. 7.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 7.3. Identificación de riscos específicos. 7.4. Obxectivos e procedementos.
8. Auditoría dos activos financeiros non comerciais.	8.1. Introducción. 8.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 8.3. Identificación de riscos específicos. 8.4. Obxectivos e procedementos.
9. Auditoría dos pasivos financeiros non comerciais.	9.1. Introducción. 9.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 9.3. Identificación de riscos específicos. 9.4. Obxectivos e procedementos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	7	14	21
Presentacións/exposicións	3	6	9
Sesión maxistral	18	36	54
Cartafol/dossier	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O profesor fará un seguimento do traballo propondo, se procede, as correccións necesarias. Supervisarase a incorporación das correccións e/ou suxestións
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Análise da situación concreta dunha empresa e propostas de axustes e redacción do informe.
Presentacións/exposicións	Os alumnos deben expor na aula os principais resultados do traballo realizado de forma autónoma

Sesión maxistral Exposición por parte do profesor de contidos sobre a materia co obxecto de establecer as bases teóricas e/ou as directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Clases activas participativas nas que poder detectar o grao de asimilación e interese dos alumnos nos contidos teórico-prácticos da materia. O obxectivo é motivar ao seguimento da materia, descubrir carencias para propor actividades de reforzo e poder corrixir a programación establecida.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valórase a participación e motivación do alumno nas clases. Recolleranse diversas evidencias por exemplo atención ás presentacións realizadas, exercicios de informes de auditoría...	5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Realización dun exame teórico-práctico co contido da materia. Avalíanse as competencias A4, A6, A8 e B1.	60
Presentacións/exposicións	Entrega de traballos das diferentes áreas de auditoría realizado en pequenos grupos o luns 04/11/2013. A presentación pública realizarase segundo orde de temario nos GG.	30
Cartafol/dossier	Entrega de diversos exercicios prácticos de áreas realizadas de modo autónomo polo alumno para reforzar os contidos da materia.	5

Outros comentarios e segunda convocatoria

As datas e horarios das probas de avaliación foron aprobadas por Xunta de Facultade e están dispoñibles na web da Facultade, en Docencia/Exámenes (
http://www.fcetou.uvigo.es/index.php?*option=*com_*content*&view=*article&ide=71&*Itemid=54&*lang=*gl))"

As cualificacións obtidas no sistema de avaliación continua manteranse na convocatoria de xullo. Nas seguintes convocatorias a cualificación do exame representará o 100% da avaliación da materia. Os alumnos que non participen activamente en clases ou non superen o 80% das actividades propostas na avaliación continua poderán superar a materia coa realización do exame teórico-práctico sobre o contido da materia. Nese caso, a nota deste exame representaría o 100% da cualificación final da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Arenas Torres, P. , Moreno Aguayo, A., Introducción a la auditoría financiera. Teoría y casos prácticos, 2012, MCGRAW-HILL /
De la Peña Gutiérrez, A., , Auditoría: un enfoque práctico., , 2008, Paraninfo
Alvarado Riquelme, M.,, La Auditoría financiera : casos prácticos de au[di]toría de cuentas anuales elaboradas bajo principios nacionales e internacionales , 2008, Edisofer
Orta Pérez, M.; Castrillo Lara, L.A.; Sánchez-Mejías, I. Sierra, G.J, Fundamentos teóricos de auditoría financiera, 2012, Pirámide
Gutiérrez Vivas, G., Informe de Auditoría de Cuentas Anuales, 2012, Economistas Consejo General
Sánchez Fernández de Valderrama, J.L. , Teoría y práctica de la auditoría I y II, 2009, pirámide

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Simulación e control interno de empresas/O04G020V01911

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Análise contable/O04G020V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social**

Materia	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social			
Código	O04G020V01902			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma				
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Fernández Prieto, Marta			
Profesorado	Fernández Prieto, Marta Fernández Prol, Francisca			
Correo-e	mfprieto@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	(*)Estudio de las instituciones principales del Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social desde una perspectiva fundamentalmente empresarial y orientada, por tanto, a la formación que en esta materia debe adquirirse en el Grado en Administración y Dirección de Empresas. El objetivo de la asignatura se centra en dar a conocer los aspectos básicos de la relación laboral y las implicaciones para la empresa en materia de Seguridad Social.			

Competencias de titulación

Código			
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa		
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución		
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos		
B18	Compromiso ético no traballo		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	saber	A2
O marco económico que regula as actividades empresariais e a correspondente normativa	saber	A4
Os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	saber	A6
Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se expoñen nas empresas e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	saber facer	A9
Mobilidade e adaptabilidade a contornas e situacións diferentes	saber facer	A13

Capacidade de análise e síntese	saber facer	B1
Pensamento crítico e autocrítico	saber facer	B2
Habilidades de comunicación oral e escrita	saber facer	B5
Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	saber facer	B10
Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	saber facer	B11
Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	saber facer	B13
Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	saber facer	B14
Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	Saber estar / ser	B17
Compromiso ético no traballo	Saber estar / ser	B18

Contidos

Tema

PARTE *I. RELACIÓN LABORAL E EMPREGO	Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo “por conta allea” e á dependencia. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente.
Tema 1. Presupostos configuradores da relación laboral e contrato do traballo.	Contrato de traballo. Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información do traballador.- Período de proba.- A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia.
Tema 2. Modalidades de contrato de traballo	Contratos indefinidos. Fixo descontínuo. De apoio aos emprendedores. Mozo por microempresa ou autónomo. Novos proxectos de emprendemento novo. Contratos formativos. Contrato para a formación.- Contrato en prácticas. Contratos temporais estruturais. Obra ou servizo determinado.- Eventual.- Interinidade. Contratos temporais de fomento do emprego. Discapacitados.- De substitución. Regras xerais aplicables a todos os contratos temporais. Contrato a tempo parcial. Concepto. Forma.- Voluntariedade. Tránsito a xornada completa e viceversa.- Horas complementarias.
Tema 3. Intermediación, fomento do emprego e relacións triangulares de traballo	Intermediación. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. Fomento do emprego. Subvencións e bonificacións. Relacións triangulares de traballo. A descentralización produtiva. Contratas e subcontratas e cesión ilegal de traballadores.- Empresas de traballo temporal.- Sucesión de empresa.
Tema 4. Retribución	Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de xénero. Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial. Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.- Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pago do salario. Moura e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pago. O Fondo de Garantía Salarial. Os créditos salariais preferentes. Inembargabilidade.
Tema 5. Tempo de traballo	Regulación da xornada de traballo ordinaria. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso.- Xornadas especiais. Horas extraordinarias. Distribución do tempo de traballo e de descanso. O calendario laboral.- O horario.- Traballo nocturno e a quendas.- Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo.- Xornada e conciliación da vida familiar e laboral.
Tema 6. Prevención de riscos laborais	A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e obrigacións.- Servizos de prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades.
Tema 7. Poder de dirección e vicisitudes da relación laboral	Poder de dirección do empresario. Concepto.- A clasificación profesional. O grupo profesional. Mobilidade funcional.- Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos.- Modificación substancial das condicións de traballo. Suspensión do contrato. Concepto e efectos xerais.- Causas de suspensión.- Excedencia para coidado de fillos e para coidado de familiares.- Excedencia voluntaria

Tema 8. A extinción do contrato.

Introdución. Concepto. Causas. O recibo de liquidación. Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas validamente pactadas-. Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas atinentes ao empresario.- Por causas atinentes ao traballador Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución causal por decisión do traballador Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía. O despedimento disciplinario e a potestade disciplinaria. O despedimento por causas obxectivas. O despedimento colectivo.

PARTE II. EMPRESA E SEGURIDADE SOCIAL: OBRIGACIÓNS DE SEGURIDADE SOCIAL DO EMPLEADOR

Tema 9. Introdución: trazos básicos do sistema de Seguridade Social

A Seguridade Social. Antecedentes e evolución histórica.- O texto refundido da LGSS.- Ámbito subxectivo de protección.- Niveis profesional ou contributivo e asistencial ou universal.- Réxime xeral e réximes especiais.- Xestión. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras. As mutuas de accidentes de traballo e enfermidades profesionais. As empresas: colaboración obrigatoria e voluntaria. Especial atención á incapacidade temporal. As melloras voluntarias. Os riscos profesionais. O accidente de traballo. A enfermidade profesional. Riscos durante o embarazo e a lactación natural. Cancro ou enfermidade grave de menor

Tema 10. Actos de encadramento, cotización, responsabilidade en orde ás prestacións e recadación

Actos de encuadramento. Inscripción de empresas. Afiliación. Altas: altas reais. Altas de pleno dereito. Situacións asimiladas ao alta. Baixas.- Cotización. Bases de cotización. Tipos de cotización.- Responsabilidade en orde ás prestacións. Principio de automaticidade. Recadación de cotas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Titoría en grupo	7	5	12
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Probos de tipo test	3	45	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas/conversacións do docente cos alumnos para asesoramento e desenvolvemento de actividades, debates, traballos tutelados... e do proceso de aprendizaxe en xeral

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Probos para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	68
Estudo de casos/análises de situacións	Probos para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20

Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.

Outros comentarios e segunda convocatoria

I. AVALIACIÓN FIN DE CARREIRA:

Sistema de avaliación final. O alumno terá dereito a ser avaliado na convocatoria de fin de carreira mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia.

II. AVALIACIÓN DECEMBRO/XANEIRO:

(i) Sistema de avaliación continua. Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, o alumno deberá cumprir o tres requisitos seguintes:

1. Acreditar asistencia a un 80% das clases -maxistras, grupos medianos e accións titoriais-, sen que, salvo casos excepcionais -ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, permítase xustificar a ausencia.

2. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media que resulte do tres test que realizará ao longo do cuadrimestre. Próbalas tipo test realizaranse aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre.

3. Obter no tres probas tipo test unha cualificación superior a 4. Próbalas tipo test incluírán preguntas de clase maxistral (68%), de grupo mediano (20%) e de accións titoriais (12%).

O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtivese unha cualificación superior a 4 nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa unicamente una das probas cunha cualificación inferior a 4, poderá optar por ir ao exame final con toda a materia ou examinarse na data oficialmente prevista unicamente da parte suspensa, pero, neste último caso, a cualificación final desa parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación -inferior a 4- (10%) e a obtida posteriormente (90%).

En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado a xuízo das profesoras -ex. ingreso hospitalario-, non puidese realizar algunha do tres probas na data prevista para iso, poderá examinarse desa parte na convocatoria de maio sen penalización algunha.

(ii) Sistema de avaliación final. O alumno que non desexe acollerse ao sistema de avaliación continua ou que non cumpra os requisitos esixidos para aprobar a materia, terá dereito a ser avaliado na convocatoria de decembro/xaneiro mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistras, grupos medianos e accións titoriais.

III. AVALIACIÓN XUÑO-XULLO:

Se o alumno non aproba a materia na avaliación de decembro/xaneiro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase para a convocatoria do mes de xullo, conforme a criterios similares aos previstos para a primeira avaliación, aínda que cunha ponderación maior da parte suspensa, de modo que se un alumno ten suspensa cunha cualificación inferior a 4 unha soa do tres probas, poderá examinarse da parte suspensa na data fixada para a convocatoria de xuño-xullo, pero na cualificación desa parte suspensa faráselle a media ponderada entre a primeira cualificación -inferior a 4- (20%) e a obtida na convocatoria de xuño-xullo (80%). En todo caso, o alumno poderá optar pola realización dun exame final con toda a materia da materia. O exame final consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistras, grupos medianos e accións titoriais.

A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno deberá someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

O exame final terá lugar nas convocatorias ordinarias de decembro-xaneiro e xuño-xullo nas datas, horas e aulas que se determinen no calendario oficial de exames.

Bibliografía. Fontes de información

AA.VV., VELASCO PORTERO, T., NÚÑEZ-CORTÉS CONTRERAS, P., (Dir.), Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social para Titulaciones no jurídicas , última edición, Tecnos

AA.VV. , LEGISLACIÓN: Código/legislación de normas laborales y de seguridad social de cualquiera de las editoriales existentes en el mercado y actualizado a 2012 , 2014, Tecnos, Civitas, Aranzadi, Colex, Tirant lo Blanc.

AA.VV., FERNÁNDEZ DOCAMPO, M^a.B., FERNÁNDEZ PROL, F. (Coord.), Casos prácticos de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social, 2012, Netbiblo

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

BLASCO LAHOZ, JF., LÓPEZ GANDÍA, J., MOMPALER CARRASCO, MA., *Curso de Seguridad Social*, Tirant lo Blanch, Valencia, Á última edición.

CRUZ VILLALÓN, J., *Compendio de Dereito do Traballo*, Tecnos, Madrid, última edición.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira para a empresa**

Materia	Lingua estranxeira para a empresa			
Código	004G020V01903			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Figueroa Revilla, Beatríz Olga			
Profesorado	Figueroa Revilla, Beatríz Olga			
Correo-e	revilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta asignatura é introducir ao alumno na comunicación empresarial en inglés. Para iso traballaranse distintos contextos do mundo da empresa que proporcionarán o input léxico do curso, así como unha serie de funcións comunicativas que permitirán ao alumno desenvolverse basicamente no seu contexto profesional, tanto de forma oral como escrita.			

Competencias de titulación

Código	
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	Saber estar / ser	A13 B1
Capacidade de análise e síntese	saber facer	B1
Pensamento crítico e autocrítico	Saber estar / ser	B2 B4
Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	saber facer	B4
Habilidades de comunicación oral e escrita	saber facer	B5

Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia	saber facer	B6
Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira	saber saber facer	B7
Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	saber facer	B8
Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	saber facer	B9
Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber facer	B12
Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	saber facer	B14
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	saber facer	B15
Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	Saber estar / ser	B16
Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	Saber estar / ser	B17
Compromiso ético no traballo	saber facer	B18
Motivación pola calidade e mellora continua	saber facer	B19

Contidos

Tema	
Module 1: Jobs and Companies	Lexical Input: Company Structure, types of companies, positions, departments and activities in a company. Communication: face to face communication, greeting, introducing, small talk
Module 2: Retailing	Lexical Input: retailing, e-retailing, product description Communication: communication over the phone
Module 3: Finance	Lexical Input: banking, stock exchange Communication: describing facts and figures, trends and market movements
Module 4: Finance	Lexical Input: marketing, e- marketing, advertising, brands Communication: correspondence, email and letter writing, letters of application

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	14	10	24
Prácticas de laboratorio	58	10	68
Sesión maxistral	14	5	19
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	15	17
Probas de tipo test	1	10	11
Traballos e proxectos	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios de idiomas).
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Descrición

Traballos de aula	Para aprender unha lingua estranxeira é necesario que o profesor faga un seguimento dos alumnos para poder corrir os erros e asegurarse do progreso adecuado do proceso de aprendizaxe. Isto realizarase durante o traballo realizado na prácticas de laboratorio e na aula, así como a través das correccións do traballo escrito elaborado fóra do aula.
Prácticas de laboratorio	Para aprender unha lingua estranxeira é necesario que o profesor faga un seguimento dos alumnos para poder corrir os erros e asegurarse do progreso adecuado do proceso de aprendizaxe. Isto realizarase durante o traballo realizado na prácticas de laboratorio e na aula, así como a través das correccións do traballo escrito elaborado fóra do aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	probos escritos e orais para resolver exercicios relacionados cos contidos do curso, tanto gramatical como léxicos, coa finalidade de demostrar as 4 destrezas comunicativas en inglés.	50
Probos de tipo test	probos escritos para comprobar a comprensión de textos e o avance da adquisición de léxico e conceptos gramaticales.	20
Traballos e proxectos	elaboración e presentación de pequenos traballos e proxectos en inglés relacionados cos contidos do curso	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2013-2014

Bibliografía. Fontes de información

CLARK, S. , In Company. Intermediate, 2003, Oxford: MacMillan

HOLLET, V., Business Opportunities, 2002, Oxford University Press

JONES-MACZIOLA, S. & WHITE ,G., Further Ahead, 2002, Cambridge: CUP

TULLIS, G. & TRAPPE, T, Insights into Business, 2000, Essex: Longman

SWEENEY, S, Communicating in Business, 2005, Cambridge University Press

DUCKWORTH, M, Business Grammar and Practice, 2009, Oxford University Press

'''

KOESTER, A. et al., Business Advantage Intermediate , 2012, Cambridge University Press

LÓPEZ, S. & WATT, D., ed, Diccionario Oxford business español-inglés, inglés-español = The Oxford Business Spanish dictionary Spanish-English, English-Spanish , 2002, Oxford University Press,

ALCARZ VARÓ, E. & HUGHES B, Diccionario de Términos Económicos, Financieros y Comerciales, Inglés - Español, Spanish - English, 2005, Ariel

LOZANO IRUESTE, J.M. , Diccionario Bilingüe de Economía y Empresa, Inglés - Español, Español - Inglés, 2000, Pirámide

PARRA, E , Diccionario Inglés de Publicidad y Marketing , , Ediciones gestión 2000

SILVA, T. et al., Diccionario cuatrilingüe de marketing y publicidad, 2009, Abecedario

ALCARZ VARÓ, E. et al., Diccionario de términos de marketing, publicidad y medios de comunicación, 1999, Ariel

Web sites (English grammar):

<http://ec.hku.hk/epc/>

http://www.learnenglish.de/culture/introductions_and_greetings.htm

<http://www.businessenglishebook.com/Business-English-Greetings-Lesson.htm>

<http://esl.about.com/od/beginnerpronunciation/a/greetings.htm>

<http://esl.about.com/od/speakingenglish/a/smalltalk.htm>

Â <http://www.youtube.com/watch?v=aldnrvhs99M>

Recomendacións

Outros comentarios

Compre ter estudiado as materias de inglés no bachearelato

DATOS IDENTIFICATIVOS**Réxime fiscal da empresa II**

Materia	Réxime fiscal da empresa II			
Código	004G020V01904			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Lago Peñas, Santiago Picos Sánchez, Fidel Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	A Xestión e liquidación de impostos autonómicos e locais.Xestión E liquidación dO Impuesto sobre el Valor Añadido.			

Competencias de titulación

Código

A4 Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)	saber	A4

Contidos

Tema

(*)Parte I: Los tributos en el sistema fiscal español Tema 1: La organización territorial del sistema fiscal español	(*)Cuestiones básicas. Normativa reguladora. Los sistemas de financiación autonómica. Principios y criterios para la coordinación de la autonomía financiera. Un repaso a las principales figuras impositivas. Los impuestos del sistema fiscal español. El esquema liquidatorio de los impuestos. Administraciones que nos exigen los impuestos. Los recursos del régimen común. Los recursos del régimen foral. Los recursos del régimen especial por situación geográfica
(*)Parte II: Tributos autonómicos y locales Tema 2: El Impuesto sobre Sucesiones y Donaciones	(*)Ámbito de aplicación. Hecho Imponible. Relación del Impuesto de Sucesiones con otros impuestos. Sujeto pasivo. Base Imponible. Base Liquidables. Tarifa y deuda tributaria. Liquidación del Impuesto sobre Sucesiones y Donaciones
(*)Tema 3: El impuesto sobre transmisiones patrimoniales y actos jurídicos documentados.	(*)Conceptos básicos. Las transmisiones patrimoniales onerosas, las operaciones societarias y actos jurídicos documentados. Las transmisión patrimoniales onerosas: Hecho Imponible, En el suxección. Sujeto pasivo. Base Imponible. Reglas especiales. Cuota Tributaria. Operaciones societarias: Operaciones sujetas. Base Imponible. Actos jurídicos documentados: Conceptos básicos. Documentos notariales, mercantiles y administrativos. Normas comuns: Exenciones y comprobaciones de los valores.

(*)Tema 4: Los tributos locales	(*)Cuestiones básicas. Recusos tributarios de las entidades locales. Las tasas. Los precios públicos. Las contribuciones especiales. El Impuesto sobre Construcciones, Instalaciones y Obras. EL Imposto sobre el Incremento de Valor de los Terrenos de Naturaleza Urbana. El Impuesto sobre Bienes Inmuebles. El Impuesto sobre Actividades Económicas. El Impuesto sobre Vehículos de Tracción Mecánica.
(*)Parte III: El Impuesto sobre el Valor Añadido Tema 5: Descripción general del IVA	(*)Normativa básica de aplicación. Naturaleza y características. El Objeto del impuesto: El consumo. La armonización fiscal en la UE. El principio de la tributación en el destino. Estructura: Descripción de la mecánica de liquidación del impuesto. Ámbito de aplicación.
(*)Tema 6: Hecho Imponible. Sujeto pasivo y devengo del IVA	(*)Operaciones sometidas el IVA. Operaciones interiores, adquisiciones intracomunitarias e importaciones. Hecho Imponible en operaciones interiores: Entrega de bienes y servicios por empresarios y profesionales. Supuestos no sujetos. Hecho Imponible en adquisiciones intracomunitarias. Hecho Imponible en importaciones de bienes y operaciones asimiladas. Exenciones. Lugar de la realizaciones del hecho imponible. Sujeto pasivo. Devengo del IVA.
(*)Tema 7: Base Imponible. Tipos, deducciones y devoluciones. Regímenes especiales	(*)Cuantificaciones de la base imponible. Base Imponible: Reglas especiales. Tipos impositivos. Deducciones. Regla de la prorrata. Devoluciones. Regímenes especiales.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	0.5	0	0.5
Sesión maxistral	22	22	44
Resolución de problemas e/ou ejercicios	0	25	25
Prácticas de laboratorio	22	22	44
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2.5	13	15.5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	16	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	(*)Presentación del contenido y objetivos de la materia. Metodología de trabajo y sistemas de control y evaluación
Sesión maxistral	(*)Para cada tema el docente presentará en el aula las cuestiones mas relevantes y formulará la metodología a seguir para interpretar las consecuencias y efectos prácticos de la norma tributaria. Posteriormente el alumno deberá revisar de forma autónoma los contenidos expuestos.
Resolución de problemas e/ou ejercicios	(*) Resolución de ejercicios
Prácticas de laboratorio	(*)Las sesiones prácticas tendrán lugar en seminarios y en aulas de informática. En cada sesión se propondrán casos a estudiar en grupos reducidos (de 3 alumnos en el caso de seminarios e individualizados en el caso de las prácticas informáticas) que deberán comentar, resolver y defender. El alumno dispondrá previamente de los enunciados de los casos a través de la Plataforma Tema y deberá elaborar una primera propuesta de solución justificada que deberá entregar previamente al desarrollo de la sesión presencial. En todos los casos, el alumno dispondrá posteriormente de la solución comentada que le servirá de material adicional de estudio.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	(*)Durante las prácticas de laboratorio, se pretende orientar, supervisar, atender y resolver las dudas del alumno en su proceso de adquisición de las competencias, en general, y en la realización de las actividades propuestas, en particular. Además, cada profesor establecerá al comienzo del curso un horario para tutorías individuales al que el alumno puede acudir para resolver cualquiera tipo de duda referente a la materia	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	(*)Terminada la docencia presencial, el alumno deberá realizar una prueba escrita que consistirá en la resolución de casos prácticos de liquidación de los impuestos estudiados. El alumno deberá resolver de manera individualizada los casos propuestos justificando las decisiones adoptadas. Esta prueba escrita final se evaluará con una puntuación máxima de 5.	50
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	(*)Al final de las partes II y III del programa de la materia, en dos de las sesiones prácticas presenciales se propondrá un boletín de casos que el alumno deberá resolver de manera individual y que permitirá evaluar su nivel de conocimientos incluso ese momento. Cada una de estas dos pruebas se puntuará con un máximo de 1 punto.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

Normativa do Impuesto sobre o Valor Engadido, Imposto de Sucesions e Doazóns, Imposto sobre Transmisiós Patrimoniais e Actos Xurídicos Documentados. Outros Impostos Locais e Autonómicos
Albi, E. e García Ariznavarreta, J.L.

Sistema Fiscal Español Barcelona: Editorial Ariel, última edición

Moreno, M.C.e Paredes, R. Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios Resueltos. Madrid: Editorial Cívitas, última edición

Poveda Blanco, F. Sistema fiscal: Esquemas y Supuestos Prácticos, Deusto, última edición

Pérez, J. , Sánchez, J. e Quintas, J. Lecciones de Régimen Fiscal de la Empresa . Madrid: Editorial CEF, última edición

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía do traballo**

Materia	Socioloxía do traballo			
Código	O04G020V01905			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Guerrero García, María Blanca			
Profesorado	Guerrero García, María Blanca			
Correo-e	guerrero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)El objetivo de esta asignatura es posibilitar que el alumno desarrolle los conocimientos teóricos necesarios para permitirle una comprensión reflexiva de la sociedad de la información y la comunicación, sus interrelaciones e importancia en la sociedad actual.			

Competencias de titulación

Código	
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Capacidade de análise e síntese	saber Saber estar / ser	B1 B2
Pensamento Crítico e *autocrítico	saber Saber estar / ser	B2
Habilidades de comunicación oral e escrita	saber facer	B5
Compromiso ético no traballo	Saber estar / ser	B18
Motivación pola calidade e a mellora continua	Saber estar / ser	B19
Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	Saber estar / ser	B17
Capacidade de desempeño efectivo dentro dun equipo de traballo	saber facer Saber estar / ser	B9
Comunicarse con fluidez na súa contorna incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	Saber estar / ser	B8
Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber	A15
Mobilidade e *adaptabilidade a contornas e situacións diferentes	saber	A13

Contidos

Tema

(*)TEMA 1: A SOCIEDADE DA INFORMACIÓN (*)

(*)TEMA 2: CAMBIO SOCIAL E SOCIEDADE DA INFORMACIÓN (*)

(*)TEMA 3: A TRANSFORMACIÓN DO TRABALLO E O EMPREGO NA SOCIEDADE DA INFORMACIÓN (*)

(*)TEMA 4: A CULTURA DA SOCIEDADE REDE (*)

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	16.5	0	16.5
Sesión maxistral	35	0	35
Probas de tipo test	0.5	50.5	51
Probas de resposta curta	0.5	47	47.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de exercicios individualmete ou en grupo baixo a supervisión do profesor.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tempo dedicado polo docente para atender e resolver dúbidas do alumnado respecto de os traballos suscitados.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Probas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de respostas.	50
Probas de resposta curta	Preguntas de razoamento ou sobre conceptos da materia. Realizaranse dúas probas ao longo do cuadrimestre, eliminatorias de materia, máis unha proba final	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial. Terán dereito a realizar os parciais *eliminatorios de materia, aqueles que acudan habitualmente a clase (asistencia ao 80% das clases como mínimo). A cualificación final en avaliación continua será a media das notas obtidas nas probas parciais e o exame final.

Os alumnos que non acudan a clase, terán opción a unha proba final con toda a materia.

As probas tanto parciais como a final, consistirán nunha combinación de preguntas tipo test e preguntas de resposta curta.

As notas dos parciais non se gardan dunha convocatoria a outra.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2013-14.

Bibliografía. Fontes de información

CASTELLS, M., LA ERA DE LA INFORMACIÓN, vol. 1,2 y 3, 2008, ALIANZA EDITORIAL

DEL CAMPO, S. & TEZANOS, J.F., LA SOCIEDAD, 2008, BIBLIOTECA NUEVA, MADRID

LUCAS MARÍN, A., LA REALIDAD SOCIAL. TRANSFORMACIONES RECIENTES EN ESPAÑA, 2010, UNIVERIDAD DE NAVARRA

CASTILLO, J.J., EL TRABAJO DEL FUTUROS, 1999, ED.COMPLUTENSE, MADRID

SANTOS ORTEGA, J.A., PARO EXCLUSIÓN Y POLÍTICAS DE EMPLEO, 2004, TIRANT LO BLANCH

SANTOS ORTEGA, J.A., TRABAJO EMPLEO Y CAMBIO SOCIAL, 2002, TIRANT LO BLANCH

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión da innovación**

Materia	Xestión da innovación			
Código	004G020V01906			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			

Descrición xeral As empresas desenvolven as súas actividades nunha contorna globalizada e, xa que logo, dinámica e complexa, que está en constante evolución e pola que flúen grandes cantidades de información. Para poder sobrevivir e progresar nesta contorna altamente competitiva, a innovación convértese nun elemento chave para a organización, independentemente da súa dimensión e do sector no que opere. A innovación non ten por que referirse, necesariamente, a grandes proxectos e logros, senón que pequenas modificacións en produtos, servizos, procesos ou organizativas ou comerciais poden representar unha importante vantaxe competitiva para a empresa. En calquera caso, resulta de vital importancia, sobre todo no caso das pequenas e medianas empresas, instaurar o espírito innovador na cultura da organización, de tal xeito que todos os axentes que a integran sexan conscientes de que se pode incrementar o seu potencial de innovación se se dedican suficientes recursos e capacidade directiva a xestionar un proceso ao que se ten que conferir natureza estratéxica.

Esta materia ten como obxectivo que o alumnado adquira os coñecementos, técnicas e destrezas necesarias para realizar unha correcta xestión empresarial da innovación, na que se consideren os procesos de innovación como procesos estratéxicos, así como para unha adecuada interacción e aproveitamento de sinerxías cos diferentes axentes do sistema de I+D+i e con outras organizacións.

Con esta materia preténdese capacitar ao alumnado para levar a cabo actividades relacionadas coa xestión da innovación e a tecnoloxía en calquera tipo de organización.

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo

B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre o proceso de xestión da innovación nunha empresa.	saber	A1 A5
Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o sistema de innovación no que se insire.		A6 A7
Posuír e comprender coñecementos sobre as distintas ferramentas e métodos útiles para a xestión da innovación.		
Aplicar os coñecementos adquiridos á implantación de planes de innovación en empresas.	saber facer	A8 A9
Identificar os problemas de xestión da innovación que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución.		A15 A16
Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre o estado da innovación nun sector, empresa ou innosistema.		B1 B2 B10
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información relevante para a análise e a prospectiva tecnolóxica.		B12 B13
Emitir informes de diagnose tecnolóxica.		B14 B19
Poder transmitir ideas, información e comunicar con fluidez o sentido e necesidade das accións no ámbito da xestión da innovación.	Saber estar / ser	B4 B5
Comportarse con responsabilidade, honestidade, colaboración e ética na realización de informes e no traballo en grupo.		B8 B9 B15 B17 B18

Contidos

Tema	
TEMA 1. A IMPORTANCIA ECONÓMICA DA INNOVACIÓN. CONCEPTUALIZACIÓN E MEDICIÓN	1. A importancia da innovación na economía. 2. Concepto de innovación. 3. Medición da innovación
TEMA 2. A INNOVACIÓN	1. Tipoloxías de innovación.
TEMA 3. A TECNOLOXÍA	1. Definición de tecnoloxía. 2. O ciclo de vida da tecnoloxía. 3. Tipoloxías da tecnoloxía. 4. A necesidade de xestionar os recursos tecnolóxicos.
TEMA 4. O PROCESO DE INNOVACIÓN	1. Orixe do proceso de innovación 2. Principais modelos - Modelo linear - Modelo de Kline-Rosenberg - Modelo de innovación aberta
TEMA 5. ESTRATEXIAS E CULTURA ORGANIZATIVA PARA A XESTIÓN DA INNOVACIÓN	1. Estratexias de innovación - Estratexia: concepto - Os cambios na estratexia empresarial: da carteira de produtos á carteira de competencias esenciais - O que son as competencias esenciais, competencias básicas ou core competencies? 2. Tipos de estratexias de innovación - Segundo como se oriente o proceso innovador - Segundo o momento que a empresa elixa para introducir a innovación no mercado (oportunidade competitiva) 3. Cultura innovadora

TEMA 6. METODOS E FERRAMENTAS PARA A XESTIÓN DA INNOVACIÓN

1. Vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva.
2. Xestión do coñecemento.
3. Avaliación da competitividade e inventario.
4. Incremento do patrimonio tecnolóxico.
5. A protección das innovacións.

TEMA 7. OS SISTEMAS DE INNOVACIÓN

1. Os sistemas de innovación e os seus axentes.
2. Políticas públicas de apoio á innovación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	27.5	52.5
Traballos de aula	23	34.5	57.5
Estudo de casos/análises de situacións	0	34	34
Presentacións/exposicións	2	2	4
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Introduciranse os contidos fundamentais da materia mediante clase maxistral, apoiada con transparencias, vídeos e outros medios.
Traballos de aula	- Formularanse cuestións de razoamento e debate, a fin de fomentar a participación do alumnado na aula e o seguimento da información da actualidade empresarial no ámbito da innovación. - Analizaranse casos prácticos relacionados co temario que, ademais de axudar á súa comprensión, permitan mellorar a capacidade de expresión, análise e reflexión sobre a realidade da innovación dentro da empresa. - Proporanse lecturas complementarias para ilustrar e ampliar os temas tratados en clase. Pedirase ao alumnado a realización de pequenos traballos de síntese e crítica de ditas lecturas, para favorecer as súas capacidades analítica e crítica, de expresión escrita e de estruturación e síntese da información.
Estudo de casos/análises de situacións	O alumnado elaborará un traballo sobre unha innovación, titorizado pola profesora. Alén de procurar a aplicación dos conceptos tratados en aulas a unha concreta innovación, con este traballo procúrase a mellora das capacidades de expresión escrita e busca e manexo da información.
Presentacións/exposicións	O alumnado deberá realizar, a final de curso, unha exposición pública do traballo desenvolvido sobre unha innovación. Con esta exposición procúrase a mellora das capacidades de expresión oral, comunicativa, fluidez na presentación, de convicción e de utilización e aproveitamento de medios técnicos.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudantado.
Estudo de casos/análises de situacións	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudantado.
Presentacións/exposicións	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudantado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Avaliación de actividades dirixidas (traballos, exercicios, casos, etc.)	40
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliación do traballo de curso sobre unha innovación.	30
Probas de resposta curta	Exame a celebrar a final de curso, na data oficial establecida polo centro.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua para a convocatoria de xaneiro.

Para superar a avaliación continua é obrigatoria a realización do 100% dos traballos e probas a realizar na materia. Ademais é preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 en cada un dos traballos e probas.

Segunda convocatoria (xullo):

Alternativa a) Exame global dos contidos da materia no mes de xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Alternativa b) Só para os estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado algún dos traballos ou probas: os traballos e probas suspendidos poderanse recuperar na data oficial de xullo establecida para a avaliación da materia.

Estrutura das probas ou exames

Tanto a proba incluída no sistema de avaliación continua como o exame global de xullo, terán a seguinte estrutura:

- Unha primeira parte de cuestións relativas a conceptos básicos da materia. Será necesario obter unha nota mínima nesta parte da proba para poder realizar a seguinte parte.
- Unha segunda parte consistente en cuestións de relacionamento ou casos prácticos.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do curso e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

As datas e horarios das probas de avaliación foron aprobadas por Xunta de Facultade e están disponibles na web da Facultade, en Docencia/Exames

Observación importante:

Calquera evidencia de probas ou traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E., Estrategia de innovación, 2005, Thomson

HIDALGO NUCHERA, A.; LEÓN SERRANO, G. e PAVÓN MOROTE, J. , La gestión de la innovación y la tecnología en las organizaciones, 2002, Pirámide

MORCILLO ORTEGA, P. , Cultura e innovación empresarial, 2007, Thomson

<http://cotec.es/index.php/pagina/publicaciones/buscar-por-temas>, , ,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creación e viabilidade de empresas**

Materia	Creación e viabilidade de empresas			
Código	O04G020V01907			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	González Cortes, Rafael			
Profesorado	González Cortes, Rafael			
Correo-e	ragon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Materia centrada en el estudio pormenorizado de las estrategias, procesos y técnicas de la creación y dirección de empresas			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado

B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)ddddddddd	saber	A2 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B9 B10 B11 B13 B14 B15 B16
(*)ddddddddd	Saber estar / ser	B17 B18 B19
(*)ddddddddd	saber facer	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B9 B10 B11 B13 B14 B15 B16

Contidos

Tema	
BLOQUE I: FUNDAMENTOS	Tema 1: La idea de crear una empresa Tema 2: El empresario como factor de creación de empresas Tema 3: La figura del emprendedor Tema 4: La viabilidad de la empresa I : Generalidades Tema 5: La viabilidad de la empresa II : Aspectos prácticos Tema 6: El Plan Económico - Financiero

BLOQUE II:
EL PLAN DE EMPRESA en la práctica

Introducción.
Definición del proyecto de negocio.
El Equipo promotor.
Análisis y diagnóstico de la situación.
El Plan de Marketing.
El Plan Operativo.
El Plan de Recursos Humanos.
El Plan Económico - Financiero.
Análisis de Viabilidad del negocio.
El Plan Jurídico formal.
El Plan de Innovación/Plan de calidad.

Conclusiones del Plan de empresa.
El Plan de implantación.

BLOQUE III : CONCLUSIONES

Conclusiones

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Presentacións/exposicións	2	4	6
Titoría en grupo	2.5	5	7.5
Sesión maxistral	28	28	56
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	31	33
Traballos e proxectos	0.5	17	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades en las que se formulan problemas y/o ejercicios relacionados con la materia. Se utilizan como complemento de la lección magistral.
Presentacións/exposicións	Los alumnos deberán presentar los ejercicios y/o trabajos en clase que les proponga el profesor. También deberán realizar individualmente un Plan de empresa sobre una empresa de nueva creación, que tendrán que entregar y exponer el día del examen.
Titoría en grupo	Orientación, supervisión y atención al estudiante, en el proceso de adquisición de competencias de la materia
Sesión maxistral	Explicación por parte del profesor de los contenidos básicos de la materia. Explicación de las directrices de trabajo, fuentes de información y pautas para desarrollar el trabajo de la materia. Se trata de suscitar en los alumnos el interés por la creación de empresas, como una posible alternativa empresarial. Para ello, tendrán que integrar los conocimientos adquiridos en otras asignaturas y aplicarlos a la creación de la propia empresa.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tiempo reservado para orientar, supervisar, atender y resolver dudas del alumno en su proceso de adquisición de las competencias, en general, y en la realización de las actividades propuestas, en particular.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Incluye la resolución de problemas, ejercicios y trabajos	5
Presentacións/exposicións	Incluye la presentación y exposición de los trabajos y proyectos	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Incluye pruebas en las que se demuestre la adquisición de competencias de la materia	20
Traballos e proxectos	Incluye la realización por parte del alumno de un Plan de Empresa, a propuesta del profesor, sobre una empresa de nueva creación.	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2013-14.

Avaliación: Realizaranse probas nas que se demostre a adquisición de competencias da materia.

O conxunto de probas especificado arriba constitúe o sistema de avaliación continua. Para superar a avaliación continua será obrigatorio a realización dos traballos tutelados e de todas as probas citadas anteriormente.

Para aqueles alumnos que non sigan a avaliación continua o sistema de avaliación será unha proba global de toda a materia que valerá o 100% da nota.

Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso en todas as convocatorias do curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bueno Campos, E. , Direccion estratexica de la empresa. Metodologia , tecnicas y casos. , 2ª Ed. , 1991. Piramide

Domingo Ajenjo, A., Direccion y gestion de proyectos: un enfoque practico, 2ª Ed. , 2005 Ed. Ra-Ma

Golano, C., Aprender a redactar documentos empresariales, , 200ª Ed. Paidos

Lopez Vidal, MP, Direccion de empresas. Organizacion, estructura y funcionamiento, 1ª Ed., 2000

Gonzalez Cortes, R., El Plan de Viabilidad de la empresa. Formulación de un Plan de Consolidación y Desarrollo empresarial Sostenible, 2ª Ed. (2 Tomos), 2009

Gonzalez Cortes, R., El Plan Economico Financiero de la Empresa. Aplicación a un caso práctico, 2ª Ed. , 2011

Jimenez Quintero, JA, Direccion estratexica y viabilidad de empresas, 2ª Ed., 2008

Moreno Martos, MC, Casos practicos de administracion y organizacion de empresas, 1ª Ed., 2000 Piramide

Castillo, AM, La Direccion en la practica. Casos de gestion de empresas, 1ª Ed., 2000 Piramide

Martinez Martinez,M., Casos practicos de Management estratexico, 2ª Ed., 1996 Diaz de Santos

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño de sistemas de control orzamentario**

Materia	Diseño de sistemas de control orzamentario			
Código	004G020V01908			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	González Sánchez, María Beatriz			
Correo-e	bgonzale@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/bgonzale/index.php			
Descrición xeral	Esta materia ten por obxectivo capacitar ao alumno na aplicación dos principios e técnicas de elaboración de orzamentos, así como as de control orzamentario.			

Competencias de titulación

Código				
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección			
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial			
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial			
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial			
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución			
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais			
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais			
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións			
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética			
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B2	Pensamento crítico e autocrítico			
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial			
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados			
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo			
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado			
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos			
B18	Compromiso ético no traballo			

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

(*)	saber	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14 A15 A16 B1 B2 B3 B10 B13 B14 B17 B18
(*)Capacitar al alumno en la elaboración de informes a partir de la información obtenida de los presupuestos	saber	A1 A2 A6 A7 A9 B1 B2 B3 B10 B13 B14
(*)Preparar al alumno en la determinación de desviaciones, así como en el análisis crítico de la información derivada de su cálculo.	saber saber hacer	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 B1 B2 B3 B10 B13 B14 B17 B18
(*)? Fomentar en el alumno el razonamiento con criterios económicos	saber saber hacer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14 A15 A16 B1 B2 B3 B10 B13 B14 B17 B18

Contidos

Tema

Tema 1 Principios do orzamento	1.1. Introducción 1.2. Obxectivos do orzamento 1.3. Características dos orzamentos 1.4. Vantaxes do uso dos orzamentos 1.5. Limitacións ao emprego do orzamento
Tema 2 O orzamento global da empresa	2.1. Introducción 2.2. Etapas da planificación a curto prazo 2.3. Aprobación do orzamento 2.4. Seguimento do orzamento
Tema 3 O orzamento de vendas	3.1. Introducción 3.2. Técnicas estimación de vendas 3.3. Estimación dos ingresos previstos
Tema 4 O orzamento de produción	4.1. Introducción 4.2. Estimación da produción prevista 4.3. Elaboración do orzamento de produción
Tema 5 O orzamento de aprovisionamento ou compras	5.1. Introducción 5.2. Estimación das compras previstas 5.3. Elaboración do orzamento de compras
Tema 6 O orzamento de persoal	6.1. Introducción 6.2. Estimación dos gastos de persoal 6.3. Elaboración do orzamento de persoal
Tema 7 O Orzamento de gastos de Distribución e Vendas	7.1. Introducción 7.2. Estimación dos Gastos de Distribución e Vendas 7.3. Elaboración do orzamento de Gastos de Distribución e Vendas
Tema 8 O orzamento de gastos financeiros e de administración	8.1. Introducción 8.2. Estimación dos Gastos Financeiros e de Administración 8.3. Elaboración do orzamento de Gastos Financeiros e de Administración
Tema 9 Os documentos orzamentarios de sínteses	9.1. O orzamento de Tesouraría 9.2. A conta de Resultados 9.3. O Balance de Situación
Tema 10 O control orzamentario: Análise das desviacións	10.1. Introducción 10.2. Fases do control orzamentario 10.3. O control de ingresos 10.3. O control de gastos de produción 10.3.1. Control de Materiais 10.3.2. Control de Man de Obra 10.3.3. Control de Custos Indirectos de Produción

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	18	54	72
Prácticas en aulas de informática	23	16	39
Titoría en grupo	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Control da aprendizaxe
Prácticas en aulas de informática	Proposta de exercicios nos que o alumno desenvolve, individualmente e con folla de cálculo, a resolución dos casos suscitados. Supervisión e asistencia do docente.
Titoría en grupo	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno. Repaso teórico-práctico dos contidos impartidos. Exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Proposta de exercicio teórico práctico a resolver polo alumno

Atención personalizada

Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización dalgunhas actividades na aula	10
Prácticas en aulas de informática	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	15
Titoría en grupo	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno que traballará en grupo	5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións.	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias as que lle dea dereito a matrícula de cada curso académico.

A concreción das actividades a desenvolver dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar, etc.

Conductas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convicencia e á súa corrección, poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA

BÁSICA:

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CONTABILIDAD Y ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS - AECA (1992): Principios de Contabilidad de Gestión. Documento 4. "El Proceso Presupuestario en la Empresa"

Drury, C. (2007): Management and Cost Accounting. 6th Value Media Edition. International Thomson Business Press, London.

COMPLEMENTARIA:

HORNGREN, CH.; FOSTER, G.; DATAR, S. (2005): "Cost Accounting: a managerial emphasis" (12 th. Ed.)

MARTÍNEZ PEDRÓS, D. y MILLA GUTIÉRREZ, A. (1999): "Cómo elaborar y controlar los presupuestos anuales". ESIC Editorial.

MUÑIZ, L. (2009): "Control presupuestario. Planificación, elaboración y seguimiento del presupuesto" PROFIT Editorial

NICOLÁS, PERE (1999): "Elaboración y control de presupuestos". Editorial Gestión 2000.

Recomendacións

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación foron aprobadas por Xunta de Facultade e están disponibles na web da Facultade, en Docencia/Exames

(http://www.fcetou.uvigo.es/index.php?option=com_content&view=article&id=71&Itemid=54&lang=gl)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Mercados financeiros**

Materia	Mercados financeiros			
Código	O04G020V01909			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Beltrán Varandela, José Luís			
Profesorado	Beltrán Varandela, José Luís Docampo Parente, Jerónimo			
Correo-e	jbeltran@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)El objetivo de esta materia es proporcionar a los alumnos, los conocimientos básicos y esenciales de la gestión de los recursos financieros tanto en lo referente a la valoración de los recursos financieros en general como en la toma de decisiones financieras, sean estas de inversión o de financiación			

Competencias de titulación

Código	
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)Xestión da información financeira e *analítica da empresa turística	saber	A5 A7
(*)*Evaluar alternativas de *planificación, dirección e control de empresas turísticas, así saber como saber tomar decisións estratéxicas		A14
(*)Capacidade de comunicación oral e escrita	saber saber facer	A13
(*)Capacidade de traballo en equipo así como a nivel individual.	saber Saber estar / ser	B9 B13 B16
(*)Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	saber saber facer	B1 B2
(*)Iniciativa empresarial	saber facer Saber estar / ser	B4

Contidos

Tema	
(*)PARTE I. EL SISTEMA FINANCIERO: ASPECTOS GENERALES.	(*)1. El sistema financiero. 2. Activos financieros. 3. Instituciones financieras. 4. Mercados financieros.

(*)PARTE II. EL SISTEMA FINANCIERO ESPAÑOL:
INTRODUCCION.

(*)5. Evolución y estructura del Sistema Financiero Español.
6. El Banco de España.

(*)PARTE III. INSTITUCIONES FINANCIERAS

(*)A) Bancarias
7. Componentes y regulación legal: creación, expansión y solvencia.
8. La inversión y los servicios prestados a la clientela.
9. Los resultados de las entidades bancarias.
10. Sistema bancario: situación actual y perspectivas futuras.

B) No bancarias.

11. Establecimientos financieros de crédito.
12. El Instituto de Crédito Oficial (ICO).
13. Entidades de seguros y fondos de pensiones.
14. Otros intermediarios financieros: sociedades de garantía recíproca, instituciones de inversión colectiva y sociedades y fondos de capital-riesgo.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Titoría en grupo	5	9	14
Sesión maxistral	30	57	87
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Titoría en grupo	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación
--	------------	---------------

Tutoría en grupo	(*)Avaliación da exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos *previamente ás sesións: 10%. Avaliación mediante a realización de *test sobre os contidos teóricos expostos nas sesións *magistrales: 20%. Nas probas esixírase un nivel mínimo para superalas.	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	(*)Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un 30 tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/*as polo profesor. Deste xeito, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. &*It;*br&*gt;	40

Outros comentarios e segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

PAREJO J.A.; CUERVO, A.; CALVO A.; RODRIGUEZ SAIZ, L, Manual de Sistema Financiero Español. , Ariel, 2010

CASILDA BEJAR, R.; LAMOTHE FERNANDEZ, P.; MONJAS BARROSO, M, La banca y los mercados financieros. , Alianza Universidad, 1997

MARTIN, M.; MARTIN, J.L.; OLIVER, M D.; DE LA TORRE, A, La operativa en los mercados financieros: casos prácticos. , Ariel Economía, 2001

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación para el desarrollo de la materia y se plantea con flexibilidad, por lo que puede darse el caso de que se apliquen ajustes a lo largo del curso académico

DATOS IDENTIFICATIVOS**Mercadotecnia sectorial**

Materia	Mercadotecnia sectorial			
Código	004G020V01910			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Domínguez Vila, Trinidad			
Profesorado	Domínguez Vila, Trinidad			
Correo-e	trinidad@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura vai desenvolver diversos aspectos vinculados ao marketing naqueles sectores de maior relevancia. O espectro de actuación será amplo e heteroxéneo, o que posibilitará unha visión global de marketing sectorial.			

Competencias de titulación

Código

A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Aplicar os diferentes coñecementos adquiridos sobre marketing ao longo da carreira a diferentes ámbitos e sectores de actividade.	saber saber facer	A1 A2 A5 A6 B14
Deseñar diferentes programas e plans de márketing, así como aplicar as correspondentes técnicas e ferramentas segundo o sector indicado e a contorna do mesmo.	saber facer Saber estar / ser	A6 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B10 B18
Ter a capacidade de recopilar, analizar, realizar aportacións, presentar e defender traballos de marketing independentemente do sector ou área de traballo.	saber facer Saber estar / ser	A8 A10 A11 A15 A16 B1 B2 B9 B10 B15
Motivar ao alumnado a desenvolver as súas habilidades de comunicación e escritas mediante métodos con alta implicación creativa, grupal e tecnolóxica, así como o uso de diversas técnicas doutras áreas de coñecemento vencelladas.	saber facer Saber estar / ser	A15 B1 B3 B4 B5 B8

Contidos

Tema

BLOQUE 1: UNHA VISIÓN GLOBAL DO MARKETING SECTORIAL

BLOQUE 2: O MARKETING DE SERVICIOS

BLOQUE 3: O MARKETING DE PRODUTO

BLOQUE 4: NOVAS TENDENCIAS: INTERNET, RESPONSABILIDADE SOCIAL, GLOBALIZACIÓN, GUBERNAMENTAL

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	5	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	15	22
Presentacións/exposicións	10	20	30
Traballos e proxectos	10	50	60
Cartafol/dossier	8	10	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos vinculados á asignatura, así como a realización de exercicios, problemas ou traballos a executar polo alumnado en relación á materia a desenvolver.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de supostos e casos prácticos de forma individual ou grupal.
Presentacións/exposicións	Presentación por parte do alumnado de tarefas diversas desenvoltas e executadas tanto na aula como fora, e de forma individual ou colectiva.

Atención personalizada

Descrición

Presentacións/exposicións Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumnado no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Presentación dun tópico específico relacionado ca materia, mediante unha ferramenta tecnolóxica determinada.	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba de avaliación continua. Deberase entregar unha serie de casos prácticos que se realizarán ao longo do curso, tanto de forma individualizada como conxunta.	22.5
Traballos e proxectos	Realización dunha investigación de mercado sobre unha temática determinada en vinculación á área de coñecementos. Deberase desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia.	50
Cartafol/dossier	Elaboración dun portfolio onde se recollerán parte dos traballos realizados ao longo do curso, así como outros materiais.	12.5

Outros comentarios e segunda convocatoria

A avaliación establecida anteriormente é para o alumnado que opte por realizar AVALIACIÓN CONTINUA. A nota que obteñan das probas gardarase para a convocatoria do mesmo ano académico. Para realizar media co resto de notas, deberase acadar o 50% NA SECCIÓN TRABALLO E PROXECTOS, e na RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS E/OU EXERCICIOS.

Para o alumnado que opte por NON REALIZAR AVALIACIÓN CONTINUA, deberá presentarse con todo o material na data oficial da proba establecida no calendario escolar do cuadrimestre. A proba será de carácter teórico-práctico.

NOTA: *As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2014-2015*

Bibliografía. Fontes de información

Aguire, M.S., Marketing en sectores específicos, Ediciones Píramide, 2000

Cubillo, J.M. e Cerviño, J., Marketing sectorial, ESIC, Madrid, 2008

Colección Marketing Sectorial. Ediciones Pirámide, ESIC Editorial. Dispoñible en: http://www.miguelsantesmases.com/webmsm_009.htm

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección comercial II/O04G020V01502

Investigación comercial/O04G020V01701

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, apórtaselle ao alumnado a información e pautas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Simulación e control interno de empresas**

Materia	Simulación e control interno de empresas			
Código	004G020V01911			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Profesorado	López-Valeiras Sampedro, Ernesto Puime Guillén, Félix			
Correo-e	elvaleiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende que o alumno simule o funcionamento dunha empresa e coñeza os instrumentos necesarios para poder dominar todos os aspectos relacionados cos sistemas de seguridade (preventivo) e supervisión (a posteriori) que ten a empresa para controlar o que ocorre nela.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección		
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución		
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa		
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Control do funcionamento interno, especialmente das actuacións das persoas e da calidade do sistema de información existente, detectando as posibles debilidades da empresa	saber	A1
	saber facer	A5
		A6
		A9
		A10
		A11
		B1
		B2
		B10
		B11

Contidos

Tema	
PARTE 1: CONTROL INTERNO	-

Tema 1: Natureza do Control Interno	1.1. O control de Xestión 1.2. O controller 1.3. Evolución do control de xestión 1.4. Definición de control interno 1.5. O control interno nas contornas informatizadas 1.6. Normativa relacionada co control interno 1.7. Relación entre auditoría externa e control interno 1.8. Como se adaptan os sistemas de control interno aos diferentes tipos de empresas 1.9. Limitacións do control interno
Tema 2. Os procedementos de Control Interno	2.1. Controis habituais nunha organización 2.2. Compra de bens 2.3. Servizos recibidos 2.4. Investimentos de inmovilizado 2.5. Venda de bens 2.6. Prestacións de servizos 2.7. Preparación de nóminas
Tema 3. Diagramas de fluxo	3.1. Business Process Modeling Notation (BPMN)
Tema 4. O informe COSO	4.1. Definición e fundamentos 4.2. Contorna de control 4.3. Avaliación de riscos 4.4. Actividades de control 4.5 Información e comunicación 4.6. Seguimento

PARTE 2: SIMULACIÓN	.
Tema 1: Introducción á simulación	.
Tema 2: Simulación. Análise de casos	.
Tema 3: Xogo de empresa	.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	24.75	47.25
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	38.25	60.75
Titoría en grupo	5	25	30
Traballos tutelados	1.5	9	10.5
Debates	0.5	1	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente.
Titoría en grupo	Tutorización e exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos previamente ás sesións.
Traballos tutelados	Realización de traballos de aplicación dos contidos explicados nas clases maxistras.
Debates	Fomento de debates en clase sobre os temas máis interesantes e máis relevantes da materia.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	A atención personalizada é unha actividade académica que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado, en pequeno grupo, relacionadas co traballo en grupo e temas vinculados coa materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Resolución de casos e exercicios prácticos sobre os temas tratados	10

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre o contido da materia. Esixírase un mínimo do 50% para a súa superación	60
Titoría en grupo	Resolución de casos e exercicios prácticos sobre os temas tratados	10
Traballos tutelados	Elaboración e defensa de traballo(s) sobre a materia a realizar ao longo de cuadrimestre.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias que dá dereito a matrícula de cada curso académico

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación foron aprobadas por Xunta de Facultade e están dispoñibles na web da Facultade, en Docencia/Exames

Condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e á súa corrección, poderán carrexar sancións

Bibliografía. Fontes de información

Barquero, M., Manual práctico de Control Interno: Teoría y aplicación práctica, 2013, Profit Editorial

Amat, O., Campa, F. , Manual del Controller, 2013, Profit Editorial

COSO, Internal Control - Integrated Framework, 2013, COSO

Ramón Poch, Manual de Control Interno, 3ª edición, Eada Gestión

THOMPSON, A., SIMULACIÓN DE EMPRESA EN DIRECCIÓN ESTRATEGICA. VERSIÓN 2.0, 1996, IRWIN

JOSÉ ANTONIO JIMÉNEZ QUINTERO, DIRECCIÓN ESTRATÉGICA Y VIABILIDAD DE EMPRESA, 2005, PIRÁMIDE

JENSEN, R., LABORATORIO DE ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS, 1996, IRWIN

RODRÍGUEZ CARRASCO, JM, JUEGOS DE EMPRESA, 1975, ESIC

DAVID RÍOS , SIMULACIÓN: METODOS Y APLICACIONES , 2008, RA-MA

LEANDRO PARDO LLORENTE, SIMULACIÓN APLICACIONES PRÁCTICAS EN LA EMPRESA, 1987, DIAZ DE SANTOS

BERNAL GARCIA, JUAN JESÚS, 20 HERRAMIENTAS PARA LA TOMA DE DECISIONES, 2007, ESPECIAL DIRECTIVOS

ESCUDERO LARUREANO, LA SIMULACIÓN EN LA EMPRESA, 1973, DEUSTO

PULIDO SAN ROMAN, ANTONIO, PRDICCÓN Y SIMULACIÓN APLICADA A LA ECONOMÍA Y GESTIÓN DE EMPRESAS, 1999, PIRÁMIDE

WISTON, W.L.; ALBRIGHT, S.C., PRACTICAL MANAGEMENT SCIENCE, 2011, DUXBURY PRESS

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Técnicas operativas estadísticas**

Materia	Técnicas operativas estadísticas			
Código	004G020V01912			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Cotos Yáñez, Tomas Raimundo			
Profesorado	Cotos Yáñez, Tomas Raimundo			
Correo-e	cotos@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	É unha materia optativa do segundo cuadrimestre de cuarto curso do grado. Trátase dunha materia para alumnos que superasen os tres primeiros cursos, e que polo tanto poseen formación nas disciplinas de matemáticas e estatística.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	saber	A7
Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	saber saber facer	A9
Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	saber saber facer	A10
Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	saber facer	A12
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	saber facer	A16
Capacidade de análise e síntese	saber	B1
Pensamento crítico e autocrítico	Saber estar / ser	B2
Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial	saber facer	B3
Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	Saber estar / ser	B13

Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	saber facer	B14
Compromiso ético no traballo	Saber estar / ser	B18
Motivación pola calidade e mellora continua	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
Métodos non paramétricos	Bondade de axuste Homoxeneidade Independencia
Análise de datos cualitativos	Táboas de continxencia 2x2 Táboas complexas O perigo das táboas de continxencia
Análise da varianza	ANOVA dunha vía: Efectos fixos e aleatorios ANOVA de dúas vías
Regresión e correlación	Transformación de respostas non lineais Regresión polinómica Regresión múltiple Análise da Covarianza GLM

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas de informática	17	12.75	29.75
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	5.25	12.25
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	36.75	36.75
Titoría en grupo	5	3.75	8.75
Sesión maxistral	22	33	55
Probas de resposta curta	0.5	0	0.5
Probas de tipo test	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Consistirá na realización, coa axuda do paquete estatístico R, de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Consiste na realización manual ou co programa R/Excel de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Abarca a realización de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Titoría en grupo	Presentación de problemas prácticos realizados de maneira autónoma complementada co uso de medios audiovisuais
Sesión maxistral	Consistirá na presentación, coa axuda de casos prácticos, dos contidos teóricos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Consiste na realización de preguntas cortas ou test sobre os contidos teóricos da materia	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	Consiste na realización, coa axuda do paquete estatístico R, de problemas sobre os contidos da materia	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Avaliación continua:

Parte práctica: Ao finalizar as prácticas referentes a cada tema, en horario de prácticas, farase unha proba co ordenador. Se a nota promedio é superior ou igual a 5 e as notas individuais chegan ao 3 entón a nota promedio é a nota da parte de prácticas.

Parte teórica: Ao finalizar o curso haberá unha proba tipo test/preguntas cortas.

Para supera-la materia o alumno ten que acadar como mínimo un 4 na avaliación teórica (sobre 10) e un 5 na suma ponderada das dúas notas. Soamente se conservará a nota de prácticas nas convocatorias do presente curso. O alumno ten dereito a avaliarse da parte de prácticas en calquera convocatoria oficial.

Haberá un sistema de avaliación alternativo para os alumnos que opten á avaliación non continua consistente nunha única proba onde se avaliará os contidos expostos ao longo do curso. Consistirá na resolución de problemas teórico/prácticos contando coa axuda do software estatístico R.

O sistema de avaliación da convocatoria de Xullo para todos os alumnos será o mesmo que o empregado na 1ª convocatoria para os alumnos que optaron á avaliación non continua.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2014-15

Bibliografía. Fontes de información

Lind, D., Marchal, W, Estadística aplicada a los negocios y a la economía, , 2005

Peña sanchez, D., Estadística. Modelos y métodos, Ed Alianza Universidad,

Vilar Fernández, J.M., Modelos estadísticos aplicados, Servicio de Publicaciones da Universidade da Coruña, 2003

Webster Allen L, Estadística aplicada a los negocios y a la economía, McGrawHill Interamericana, 2006

R DEVELOPMENT CORE TEAM, R: A language and environment for statistical computing, R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/O04G020V01204

Econometría/O04G020V01304

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma de docencia virtual TEMA da Universidade de Vigo (fatic.uvigo.es), onde estarán a disposición dos alumnos matriculados o material necesario para o desenrolo da materia.

Ademáis conductas inadecuadas, contrarias e perxudiciais a convivencia e a súa corrección, estarán penadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante/s responsable/s.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	004G020V01991			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Profesorado	Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Correo-e	drtoubes@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo fin de grao consiste na realización dun traballo orixinal e inédito por parte do alumnado que deberá facer de xeito persoal e autónomo, seguindo as orientacións dun titor ou titora académico. Está orientado a que cada estudante amose a capacidade de integración dos diversos contidos formativos recibidos e a adquisición das competencias reflectidas nesta guía docente: definir a metodoloxía dun proxecto e formular un plan de traballo relacionado con un ou varios dos ámbitos de coñecemento presentes no Grao; levar a cabo o traballo proxectado; presentar e defender publicamente o TFG.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia

B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
O Traballo Fin de Grao deberá verificar adecuadamente a adquisición polo estudante de todas as competencias da titulación.	saber	A1
	saber facer	A2
	Saber estar / ser	A3
		A4
		A5
		A6
		A7
		A8
		A9
		A10
		A11
		A12
		A13
		A14
		A15
		A16
		B1
		B2
		B3
	B4	
	B5	
	B6	
	B7	
	B8	
	B9	
	B10	
	B11	
	B12	
	B13	
	B14	
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	

Contidos

Tema	
Trabajo fin de grado	Trabajo fin de grado

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudos/actividades previos	0	85	85

Titoría en grupo	7	0	7
Proxectos	0	207	207
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudos/actividades previos	Busca, lectura e traballo de documentación, recopilación, descrición e análise de fontes e bibliografía de forma autónoma por parte do alumno.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Proxectos	Realización de actividades que permiten a cooperación de varias materias e enfrontan aos alumnos, traballando en equipo, a problemas abertos. Permiten adestrar, entre outras, as capacidades de aprendizaxe en cooperación, de liderado, de organización, de comunicación e de fortalecemento das relacións persoais.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Atención personalizada por parte do titor/a na realización do TFG.

Avaliación

Descrición	Cualificación
Outras Defensa pública do TFG ante Tribunal Avaliador designado pola Comisión de Docencia da FCETOU	100

Outros comentarios e segunda convocatoria

- O acto de presentación será realizado polo alumno/a diante dun Tribunal Avaliador en sesión pública na data e hora asignada.
- O/a estudante deberá estar na súa correspondente aula con suficiente anterioridade á hora á que foi convocado/a.
- Na realización do TFG, o plaxio e a utilización de material non orixinal, (incluído aquel obtido a través de internet) sen indicación expresa da súa procedencia e, se é o caso, permiso do seu autor, será considerada causa de suspenso da materia (cualificación 0) e de perda do dereito á exposición pública (defensa) do mesmo.
- O/a alumno/a exporá nun tempo máximo de quince minutos un resumo do TFG e dos principais resultados e conclusións acadados. Posteriormente, os membros do Tribunal avaliador realizarán as observacións e consideracións oportunas.
- O/a alumno/a deberá subir o ficheiro da súa presentación á plataforma faitic un día antes da data de defensa pública. Se nunha convocatoria o número de alumnado presentado fose tan elevado que este modo de avaliación resultase inasumible, a Comisión de docencia podería considerar modificar a estrutura e a duración máxima da exposición.
- O tribunal avaliará o estudantado empregando unha plantilla tipo baseada nas competencias incluídas nesta guía docente. Esta guía se pondrá a disposición do estudante.
- Finalizada a presentación pública dos TFG, o Tribunal avaliador deliberará sobre a cualificación a porta pechada. Unha vez finalizada a deliberación, o Tribunal fará pública a cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

A propia e específica da proposta temática elixida polo estudante.

Recomendacións

Outros comentarios

- Recomendase a lectura do Regulamento do Traballo Fin de Grao disponible en http://www.fcetou.uvigo.es/index.php?option=com_content&view=article&id=249&Itemid=95&lang=gl
- Recómendase o emprego das plataformas informáticas habilitadas para a xestión do Traballo Fin de Grao.

-Recoméndase a asistencia activa nos cursos e obradoiros dirixidos á realización do TFG
